

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Středisko ibero-amerických studií

Diplomová práce

Bc. Linda Kočová

Eva Perón a Argentina mezi lety 1945 a 1952

Eva Perón and Argentina between 1945 and 1952

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu Prof. PhDr. Josefu Opatrnému, Csc. za spolupráci, poskytnutí cenných rad, trpělivost a za motivaci při studiu a při psaní této práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 30. července 2013

Linda Kočová

Klíčová slova (česky)

Argentina, Eva Perón, Peronismus, Juan Domingo Perón, Anti-peronisté, Descamisados, Krize 17. října 1945, Nadace Evy Perón, Ženská peronistická strana

Klíčová slova (anglicky):

Argentina, Eva Perón, Peronism, Juan Domingo Perón, Anti-Peronists, Descamisados, Crisis of 17 October 1945, Foundation of Eva Perón, Female Peronist Party

Abstrakt (česky)

Diplomová práce *Eva Perón a Argentina mezi lety 1945 a 1952* se věnuje chronologickému popisu historických událostí, které ovlivnila nebo kterými byla ovlivněna Eva Perónová. Cílem práce je mimo jiné nastínit po sobě jdoucí události v Argentině v období peronistické vlády. V prvních kapitolách je popsáno dětství Evy Perónové spolu s událostmi, které se v první třetině dvacátého století udály v Argentině. Hlavní část přináší popis života jedné z nejvýznamnějších žen dvacátého století, společně s přehledem argentinských dějin daného časového úseku. Jednotlivé kapitoly jsou řazeny chronologicky do několika podkapitol.

Abstract (in English):

The thesis “Eva Perón and Argentina between 1945 and 1952” provides a chronological overview of the historical events that influenced or could have influenced Eva Perón. The prime objective of this thesis is to show the consecutive events taking place in Argentina during the period of the so-called Peronist government. In the process, it outlines elements of the legacy that Eva Perón leaves behind on the current-day political scene in Latin America. The first chapters serve as an introduction and are dedicated to the childhood of Eva Perón and to the events characterizing Argentina in the first third of the twentieth century. The main part of the thesis consists of a detailed description of the life of one of the most important women of the twentieth century, together with an outline of Argentina’s history of the relevant timeframe. The chapters are structured in chronological order and divided into several subtitles.

Obsah

Úvod.....	3
1. Dětství a umělecké počátky Evy Duarte	7
1.1. Umělecká dráha	10
2. Argentina 1943 až 1945	13
2.1. Revoluce 43	16
2.2. První setkání Evy Duarte s Perónem	18
2.3. Farrell prezidentem	20
2.4. Odbory.....	20
2.5. <i>Marcha de la Constitución y la Libertad</i>	22
3. Plaza de Mayo a 17. října 1945	26
3.1. Ostrov <i>Martín García</i>	26
3.2. <i>Plaza de Mayo</i>	30
3.3. <i>Día de San Perón</i>	37
3.4. 17. říjen jako mýtus	38
3.5. Perónova kampaň.....	41
3.6. Peronistická opozice	44
4. První dáma	48
4.1. Rostoucí vliv bývalé herečky	49
4.2. Evitini odpůrci	52
5. Cesta do Evropy	55
5.1. Přistání ve Španělsku	56
5.2. Návštěva Itálie	59
5.3. Krátká zastávka v Portugalsku	60
5.4. Návštěva Francie	61
5.5. Poslední zastávka ve Švýcarsku	62
5.6. Zpět v Latinské Americe	63
6. Nadace Evy Perónové	64
7. Nová Argentina	71
7.1. Nová ústava	74
7.2. Ženská peronistická strana.....	75
7.3. Argentinská zahraniční politika a Evita	78
7.3.1. Argentina a Latinská Amerika	80
7.3.2. Argentina a Španělsko.....	82

7.3.3. Argentina a SSSR.....	84
8. Perón – Perónová a viceprezidentství	84
8.1. Nemoc.....	87
8.2. Poslední měsíce a smrt	91
8.3. Pohřeb.....	93
8.4. Manipulace s tělem zesnulé Evity	96
9. Mýty o Evitě	99
9.1. Dáma naděje vs. Černý mýtus	99
9.2. Eva v umění.....	102
Závěr.....	104
Resumé	107
Bibliografie – tištěné tituly.....	109
Články a studie.....	110
Elektronické odkazy	111

Úvod

María Eva Ibargurenová, Duartová a později Perónová, široké veřejnosti známá především jako *Evita*, jak ji její milovaní *descamisados* nazývali, může být považována za symbol počátku prosazování žen v Jižní Americe. Nabízí se tak studium této postavy z mnoha úhlů. Cílem této práce je zachycení chronologických událostí, které se přímo, či nepřímo týkaly Evitina života, ať už profesního či soukromého. Ačkoliv se to mnohým může zdát překvapivé, vzhledem k proslulosti Evitiny osoby, nebyla v českém jazyce podobná souborná studie doposud publikována.

V následující práci bude využito kompilace, tedy metody, která předpokládá, že autor „kriticky přehlédl větší část existující literatury (totiž spisů, které již byly v daném oboru napsány a publikovány), že je schopen stávající problematiku jasně vyložit, a že dokáže dát do vzájemných souvislostí různé přístupy a názory tak, aby vznikl inteligentní, syntetický přehled, který by pak mohl posloužit jako zdroj důležitých informací i odborníkovi z daného odvětví, který se studovaným tématem nikdy nezabýval konkrétně a do hloubky.“¹

Tématem práce je chronologický popis událostí především mezi lety 1945 a 1952 v Argentině, které měly vliv na život a osobnost Evy Duartové, později Perónové. V následujících kapitolách se pokusím popsat život Evy Perónové jako nepříliš úspěšné herečky, první dámy i jako političky a to i přesto, že jí nikdy nebyla udělena žádná oficiální politická funkce.

Eva Perónová je bezpochyby jednou z nejvýznamnějších a nejpopulárnějších žen světové politické scény. I přes svůj původ dokázala, že je možné se prosadit, což bylo a je pravděpodobně předpokladem pro obrovské sympatie ze

---

¹ ECO, U.: Jak napsat diplomovou práci. Gruppo Editoriale Fabbri, Bompiani, Sonzogno, Etas S. p. A., Milano 1977, překlad Ivan Seidl, Votobia 1997, str. 21

stran obyčejných Argentinců a tzv. *Descamisados*². Její odpůrci jí mají za zlé nejen její původ, ale především nedostatečné vzdělání a populismus. Evita dodnes vzbuzuje rozporuplné pocity a i dnes se Argentina rozděluje na příznivce a odpůrce peronismu, na ty, kteří Evitu zbožňují a na ty, kteří jí pohrdají.

Protože cílem je přinést vyvážený a komplexní pohled na život a roli Evy Perónové, vychází práce z rešerší jak literatury anti-peronistické, tak z děl autorů neutrálních. Za anti-peronisty vystupují autoři jako Mary Main, Hugo Gambini či Félix Luna. Neutrálními autory, kteří se pokouší o objektivní popis událostí i života Evy Duartové jsou například Nicholas Fraser a Marysa Navarro, která se studiu bývalé první dámy dlouhodobě věnuje i v kratších statích. Jako typické představitele peronistického hnutí uvádím jak Evu Duartovou, resp. Perónovou, tak jejího chotě Juana A. Peróna a některé z jejich publikací, či veřejných projevů.

Z děl psaných Evou Perónovou, *La razón de mi vida* a *Mi mensaje* bude tato práce vycházet minimálně, protože v obou dílech schází potřebné faktické údaje, které lze získat v sekundární literatuře. Obě díla budou nicméně v práci zmíněna a budou využita jako zdroj obrazu, který Eva Perónová chtěla mít u svých příznivců a možná i odpůrců.

V českém prostředí se ženským politickým představitelkám, které dnes ovlivňují latinsko-americkou i celosvětovou politiku, mnoho pozornosti nevěnuje. Právě proto mi téma připadá nejen zajímavé, ale i přínosné pro další akademickou činnost. Eva Perónová byla tedy první argentinskou političkou celosvětového významu, i přes to, že se jí nikdy oficiálního úřadu nedostalo. Svým zájmem o sociální péči si získala rozsáhlou podporu lidí, kteří se za ní sjížděli z celé Argentiny i ze sousedních zemí. Po založení nadace, kterému

---

² Definice na str. 37; BLANKSTEN, G.: Perón's Argentina. Russell and Russell, New York: 1967, první vydání 1953, str. 317

předcházelo mnoho potíží, investovala velké množství peněz do budování škol, nemocnic, vzdělání zdravotních sester a učitelek, atd.

Politická kariéra Evy Perónové nebyla dlouhá – trvala necelých sedm let, pokud vezmeme v potaz dobu její nemoci a dobu před svatbou s Juanem A. Perónem, lze hovořit dokonce o pouhých pěti letech. I přesto Evita dokázala mnohé a podařilo se jí zapsat se navždy do paměti nejen historikům.

Po smrti Evy Perónové se její osoba začala mytizovat, začal se kolem její osoby vytvářet tzv. „černý mýtus“. Julie M. Taylor ho definuje jako ty nejhorší možné teorie o životě Perónové, „černý mýtus“ Evu ukazuje jako zjištěnou osobu, která při zahraniční cestě do Evropy, do Švýcarska, zpronevěřila obrovské množství státních financí a život před manželstvím s Perónem údajně trávila jako prostitutka na buenosaireských ulicích. Druhý mýtus, ve kterém je označena za „paní naděje“ ji pro změnu ukazuje ve světle mučednice, kdy vše, co vždy dělala, dělala pro lid, bylo součástí lidu a pro ten by i zemřela.

Je obtížné zvolit literaturu, která by odrážela úplný a vyčerpávající popis skutečnosti, jelikož každý autor se nějakým způsobem přiklání buď k pozitivnímu či negativnímu popisu obrazu bývalé první dámy Argentiny. I když se řada autorů snaží o objektivitu, jako např. Marysa Navarro, je i v jejím díle vidět opomíjení informací, které jiní autoři uvádějí. Kromě značného množství literatury zabývající se osobou Evy Perónové, se její obraz v rozličných podobách promítá i do uměleckého ztvárnění. Po přečtení dostupného materiálu se musím přiklonit spíše k té anti-peronistické verzi, i přesto, že mnoho dobrých skutků Perónové nemůže být upřeno.

Postava Evity, tedy ženy z lidu, byla ztvárněna v několika dramatických zpracováních, ať už v hudebním zpracování Andrew Loyd-Webbera v podání Madonny či znovelizovaný popis Evitina života Ábela Possé. Obě díla ukazují značnou popularitu této postavy a to nejen v Argentině, ale i v dalších zemích.

V dnešní době lze říct, že se politická scéna zaplňuje ženskými představitelkami. Ať už se jedná, od Argentiny vzdálené, skandinávské země, kde se na nejvyšších politických postech objevují ženy, či zůstaneme u dnešní prezidentky Argentiny – Cristiny Fernández, nebo se podíváme do let sedmdesátých, kdy se třetí Perónova manželka, Isabela, stala viceprezidentskou a po Perónově smrti také prezidentkou.

Domnívám se, že je důležité uvědomit si, odkud se tato ženská tradice, nejen v Latinské Americe, bere, a proto je třeba začít právě v polovině minulého století s bližším pohledem na i dnes ve světě tak často zmiňovanou Evitu Perónovou.

1. Dětství a umělecké počátky Evy Duarte

Informace o Evině životě jsou ne zcela jasné již od jejího narození. V roce 1945 byl vystaven Evitě nový křestní list, ve kterém stálo, že se narodila v Junínu v roce 1922, t.j. o tři roky později než jak tvrdí mnozí autoři. Například Marysa Navarro a Otelo Borroni se přiklánějí se k tomu, že se Eva narodila v Los Toldos 7. května 1919.³

Rok 1919 byl pro Argentinu významný po mnoha stránkách. V lednu proběhl tzv. „tragický týden“, iniciovaný stávkami v metalurgických dílnách společnosti *Vesena*. Společnost měla britský kapitál a ve snaze dosáhnout co největšího zisku zaměstnávala děti, ženy a nekvalifikovanou sílu za špatných pracovních podmínek. Dělníci bojovali za právo na odpočinek, za osmihodinovou pracovní dobu a minimální mzdu. Při stávce v Cochabambě a v La Rioja přišlo o život pět dělníků. Tato skutečnost vyburcovala davy lidí, odbory, FORA a UGT ke generální stávce, která paralyzovala *Buenos Aires*. Během tragického týdne podle různých odhadů zemřelo až sedm set lidí a na dva tisíce jich bylo zraněno. Důsledkem událostí bylo přijetí zákona regulujícího pracovní podmínky v okrajových oblastech mimo hlavní město a provincii. Prezident Yrigoyen tak i nadále zůstal u moci.⁴

Eva Duarte se narodila jako poslední, páté, dítě Juana Duarteho, s nímž měla Evina matka Juana Ibareuren nemanželský vztah. Duarte měl legitimní manželku ve městečku Chivilcoy. Za Juanou jezdíval pravidelně a v Los Toldos se o jejich vztahu vědělo. S Juanou Ibareuren měl celkem pět dětí - Blanku, Elisú, Juana, Ermidu a poslední Maríu Evu, které ovšem nedovolil nosit své

---

³ FRASER, N., NAVARRO, M.: *Evita, The Real Life of Eva Perón*, W. W. Norton & Company, New York: 1996, str. 2; citováno vždy z této edice; BORRONI, O., VACCA, R.: *Eva Peron*. Centro Editor de América Latina. Buenos Aires 1970. str. 23; citováno vždy z této edice

⁴ SÁEZ QUESADA, M.: *La Argentina, Historia del país y de su gente*, Editorial Sudamericana, Buenos Aires: 2001, str. 461- 462, citováno vždy z této edice

příjmení, a tak v původním rodném listě byla uvedena jako María Eva Ibarguren.⁵

V lednu roku 1926 Juan Duarte zemřel při autonehodě. Formální rodina uspořádala pohřeb, kam ovšem potomci, které měl s Juanou Ibarguren neměli přístup. I přesto se rodina vydala na cestu z Los Toldos do Chivilcoye, aby se s nebožtíkem mohli všichni rozloučit. Duarteho rodina uspořádala pohřební hostinu, kam pozvala mnoho významných osobností Chivilcoye, ale jako nezvaní hosté se tam objevily i milenka s nemanželskými dětmi. Estela Grisolia, legitimní manželka, nechtěla Ibargurenové dovolit, aby se rozloučila s milencem. Juana se ovšem nechtěla vzdát, a tak pod pohrůzkou nepříjemné scény nakonec Grisoliová svolila k tomu, aby se děti s otcem rozloučily.⁶ Evita na tento okamžik vzpomíná – co jí ale nejvíce poznamenalo, nebyla smrt otce, se kterým nenavázala žádný vztah, ale ponížení, které zažila její matka v přítomnosti legitimní manželky.⁷ Během cesty na hřbitov šla Evina rodina až na konci průvodu za Duarteho legitimní rodinou. Tento okamžik, kdy Evitina matka projevila osobní sílu, byla pro Evitu pravděpodobně v budoucnu mnohokrát inspirací.⁸

Velmi důležitý byl také fakt, že až do jistého okamžiku rodina finančně strádala. Obvykle je popisován obraz Juany Ibargurenové, jak šije až do rána na šicím stroji. Právě zvuk tohoto stroje je mnohokrát zmiňován v různých literárních pramenech.

Jak již bylo naznačeno, existují skutečnosti, na které první dáma pravděpodobně nerada vzpomínala. Patřil mezi ně i její původ z Los Toldos, který posléze vyměnila za Junín. Právě na momenty v Junínu se lze dívat jako na pozitivní start Evitiny kariéry. Rodina se údajně stěhovala z Los Toldos během noci, aby si jich sousedé nevšimli, protože měli špatnou reputaci kvůli

---

⁵ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit., str. 23

⁶ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 4-5

⁷ SURGMONT, J.: Los protagonistas: Eva Perón. CINCO E.C.S.A. Argentina, 2003

⁸ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit., str. 23- 24

dluhům⁹. Po přestěhování v roce 1930¹⁰ se rodině konečně začalo dařit. V následujících letech se hned třikrát přestěhovala a vždy se jednalo o změnu k lepšímu. Evitini sourozenci dospívali a získávali postupně zaměstnání, což znamenalo další příjem pro chudou rodinu Juany Ibargurenové. Nejprve byla zaměstnána Evina nejstarší sestra, Elisa. Pracovala na poště a časem se seznámila s majorem Arrietou. Následoval Juan, jediný chlapec. Na počátku se mu moc nedařilo, časem však získal práci „cestáka“ pro firmu, který prodávala čisticí prostředky značek „*La Rosa*“ a „*Jabón Radical*“¹¹. Začal díky práci jezdit i do jiných provincií Argentiny. Z Blanky se stala učitelka a brzy se také vdala. Zbývala tak už jen o dva roky starší setra Ermida, která stále stejně jako Evita navštěvovala školu. Díky společným příjmům všech členů rodiny si mohli společně dovolit tak velký byt, že v něm dokonce pronajímali pokoj. Časem se obě starší sestry provdaly, Elisa za majora Arrietu a Blanca za Justa Rodrígueza. Major Arrieta se jeden čas ubytovával právě u Doñi Juany, kde se i stravoval.¹² Eva se v době svých patnáctých narozenin údajně scházela s jistým Ricardem, který byl voják, a dalo se tedy předpokládat, že by ji čekalo podobné manželství s vhodným kandidátem jako její sestry.¹³

Eva byla vždy velice aktivní dítě – ráda recitovala poezii a byla velmi aktivní například při přípravě školních představení. V roce 1934 Eva dostala hereckou roli v komedii *Arriba, estudiantes*.¹⁴ Pravděpodobně tehdy začala snít o tom, že se stane opravdovou herečkou v metropoli a bude také na obálce časopisu *Sintonía* - časopisu, který si do té doby půjčovala od sestry Ermidy výměnou za umytí nádobí.¹⁵ V témže roce do Junínu přijel Agustín Magaldi, „Gardel z vnitrozemí“.¹⁶ Marysa Navarro tvrdí, že Eva přesvědčila Magaldiho, aby si promluvil s její rodinou, která o životě v Buenos Aires nechtěla ani slyšet.

---

⁹ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 7

¹⁰ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 7

¹¹ Ibid. Str. 8 („Radical Soap“)

¹² BORRONI, O., VACCA, R.: Eva Peron. Centro Editor de América Latina. Buenos Aires 1970. str. 27

¹³ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit. str. 10

¹⁴ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit. str. 27

¹⁵ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit. str. 10

¹⁶ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit. str. 28

Magaldi byl v tomto směru úspěšný a pomohl tomu, že se Eva na počátku ledna 1935 do Buenos Aires skutečně odstěhovala. Je třeba také zmínit, že ve stejné době se do kasáren v Buenos Aires přestěhoval také bratr Juan. Existují ovšem i autoři, jako Carmen Llorca, kteří tvrdí, že jí Magaldi jen poslal doporučující dopis.¹⁷

Samotná Eva ve své autobiografii „*La razón de mi vida*“ neuvádí žádné konkrétní údaje přibližující její dětství. To, co lze nejlépe připodobnit určité formě pocitu je, pomineme-li agitační vyjádření, silný smysl pro sociální spravedlnost.¹⁸

1.1. Umělecká dráha

Argentina procházela v dané době tzv. „desetiletím ničemnosti“, které je datováno od třicátých let 20. století. Počátečním okamžikem byl státní převrat 6. září 1930, kdy byl poražen, na dlouhou dobu poslední demokraticky zvolený prezident, Hipólito Yrigoyen z UCR (Občanské radikální unie), který vedl Argentinu ve svém druhém funkčním období od roku 1928. Již v této době ovšem Argentina procházela složitým obdobím v ekonomické sféře. Ještě před krachem na New Yorkské burze, kdy byly Spojené státy na vrcholu, byl zaznamenán výrazný pokles amerických investic - Američani stahovali své investice z Argentiny a investovali raději na domácím trhu.¹⁹ Na počátku roku 1930 byla významně devalvována argentinská měna, s čímž šlo ruku v ruce snížení cen obilovin a masa.²⁰ Tato situace vedla k tomu, že se odbory častěji scházely a upevňovaly svou pozici spolu s CGT (*Confederación General del Trabajo*).²¹ Veškerá nespokojenost a problémy byly dávány za vinu starému

---

¹⁷ Ciria, A.: *Flesh and Fantasy: The Many Faces of Evita*, Latin American Research Review, vol. 18, No. 2, 1983, str. 155, převzatá citace z C. Llorca: *Llamad me Evita*, str. 120

¹⁸ PERÓN, E.: *La razón de mi vida*. Peuser, Buenos Aires: 1951, citováno vždy z této edice

¹⁹ SÁEZ QUESADA, M.: *La Argentina, Historia del país y de su gente*, Editorial Sudamericana, Buenos Aires: 2001, str. 488 - 496

²⁰ ALONSO, F.: *Perón o El espíritu del pueblo*. Criterio Libros, Madrid: 2003, str. 42, citováno vždy z této edice

²¹ *Ibid.* str. 42

prezidentovi Yrigoyenovi, který byl následně po státním převratu uvězněn. Jeho následník Uriburu, zastávající velice konzervativní názory, se chopil moci 6. září 1930.

Perón nebyl v tomto období členem Uriburovy administrativy, stál na straně Agustína Justa, který měl, jakožto bývalý ministr války za vlády Alveara, liberálnější pohled na svět.²² Jelikož se ekonomická situace i nadále zhoršovala, stále častěji se v neklidném argentinském prostředí ozývaly hlasy dožadující se voleb. V těch se k moci dostal právě Justo, a díky tomu se začala rozvíjet Perónova slibná kariéra. Ten se dostal na ministerstvo války jako náměstek²³ samotného ministra.

Patnáctiletá Eva dorazila do Buenos Aires 3. ledna 1935. Zpočátku pobývala v levných penzionech a snažila se uplatnit jako herečka. Několik prvních měsíců strádala a nesetkala se s žádným zájmem. Obešla mnoho divadelních společností, až nakonec v divadle *Comedias* získala první nevýznamnou roli. Poprvé vystupovala 28. března 1935 ve hře *La señora Pérez*, přičemž hře se dostalo negativní kritiky.²⁴ Dostávala role té nejnižší kategorie, jimž odpovídalo i platové ohodnocení. Dle Borroniho se zúčastnila řady zájezdů představení, kde hrála vedlejší role v sedmi různých hrách a navštívila místa jako Mendoza, Rosario a Córdoba.²⁵ I když i v jiných obdobích měla několikaměsíční pauzy, kdy nikde nehrála, v dobách její slávy se o ní začalo tvrdit, že se přizívovala prostitucí.²⁶ Borroni zdůrazňuje, že v té době jí bylo pouhých osmnáct let a hledala jakoukoli práci, která se herecké branži byť jen blížila.²⁷ Zřejmě měla několik milenců, kteří jí pomohli s kariérou. Mezi ně patří i Olegario Ferrando, ředitel *Palma Films*.

---

²² ALONSO, F.: Perón o El espíritu del pueblo. Criterio Libros, Madrid: 2003, str. 43

²³ (ayudante de campo del ministro de la Guerra)

²⁴ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit. str. 29

²⁵ Ibid. str. 32

²⁶ BOURNE, R.: Political Leaders of Latin America. Random House, New York: 1970, str. 259, citováno vždy z této edice

²⁷ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit. str. 33

V roce 1937 si zahrála menší roli ve filmu *¡Segundos Afuera!*.²⁸ Díky Emiliovi Kartulovichovi se dostala také k práci v rozhlase, kde se velice proslavila. To, kdy opravdu začala působit v rádiu se dle Bourneho a Borroniho liší. Bourne tvrdí, že se poprvé objevila v roce 1939 v *Radio Prieto* a poté přešla do *Radio Argentina*, kde hrála v rozhlasových dramatech. Snažila se získat prostředky pro svá rozhlasová vystoupení a nakonec uspěla u společnosti Guerreno, vyrábějící „*Jabón Radical*“, ve které dříve pracoval Evin bratr Juan.²⁹ Ale Borroni a Vacca ovšem uvádějí již srpen 1937, kdy měla účinkovat v programu *Bilé zlato*, což měla být tzv. „*radionovela*“ napsána Manuelem Ferradásem Camposem a vysílaná v *Rádiu Belgrano*.³⁰ Borroni má údajné svědectví Josého Miguense, který byl v té době vedoucím hlasatelů. Miguens tvrdí, že on pomohl Evě debutovat v rozhlase. Říká, že „byla jednou z těch mnohých dívek, které postávaly před dveřmi *Radia Belgrano* a doufaly, že „uženu“ nějakou tu práci.“³¹

Od devatenácti let stála v čele „Společnosti rozhlasových herců“ (*Compañía de Teatro del Aire*)³², což jí vyneslo až na titulní stránky časopisů *Sintonía*, *La canción moderna*, *Radiolandia*, kde se objevoval v rozhovorech a reportážích.³³

Zajímavé je, že díky vypuknutí druhé světové války se filmová produkce z USA musela přesunout jinam, a tak v této době vypukl, dá se říct až „boom“, argentinského filmu.

V roce 1941 přišla první větší role ve filmu „*Una novia en apuros*“, který byl režírován Američanem Johnem Reinhardtem.³⁴ Především díky pravidelnému vystupování v rozhlase se Evina finanční situace zlepšovala, časem si pronajala byt v *Posadasově* ulici číslo 1567, což v té době byla prominentní čtvrť.

---

²⁸ BOURNE, R.: op. cit. str. 259

²⁹ BOURNE, R.: op. cit., str. 259, FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 26

³⁰ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit. str. 33

³¹ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit., str. 34. („Era una de tantas muchachitas que venían a parase en la puerta de Radio Belgrano a ver si ligaban algún trabajo.“)

³² BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit., str. 34

³³ Ibid. str. 34

³⁴ BOURNE, R.: op. cit., str. 259

Následovaly další role ve filmech jako „*La carga de los valientes*“ nebo „*El más infeliz del pueblo*“ a v dalších filmech z produkce „*Pampa Film*“. Těmito úspěchy pro Evitu končí období subalterní pozice, která ji provázela v jejích začátcích.³⁵

Tak rychle, jak se Eva dostala do společnosti úspěšných hereček, se začala seznamovat s významnými lidmi té doby. Podle Borroniho a Vaccy se takto seznámila například s podplukovníkem Aníbalem Imbertem, v té době ředitelem Pošty a Telegrafu, generálem Martínezem nebo s Aramburem, který byl pak v roce 1955 jedním z těch, kdo svrhli Peróna.³⁶

Od roku 1942 se v *Radio Belgrano* začal každý večer vysílat cyklus o slavných ženských historických postavách, jehož scénář psal Francisco Muñoz Azpiri, který bude ještě později zmíněn. Eva tak interpretovala královnu Alžbětu, Margaritu Weild de Paz, Kateřinu Velikou, Paní Čankajšek a mnohé další. Právě díky práci v rozhlase se prý Eva naučila vynikající rétorice, které později velmi dobře využila ve své politické kariéře.³⁷

2. Argentina 1943 až 1945

Od třicátých let v Argentině panoval režim zákládající se na falšování volebních výsledků³⁸ a korupci, který je dnes známý pod již zmíněným příznačným jménem „desetiletí ničemnosti“. Tento režim se udržoval díky uskupení „*La Concordancia*“, kde se konzervativci, anti-personalisté, tedy uskupení uvnitř radikálních konzervativců, dříve stojící za Alvearem³⁹ a

---

³⁵ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit., str. 35

³⁶ ZANATTA, L. Eva Perón, Una biografía política 6% kinde edition; BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit., str. 35

³⁷ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit., str. 36

³⁸ LUNA, F.: El 45, Editorial Sudamericana, 1971, Madrid 1984, str. 22

³⁹ SÁEZ QUESADA, M.: La Argentina, Historia del país y de su gente, Editorial Sudamericana, Buenos Aires: 2001, str. 480- 482; Autorka zde líčí, jak se v rámci konzervativců vytvořily dvě větve, jedna, která stála za Alvearem, tzv. antipersonalisté a druhá, která stála za Yrigoyenem, tzv. personalisté. Celé toto rozdělení se

socialisté vždy dohodli. Jejich motivace byla především ekonomická, založená na investicích a obchodě s Velkou Británií.

Roberto M. Ortiz, prezident v letech 1938 až 1942, byl zastáncem anti-personalismu a již v předchozím období měl funkci v Justově a Alvearově vládě. Ačkoliv se k moci dostal díky zfalšovaným volbám, jeho cílem bylo zemi „regenerovat“⁴⁰ a vyhábat se volebním podvodům v roce 1940 při parlamentních volbách v provinciích Mendoza, Catamarca, Santa Fé a v Buenos Aires. Již v této době se začalo poukazovat na skandál s pozemky v *El Palomar*. Poté chtěl Ortiz odstoupit, avšak jeho první rezignace nebyla přijata. Ortiz trpěl velmi silnou cukrovkou a jeho stav se začal zhoršovat.⁴¹ Ortizovým viceprezidentem byl Ramón Castillo, který se hlásil ke konzervativcům. V roce 1942 Ortiz přece jen odstoupil a krátce na to zemřel na následky vážného onemocnění. Na jeho místo nastoupil Castillo, což atmosféru v zemi nezlepšilo.⁴² Nový prezident úzce spolupracoval s armádou a obával se, že se v nadcházejících volbách moci znovu ujme Justo.

Argentina zůstala až do pozdního období druhé světové války neutrální. Svoji neutralitu si udržela velmi dlouho, byla ovšem pod velkým tlakem ze strany Spojenců a především ze strany USA. V této době Velkou Británií zastupoval v Argentině Sir Kelly, kterému argentinská neutralita příliš nevalila a vnímal ji jako diplomatický postoj z argentinské strany i z dob předchozí války.⁴³ Argentina již tradičně dodávala do Velké Británie maso a jiné základní potraviny. Zvláště v době války byly tyto dodávky pro Velkou Británii velmi důležité.

Na druhé straně byl postoj vyslance za USA N. Armoura, který se zásadně postavil proti argentinské neutralitě, ve které viděl podporu nacismu a fašismu.

---

uskutečnilo od roku 1922, kdy se Alvear stal prezidentem a snažil se distancovat od svého předchůdce Yrigoyena. V roce 1924 se antipersonalisté formálně oddělili od konzervativců.

⁴⁰ SÁEZ QUESADA, M.: op. cit. str. 525

⁴¹ ibid. str. 525

⁴² Ibid. str. 525

⁴³ SÁEZ QUESADA, M.: op. cit. str. 525

Zvláště po útoku na Pearl Harbour trvaly USA na přerušení vztahů s Osou. Byla kvůli tomu uspořádána konference v Río de Janeiro v lednu roku 1942.⁴⁴

Argentina se názorově rozdělila na dvě části – na tu, která podporovala Spojence a na tu, která si chtěla udržet neutralitu a nezávislost na USA. Castillo měl jak podporu vojenskou, tak podporu „Alianza nacional“ a dalších pravicových uskupeních, které měly přízeň německé ambasády.⁴⁵ Navíc měl na své straně tzv. mlčenlivou většinu, která se chtěla postavit USA. O Justovi se vědělo, že byl na straně Spojenců. Komunisté, kteří měli stále ještě většinu především v odborech v masném průmyslu, byli původně pro neutralitu Argentiny, ovšem po napadení SSSR svůj postoj přehodnotili a přiklonili se ke Spojencům. Socialisté byli proameričtí.

Periodika té doby se rozdělila do tří skupin. Noviny *La Nación*, *La Prensa* a *La Crítica* byly na straně Spojenců, katolicky orientovaný deník *El Pueblo*⁴⁶ byl neutrální a *El Pampero* zase pronacistický a se značnou podporou německé ambasády.⁴⁷

Na rok 1943 měly být vypsané nové prezidentské volby, ale v této době neměli radikálové ani anti-personalisté své hlavní osobnosti, jelikož Alvear zemřel, což ohrozilo silnou pozici radikálů. Téhož roku zemřel i Ortiz. Generál Justo zemřel v lednu roku 1943, takže se objevilo „volné“ místo pro kandidáta z „*La Concordancia*“. Jako o kandidátech z „*La Concordancia*“ se uvažovalo o Morenovi a Patrónu Costasovi. Costas byl znám pro svůj proamerický postoj, s čímž nesouhlasili někteří lidé z armády, kteří měli strach, že by tím skončila argentinská neutralita.⁴⁸ Costas byl velmi majetný, vlastnil třtinovou plantáž *El*

---

⁴⁴ Ibid. str. 526; „... El asunto se dabatió con ardor en la conferencia de cancilleres americanos reunida en Río de Janeiro en enero de 1942. Allí se abordó la cuestión de la ruptura de relaciones con Eje, adoptada ya por varias naciones latinoamericanas sin esperar los resultados del encuentro.“

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ SÁEZ QUESADA, M.: op. cit., str. 527

⁴⁷ ROMERO, L. A.: A History of Argentina in the Twentieth Century, Penn State University (March 2002), str. 87

⁴⁸ SÁEZ QUESADA, M.: op. cit., str. 527 - 528

*Tabacal*⁴⁹, díky které měl ve společnosti špatnou pověst.⁵⁰ Pro vzdělané Argentine, a především pro armádu, to byl nepřijatelný kandidát.

Pablo Ramírez, v té době ministr války v Castillově kabinetě, byl osloven radikály kvůli možné prezidentské kandidatuře.⁵¹ Castillo ho ihned poté vyzval k odstoupení z funkce.

GOU, *Grupo de Oficiales Unidos*, - uskupení, které se vytvořilo po Justově smrti, bylo založeno budoucími generály Montesem, Gilbertem, Imbertem, Gonzálem a Perónem. Armáda tehdy čítala zhruba 18 000 mužů a její provoz spotřebovával 27 % státního rozpočtu. Pozemní armáda byla v této době spíše proněmecká, válečné námořnictvo naopak anglofilní.⁵² Většinově však platilo, že GOU byla protifašistického cítění.

Félix Luna tvrdí, že je třeba si uvědomit, že v roce 1943 vypadal nacismus jinak než dnes. O Hitlerovských zvěrstvech se lidé v plné míře dozvěděli až po roce 1945.⁵³ Nepřátelství s Velkou Británií bylo ekvivalentem pro přátelství s Argentinou. I v tomto období se znovu vynořila otázka Falkland, která budila v Argentincích jistou vlnu nacionalismu.

Rok 1943 uzavíral převratem kapitolu „neblahé dekády“, třináct let politické nestability, kterou doprovázely volební podvody.

2.1. Revoluce 43

Převrat začal v pátek 4. června, poté, co Castillo vyzval Ramírezu k odstoupení. Přes šest tisíc vojáků pochodovalo městem až na *Plaza de Mayo*, kde obklíčili *Casa Rosada* již během brzkého odpoledne. Následujícího dne

---

⁴⁹ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit. str. 29

⁵⁰ Ibid. Str. 29: „His sugar plantation, El Tabacal, extolled by his supporters as a model of paternalist capitalism, was associated in the public mind with the evils of the sugar monopoly – company stores that kept labourers in their debt, and supported conditions of filth and disease.“

⁵¹ SÁEZ QUESADA, M.: La Argentina... str. 529

⁵² SÁEZ QUESADA, M., op. cit. str. 531

⁵³ LUNA, F.: op. cit., str. 28

měla Argentina nového, i když jen dočasného, prezidenta Artura Rawsona, který stál v čele puče.⁵⁴

Rawson z prezidentského úřadu druhého dne odstoupil ve prospěch generála Pedra Pabla Ramíreze. Rawson dostal „odstupné“ ve formě místa velvyslance v Brazílii, kde setrval až do ledna 1944.⁵⁵ Ramírez jmenoval do funkce ministra války Farrella a ten si jako svého „*subsecretario*“, neboli náměstka, vzal Juana Peróna. Zde začíná Perónova politická kariéra. V následujících měsících se projevil jako silná osobnost. Na ministerstvo války si Perón vzal s sebou svého přítele Dominga Mercanteho, jemuž zařídil funkci „*oficial mayor*“⁵⁶, a který byl pro něj velmi důležitý v událostech 17. října 1945 na *Plaza de Mayo* a také při jednání s odborovými svazy železničářů.

Již v srpnu mohl Perón ukázat své schopnosti, když využil stávků zaměstnanců mrazíren (*Huelga de los frigoríficos*) pro jednání s odbory. Mrazírenské odbory byly pod vedením Josého Petera, člena komunistické strany, který byl v srpnu zatčen.⁵⁷ Perón jednal s odboráři, kteří trvali na propuštění Petera a na zvýšení mzdy o 5 centů na hodinu pro pracovníky mrazíren.⁵⁸ Tato zkušenost Perónovi posloužila v následujících letech při jednání s různými dalšími odboráři.

Departamento Nacional del Trabajo bylo v říjnu roku 1943 restrukturalizováno na *Secretaría del Trabajo y Previsión Social*, odkud Perón díky tlaku GOU vytlačil C. Gianniho⁵⁹ a získal tak velmi důležité postavení pro styk s odbory a s celou dělnickou třídou.

---

⁵⁴ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 29 („Later that day, however, six thousand troops marched on the city ... by Saturday there was a new President, General Arturo Rawson, who had led the coup,...“)

⁵⁵ LUNA, F.: El 45, Editorial Sudamericana, 1971, Madrid 1984, str. 219, citováno vždy z této edice

⁵⁶ GAMBINI, H.: El 17 de Octubre, Sebastián de Amorrortu e Hijos, Buenos Aires 1971, str. 12, citováno vždy z této edice

⁵⁷ Ibid. str. 12

⁵⁸ GAMBINI, H.: op.cit. str., 12 - 13 („La liberación definitiva de Peter y un aumento de 5 centavos por hora en los salarios de los frigoríficos“.)

⁵⁹ Ibid. str. 13

2.2. První setkání Evy Duarte s Perónem

15. ledna 1944 při zemětřesení v San Juanu zemřelo na deset tisíc lidí a dvanáct tisíc jich bylo zraněno. Tato tragická událost přilákala velkou pozornost medií, jelikož se tehdejší filmové a rozhlasové hvězdy účastnily charitativní akce a vybíraly peníze pro postižené neštěstím. Dne 22. ledna se na stadionu v Lunaparku konala velká dobročinná akce, které se účastnil jak prezident Ramírez, generálové Imbert a Perón, tak také Eva Duarte jakožto rozhlasová hvězda.⁶⁰ Generál Imbert byl v této době zodpovědný za rozhlas a kulturu a s Evou Duartovou se znal již z dřívější spolupráce. Když charitativní akce skončila, Imbert mladou herečku na její žádost představil generálu Perónovi. Podle některých tvrzení již tehdy Perón s Evou Duartovou opustili akci společně.⁶¹

Podle názoru některých autorů, je možné, že Eva znala Peróna už z dřívější doby před zemětřesením v *San Juanu*. Loris Zanatta tvrdí, že politický život Evy Duartové začal již 4. června 1943 při vojenském převratu. Není tím myšleno, že by byla politicky aktivní, ale již tehdy mohla začít vnímat politické, kulturní a sociální prostředí. Existuje několik názorů na to, co ve svém nehereckém životě Eva dělala právě před oficiální verzí setkání s Perónem.

První verze uvádí, že i předtím, než byl Imbert jmenován ministrem komunikací, byla Eva Duartová velmi často ve 4. patře budovy, kde Imbert do té doby sídlil. Již tehdy údajně vyvíjela na Imberta tlak, aby dal Oscaru Nicolinimu vysoké místo na ředitelství telekomunikací. Bylo by to ještě bez známosti s Perónem. V druhé verzi se líčí, že i přesto, že měla styky s Perónem, tlačila na Imberta sama, aby jmenoval Nicoliniho, což by dokazovalo její moc. Poslední varianta hovoří o tom, že za jmenování Nicoliniho vlastně Duartová nemohla. Na čem se ale všichni shodnou je, že její seznámení s Imbertem mělo

---

⁶⁰ GAMBINI, H.: *El 17 de Octubre...*, str. 18; Borroni, O., Vacca, R.: *Eva Peron...* str. 37

⁶¹ FRASER, N., NAVARRO, M.: *op. cit.*, str. 32 – 33, („They sat and talked with him and when the evening ended, around two in the morning, Peron and Evita left the stadium together.“)

velice pozitivní vliv na její hereckou kariéru. Poté, co se objevila v již zmíněných časopisech, ji bylo možné označit za jednu z nejlépe placených hereček té doby. A je jasné, že již tehdy měla úzký vztah k vojenské vládě. Také díky svému místu v asociaci rozhlasových herců se seznámila s Mercantem, který spolupracoval na *Departamento de Trabajo y Previsión* spolu s Perónem.⁶²

Krátce po oficiálním seznámení s Perónem se o jejich vztahu začalo mluvit, protože společně pózovali na fotografii pro *Radio Belgrano*. Je zřejmé, že chtěli, aby si je spolu lidé spojovali. Duartová tak byla oficiálně spojena s vojenským režimem. Zůstává neobjasněno, zda se Duartová s Perónem seznámila již před zemětřesením v *San Juanu*.⁶³

Později byl prezidentův kancléř Admirál Storni pro ukončení vztahů s Osou, tak jak bylo doporučeno na Konferenci v Riu v předchozím roce. Storni napsal dopis americkému ministru zahraničí, který ho zveřejnil v novinách, aby tak destabilizoval argentinskou politickou scénu.⁶⁴ GOU tento okamžik přestála, ale v lednu roku 1944 musel Ramírez přerušit vztahy s Osou pod pohrůzkami izolace a ekonomických sankcí, které by zasáhly zemi. Toto gesto nemělo velký úspěch ani na mezinárodním ani na domácím poli. Ramírez nebyl schopný čelit tlaku generálů, a tak jeho postavení postupně oslabovalo a v únoru se moci ujal Farrell.⁶⁵ 24. února 1944 byl právě Perón tím, kdo vypracoval Ramírezovu rezignaci,⁶⁶ což ukazuje Perónovu silnou pozici na tehdejší politické scéně.

V polovině roku 1944 Generál Lucero, který sloužil jako vojenský atašé na ambasádě v Chile, navštívil Peróna, již ministra války, a ten mu údajně představil Evu Duartovou jako „jeho energickou spolubojovnici“ a ta jim měla

---

⁶² ZANATTA, L.: Eva Perón... str. 7% kindle edition

⁶³ Ibid. str. 7% - 8% kindle edition

⁶⁴ SÁEZ QUESADA, M.: op. cit., str. 532

⁶⁵ Ibid. Str. 535

⁶⁶ FRASER, N., Navarro, M.: op. cit., str. 39

vstupovat do rozhovoru. Ještě v srpnu téhož roku přešla z *Radio Belgrano* do *Radio del Estado*.⁶⁷

Eva sama své setkání s Perónem popisuje jako „svůj úžasný den“⁶⁸, vše popisuje jako velkou změnu, vstup do něčeho nového. Tuto interpretaci Eva Perónová ve své biografii popisuje velice sugestivně a otázkou proto zůstává, zda to tak opravdu bylo.

2.3. Farrell prezidentem

V momentě, kdy se Farrell stal hlavou státu, se na jeho původní pozici ministra války dostal Juan Domingo Perón. Kromě ministerského úřadu Perón v tomto období zastával také řídicí funkci na již zmíněném „*Secretaría General de Trabajo y Previsión Social*“, kde získal ještě větší přízeň dělnické třídy po vyhlášení „statutu zemědělského dělníka“ (*Estatuto de Peon*)⁶⁹. Tento status nezahrnoval jen minimální mzdu, placenou dovolenou a lékařskou péči pro pracovníky v zemědělství, ale také změnu hierarchie na venkově, na kterou byla až do té doby argentinská oligarchie zvyklá. Najednou se tu objevila jiná, vyšší instance, která chránila dělníky a vše tak již nezáleželo jen na „pánovi statku“ (*patrón*).⁷⁰ Koncem roku Perón také obsadil úřad viceprezidenta a stal se tak skutečně nejsilnějším mužem vlády „*de facto*“, tedy nezvolené vlády.

2.4. Odbory

V roce 1943 bylo v zemi na 80 000 členů odborových svazů a v roce 1945 už půl milionu. Odborový svaz metalurgického průmyslu měl v roce 1942 zhruba 1

---

⁶⁷ ZANATTA, L.: op. cit., str. 7%, 8% kindle edition („su ya vigorosa compañera de lucha“)

⁶⁸ PERÓN, E.: op. cit., str. 31 – 35 („... Aquél fue mi día maravilloso“)

⁶⁹ FRASER, N., Navarro, M.: op. cit., str. 40

⁷⁰ LUNA, F.: op. cit., str. 57

500 členů a za čtyři roky už něco přes 200 000.⁷¹ Odbory se rozrůstaly a Perónova popularita stoupala, tedy alespoň v některých vrstvách společnosti.

Pokud se jednalo o odborové svazy pod záštitou socialistů nebo komunistů, jejich vedení bylo nahrazeno Perónovými lidmi nebo byly v některých případech rovnou zřízeny paralelní svazy, které měly zakrátko větší vliv než ty původní.⁷² Odboráři postupně obsadili některé vlivné pozice v ekonomické sféře, což se logicky nelíbilo oligarchii. Ta si těžko zvykala na ztrátu moci, kterou si po dlouhou dobu udržovala, tedy kromě období Yrigoyenovy vlády. Vše, co se stalo po roce 1943, oligarchii mírně řečeno, „podráždilo“.⁷³ Avšak společnost argentinské oligarchie nebyla jediná, která stála proti Perónovi. Jak už bylo dříve zmíněno, argentinské válečné námořnictvo se stále klonilo k britské tradici a část církve byla také velmi kritická k počínajícímu vlivu peronismu.⁷⁴

Spojené státy velmi zřetelně doporučily Argentíně, aby vyhlásila Německu a Japonsku válku, pokud se ještě budou chtít aktivně podílet na mezinárodní politické scéně v poválečném světě. Farrell tak neměl na výběr a válku Německu a Japonsku vyhlásil 27. března 1945.⁷⁵

Nový počátek opozice v Argentíně byl iniciován pod vedením univerzitních studentů a demokratické strany proti vojenskému režimu, který ztotožňovali s nacismem. Některé zahraniční ambasády zely v Buenos Aires prázdnotou, protože Spojenci argentinský „nacistický“ parlament neuznali.⁷⁶ Opozice byla podporována S. Bradenem, americkým velvyslancem se značnými ekonomickými zájmy v Chile, který byl silně proti-odborářský. Braden údajně tlačil na Farrella, aby Peróna vzdálil od politické moci. Spruille Braden později

---

⁷¹ LUNA, F.: op. cit., str. 64

⁷² Ibid. str. 65 („... Las minorías socialistas, comunistas o anarquistas eran relegadas de las direcciones, en algunos casos – como el de la Unión Obrera Textil - lograron separar sus organismos de la C.G.T. pero no tardaron en crearse sindicatos paralelos que, con el apoyo oficial, arrasaron los anteriores.”)

⁷³ Ibid. str. 60

⁷⁴ Ibid. str. 62

⁷⁵ LUNA, F., op. cit. str. 32

⁷⁶ SÁEZ QUÉSADA, M.: op. cit., str. 536

publikoval knihu „*Libro Azul*“, ve které Peróna obviňoval ze vztahů s nacisty a z nacistických aktivit v Argentině. Perón obratně využil Bradenovu publikaci ve svůj prospěch, když hlásal „*Perón o Braden*“, což se následně stalo symbolem konfliktu mezi peronisty a anti-peronisty.⁷⁷

2.5. *Marcha de la Constitución y la Libertad*

Dne 19. září 1945 se v Argentině uskutečnil pochod „*Marcha de la Constitución y la Libertad*“, kterého se účastnili všichni anti-peronisté, mezi nimi radikálové, konzervativci, komunisti, progresivní demokraté i katoličtí demokraté⁷⁸, ale také sdružení FUA a sdružení právnické komory, které zakázalo právníkům, aby přijali jakoukoli funkci v neústavní vládě⁷⁹. Požadovali, aby byla vláda předána do rukou Nejvyššího soudu a poté se uskutečnily nové volby.⁸⁰ Údaje o počtu demonstrantů pochodu se značně liší, podle oficiálních policejních zpráv se počet lidí měl pohybovat okolo 65 000⁸¹, ale zahraniční média přišla s čísly výrazně vyššími. *New York Times* uvedl, že 250 000 lidí hromadně vykřikovalo „*Muera Perón*“ a *Herald Tribune* dokonce uvedl, že až 500 000 lidí si přálo skoncovat „s Perónovo“ režimem.⁸² Jen čtyři dny po pochodu bylo vydáno prohlášení téměř třiceti admirálů a kapitánů z vojenského námořnictva, kteří se hlásili k tomu, aby neústavní vláda odstoupila a předala moc Nejvyššímu soudu.⁸³

Během demonstrace padaly výstřely a na konci bylo dokonce i několik mrtvých. Hojně byly zatýkány důležité osobnosti opozice, mezi něž patřili

---

⁷⁷ SÁEZ QUESADA, M.: op. cit., str. 542; BERHÓ, Deborah, L.: Juan Domingo Perón's Creation of Positive Social Identity. *Rocky Mountain Review of Language and Literature*, Vol. 54, No. 2 (2000), str. 67

⁷⁸ GAMBINI, H.: op. cit., str. 20

⁷⁹ LUNA, F.: op. cit., str. 214 („...los demócratas progresistas, la FUA, la Federación de Colegios de Abogados que además prohibió a los abogados de todo el país aceptar cargos del gobierno de facto, los sindicatos libres y otras instituciones subrayando la magnitud del acto.”)

⁸⁰ SÁEZ QUESADA, M.: *La Argentina*, str. 537 - 538

⁸¹ LUNA, F.: *El 45...* str. 209

⁸² převzatá citace z LUNA, F.: *El 45*, Editorial Sudamericana, 1971, Madrid 1984, str. 215 („En los días subsecuentes fueron llegando las repercusiones del exterior, El New York Times dedicaba un editorial a la Marcha y aseguraba en sus titulares que „250.000 personas se congregaron en favor de la libertad; multitud rorrd gritó: Muera Perón“. El Herald Tribune apuntaba má salto:“500.000 piden fin del régimen de Perón“.)

⁸³ LUNA, F., op. cit. str. 218

mimo jiné i vysokoškolští profesoři a rektori. To vedlo k protestu studentů, kteří obsadili vysoké školy a odmítali je opustit. 29. září vyzval ministr školství univerzitní autority k znovuootevření škol, ale ve všech vysokoškolských centrech v zemi se namísto toho vyvěsily plakáty s nápisem „*El fin del payaso*“, neboli „*Konec klauna*“. To vyústilo v represivní akce státu proti kritikům.⁸⁴ Již 4. října policie brutálně zasáhla na univerzitách v La Platě, den poté na různých fakultách v *Buenos Aires* a tak to pokračovalo i v jiných lokalitách. Věznice se začaly plnit studenty.⁸⁵ Tentýž den byl při nepokojích v *Buenos Aires* zastřelen student inženýrství, Aarón Salmún Feijó, protože odmítal provolávat slávu Perónovi.⁸⁶ Na konci září a počátkem října Farrellův kabinet začal ztrácet popularitu kvůli svým represím, cenzuře, mrtvým studentům a zatčeným osobnostem u značného počtu Argentinců.⁸⁷ Félix Luna tvrdí, že studentské sdružení (FUA)⁸⁸ bylo jádrem protivládního hnutí a i přes tvrdé represe dál pokračovalo ve svých aktivitách, protože soudci jim byli vstřícně nakloněni, na rozdíl od převratu v roce 1930. Luna dokumentuje příběh jistého soudce z Córdoby, který byl ze své funkce odvolán právě proto, že nechal na svobodě mnoho lidí, kteří byli spojeni s Rawsonovým hnutím.⁸⁹ Ale také zde existovalo spojení s Uruguají, kam se častokrát opozice uchýlovala.⁹⁰

V této chvíli se na scéně objevil generál Eduardo Ávalos, který měl na starosti kasárna v *Campo de Mayo*, a který se ukázal jako přijatelný soupeř Peróna.⁹¹ Podle Luny měl Ávalos velice negativní vztah k Juanu Bramugliovi, což byl Perónův dobrý přítel právník. Perón Bramugliu v roce 1944 dosadil na

---

⁸⁴ LUNA, F.: El 45... str. 221 - 222

⁸⁵ Ibid. str. 223

⁸⁶ Ibid. str. 224; („...un grupo de aliencistas tiroteó a un grupo democrático y un estudiante, Aarón Salmún Feijó, fue asesinado por negarse a vivir a Perón.“)

⁸⁷ Ibid. str. 224

⁸⁸ FUA, Federación Universitaria Argentina, později také jako FUBA, tedy Federación Universitaria de Buenos Aires

⁸⁹ LUNA, F.: El 45... str. 222 - 224

⁹⁰ LUNA, F.: op. cit., str. 225 („...Y en última instancia no faltaba una embajada para refugiarse o una red perfectamente montada para escapar a Uruguay, si la hermandad opositora – especialmente estudiantil – montada en todo el país no alcanzaba a amparar al activista prófugo.“)

⁹¹ SÁEZ QUESADA, M.: La Argentina... str. 538

vysoké místo ve svém oddělení práce a sociálního zabezpečení. V roce 1945 se stal „vládním ministrem za Buenos Aires⁹²“, což byla údajně druhá nejdůležitější funkce ve vládě. V den pochodu *Marcha de la Constitución y la Libertad* na svůj úřad rezignoval, což v již tak vratké neústavní vládě vyvolalo ještě větší rozpory.⁹³

Poté, co studenti obsadili fakulty vysokých škol, následoval rychlý sled událostí. Perón proti studentům poslal policii, která je ze škol vyhnala a bylo uvězněno okolo 1500 z nich.⁹⁴ 5. října měla vláda rozhodnout o ředitelském místě pro „*Correos y Telecomunicaciones*“, o které usiloval generál Imbert. Na poslední chvíli však Perón jmenoval Oscara Nicoliniho - muže, kterého mu údajně doporučila Eva Duarte.⁹⁵ Tímto aktem si proti sobě Perón, dle většiny autorů⁹⁶, postavil armádu, a skončila tak jeho dosud většinová vojenská podpora. Nicolini, podle Luny, pomohl Evitě v dobách její chudoby. Problém jeho jmenování byl v tom, že si na místo ředitele „*Correos y Telecomunicaciones*“ dělal veřejně nárok Francisco Rocca, jeden z generálů z *Campo de Mayo*.⁹⁷ Generálové z *Campo de Mayo* se pravděpodobně začali obávat Evitina vlivu na samotného Peróna.

V sobotu 6. října se konal pohřeb již zmíněného Aarona Salmúna Feijóo a Buenos Aires se táhl dlouhý průvod za zemřelého studenta. Luna tvrdí, že Argentina do té doby nikdy nezažila takovou atmosféru, která by se podobala občanské válce.⁹⁸ V tentýž den si šel Ávalos promluvit s Perónem o jmenování Nicoliniho a u tohoto rozhovoru měla být přítomna i Evita, jelikož se měl odehrávat v Posadasově ulici. Ávalos měl přesvědčit Peróna, aby se sešel

---

⁹² LUNA, F., op. cit. str. 216 („ministro de Gobierno de Buenos Aires“)

⁹³ Ibid. str. 216 - 217

⁹⁴ GAMBINI, H.: El 17 de Octubre... str. 21

⁹⁵ Ibid. Str. 21 „... Perón prefirió sacrificar a su amigo Imbert y designar en cambio a Oscar L. M. Nicolini, el hombre que le sugería insistentemente Eva Duarte desde aquella noche en el Luna Park.“

⁹⁶ Na tomto se shodují v již uvedených publikacích jak Gambini, Luna, tak i Zanatta

⁹⁷ LUNA, F.: op. cit. str. 228

⁹⁸ LUNA, F.: op. cit., str. 225 („Nunca vivió Argentina un clima tan parecido al de la guerra civil. El 6 de octubre se realizó el entierro de Salmún Feijóo.“)

s generály z *Campo de Mayo*, k čemu sice Perón svolil, ale své rozhodnutí ohledně jmenování Nicoliniho nezměnil.⁹⁹

Krátce po této události, 8. října, ve chvíli, kdy Perón slavil své padesáté narozeniny, za ním přišel již zmíněný Ávalos a požadoval po něm rezignaci. Oznámil mu, že podpora ze strany armády tímto skončila. Tato informace Peróna zřejmě zaskočila, protože následujícího dne skutečně podal rezignaci, ale ještě předtím se stačil sejít s prezidentem Farrellem a požádat ho, aby se „mohl alespoň rozloučit s lidmi ze *Secretaría de Trabajo y Previsión*“¹⁰⁰, což byl z Perónovy strany velmi chytrý tah.

V podvečer 10. října zazněla napříč Argentinou Perónova slavná řeč, ve které velmi emotivně vyjádřil pocity ohledně svého odchodu.

... „Dovršené sociální dílo je tak pevné, že nemůže být ohroženo a ocení jej ne ti, kdo jej hanobí, nýbrž dělníci, kteří jej cítí. Toto sociální dílo, které v jeho plném dosahu ocení jen pracující, musí být jimi bráněno všude.“

A v neposlední řadě nezapomněl dodat:

„Svým podpisem stvrzuji nařízení o zvýšení platů a mezd, které navíc zahrnuje i mzdu pohyblivou, životní a základní.“¹⁰¹

Tento „dekret“ Perón sice sepsal, ovšem nebyl platný, protože by ho musel podepsat také prezident Farrell. I toto gesto však stačilo k tomu, aby za několik dní zmobilizoval dělnické masy.

---

⁹⁹ LUNA, F.: El 45... str. 228

¹⁰⁰ GAMBINI, H.: El 17... str. 23, („Está bien Farrell. Han ganado ellos y debo irme. Pero por lo menos quo me dejen despedir de mi gente antes de abandonar la Secretaría de Trabajo...“)

¹⁰¹ citováno podle: GAMBINI, H.: El 17 de Octubre, str. 24, („La obra social cumplida es de una consistencia tan firme quo no cederá ante nada, y la aprecian no los quo la denigran, sino los obreros quo la sienten. Esta obra social, que solo los trabajadores valoran en su verdadero alcance, debe ser también defendida por ellos en todos los terrenos.“...” Dejo firmado un decreto de aumento de sueldos y salarios, que implanta, además, el salario móvil, vital y básico.”)

Jak uvádí Fraser a Navarro, v okamžiku, kdy Perón rezignoval, se z Evity stala „jen milenka padlého politika“¹⁰² a tentýž den byla vyhozena z *Radia Belgrano* i přesto, že byla v polovině rozehraného seriálu.¹⁰³

3. Plaza de Mayo a 17. října 1945

Výklady událostí o tom, co se stalo před 17. říjnem 1945 se značně rozcházejí. Jak Duartová strávila dny poté, co byl Perón zatčen, zůstává otázkou. Existují dva názory, peronistický a anti-peronistický. Jak již z tohoto vyplývá, ta peronistická líčí Evitu jako hrdinku, která se scházela s odbory, s Ciprianem Reyesem a s Mercantem, i to, jak společně připravovali nadcházející demonstrace.¹⁰⁴ Anti-peronistická verze pro změnu ukazuje, že v tomto období Eva ještě stále byla jen Perónovo milenkou a neměla tolik známých, aby zosnovala rozsáhlé protesty. Sama Eva neuvádí, že by se scházela s odborovými předáky, ale popisuje, jak truchlila a tesknila po svém milovaném Perónovi.¹⁰⁵

3.1. Ostrov *Martín García*

Poté, co Perón přednesl svůj projev, který byl vysílán rozhlasem po celé Argentině, si proti sobě popudil nejen Ávalose a tím pádem celé *Campo de Mayo*, ale také prezidenta Farrella. Farrell dle Gambiniho vydal pokyn k Perónovu zatčení proto, aby se udržel ve funkci - uvědomoval si totiž sílu protiperonistického smýšlení ve svém okolí.¹⁰⁶

Dle Gambiniho, byl Mittelbach ten, kterému Farrell nařídil, aby se zatčení ujal. Ten ale raději předal příkaz dál dočasnému zástupci policejního ředitele Héctoru D'Andrea. V sobotu 13. října se D'Andrea vydal do ulice *Posadas*

---

¹⁰² FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 59 (“As the mistress of fallen politician, Evita no longer had any consideration.”)

¹⁰³ Ibid. str. 55

¹⁰⁴ BOURNE, R.: Political Leader of Latin America... str. 255

¹⁰⁵ PERÓN, E.: La razón de mi vida, str. 41 - 46

¹⁰⁶ GAMBINI, H.: El 17 de Octubre... str. 34

1567, kde zatknul rozhořčeného Peróna za přítomnosti Dominga Mercante a Evy. Perónovi bylo sděleno, že bude převezen do věznice na ostrov *Martín García*, což bylo vězení, které používalo válečné námořnictvo a nacházelo se poblíž Buenos Aires. Perón se dožadoval toho, aby se s ním zacházelo tak, jak k jeho titulu generála patří, a odmítal tedy převezení do námořnické věznice. Během Perónova zatčení se Evita údajně zhroutila.¹⁰⁷

Na druhé straně ovšem Fraser a Navarro tvrdí, že to byl sám Mittelbach, který Peróna zatknul poté, co ho sám přivezl z Tigre poblíž Tres Bocas, kde si Perón začal užívat politického volna. Původně se dvojice měla vydat za Evitinou sestrou Blankou, ale nakonec změnila plány a jela na menší ostrov *Tres Bocas*, kde měl Perónův přítel Subiza dřevěný srub sloužící k letní rekreaci.¹⁰⁸ Mittelbach poté odvezl Peróna zpět do Posadovy ulice, kde ho nechal sbalit si potřebné věci a následně zařídil jeho transportaci na ostrov *Martín García*.

V anti-peronistické líčení událostí se odkazuje na to, že se Evita snažila pro svého milence získat tzv. *Habeas Corpus*, aby mohli společně odejít do exilu. Údajně se sešla s Perónovým advokátem J. A. Bramugliou, ale ten tuto možnost odmítl s tím, že Perónovo místo je v Argentině.¹⁰⁹ Evita v tomto momentě přemýšlela a podnikala kroky pro Peróna jako muže, nikoliv pro Peróna jako politika, alespoň tak to uvádí Fraser a Navarro.¹¹⁰ To, že se s Bramugliou sešla, popisují i autoři jako Gambini, Fraser či Luna. *Habeas Corpus*, znamená, že vězni má být dovolen soudní proces před porotou, kde mu má být umožněno okamžité propuštění, pokud soudce neshledá dostatečné důvody k jeho

---

¹⁰⁷ GAMBINI, H.: op. cit., str. 34 - 36

¹⁰⁸ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 57 - 59

¹⁰⁹ BOURNE, R.: op. cit., str. 255

¹¹⁰ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 60

zadržení.¹¹¹ Bramuglia se však od tohoto distancoval, a dle Gambiniho ho to později stálo místo ministra zahraničních věcí.¹¹²

Perón stihl Evitě z vězení poslat dopis přes osobního lékaře Mazzu, který tam kontroloval jeho zdravotní stav. V dopise nestálo nic o *descamisados*, vše bylo jen o jeho osobním vztahu k Evitě:

Sl. Eva Duartová   Na ostrově Martín García dne 14. října 1945

Můj nejdražší poklade,

teprve když jsme odloučeni od svých milovaných, dokážeme změřit svou lásku k nim. Od chvíle, kdy jsem tě tam zanechal s největší bolestí, jakou si dovedeš představit, nemohu uklidnit své zarmoucené srdce. Dnes vím, jak velmi tě miluji a nemohu bez tebe žít. Dnes jsem psal Farrellovi, požádal jsem ho, aby urychlil můj odchod do výslužby: jakmile se tak stane, vezmeme se a odjedeme někam, kde bychom mohli v klidu žít...

Z domova mě odvezli sem, na Ostrov Martín García a nevím, proč mě sem přivezli a nic mi neříkají. Co si myslíš Farrellovi a Ávalosovi? Jsou to pěkní ničemové! Něco takového udělat svému příteli. Ale takový je život. To první, co jsem chtěl udělat, když jsem sem dorazil, bylo napsat Ti.

Musíš být naprosto klidná a opatrovat si zdraví, dokud budu pryč, abys byla v pořádku, až se vrátím. Byl bych klidnější, kdybych věděl, že ti nehrozí žádné nebezpečí a že jsi v pořádku. Prosím tě, řekni Mercantemu ať si promluví s Farrellem, abych se dozvěděl, jestli mi dají povolení k odjezdu do Chubutu. Také si myslím, že bys měla strávit nějakou dobu vyřizováním potřebných právních dokumentů.

---

¹¹¹ Obecná definice Habeas Corpus [online]. [cit. 2013-06-18]. Dostupný z <http://www.wordreference.com/definicion/h%C3%A1beas%20corpus> >

¹¹² GAMBINI, H.: El 17 de Octubre, Sebastián de Amorrortu e Hijos, Buenos Aires 1971, str. 37

Bud' klidná, Mazza ti všechno řekne. Budu se snažit jakýmkoli způsobem dostat do Buenos Aires, takže můžeš být klidná a hlavně si dobře opatruj zdraví. Jestli to s výslužbou vyjde, hned příští den se vezmeme, a když to nevyjde, zařídím to jinak.

Staroušku můj, mám tady rozestavené tvoje snímky a celý den na ně hledím se slzami v očích. Jen ať se ti nic nestane, to by pro mě skončil život. Dobře se opatruj a o mě si nedělej starost, ale měj mě hodně ráda. Teď to potřebuji víc než kdy v životě.

Poklade můj, měj trpělivost a nauč se čekat. Tohle skončí a život bude náš. Tím, co jsem udělal, jsem před dějinami obhájen a vím, že čas mi dá zapravdu.

Neštěstím téhle doby a zvláště téhle země jsou hlupáci a ty víš, že hlupák je horší než zlý člověk.

Tak vidíš, dušinko, nejraději bych psal celý den, ale dneska přijede Mazza a řekne ti víc než já. Parník tu bude za půl hodiny.

Chci, aby ti poslední slova mého dopisu připomněla, že máš být klidná a pokojná. Moc, moc líbám a vzpomínám na svou milovanou holčičku.

Zadržený Perón se údajně necítil dobře, měl trpět *pleuresii* (forma zápalu plic) a vyžádal si tak návštěvu svého osobního lékaře Miguela Ángela Mazzy. Ten ho navštívil již následující den, v neděli 14. října. Ještě tentýž den se Mazza setkal s prezidentem Farrellem, aby ho přesvědčil o nutnosti převést Peróna do vojenské nemocnice. Farrell, nebo možná spíše Vernengo Lima a Ávalos, nedůvěřovali doktoru Mazzovi, a tak v úterý 16. října poslali na ostrov ještě dva nezávislé lékaře. Lékaři Romano a Tobías měli za úkol Peróna

---

¹¹³Doplňný překlad Perónova dopisu inspirovaný překladem Blanky Stárkové z Posse, A.: Příběh vášně a utrpení Evy Perónové. Nakladatelství Lidové Noviny, 1996. Přeložila B. Stárková, str. 175 – 176; [online]. [cit. 2013-06-22]. Originální znění k dispozici na: http://archivohistorico.educ.ar/sites/default/files/VI_34.pdf a také na: <http://lacamporagraduadosfoc.blogspot.cz/2011/05/carta-de-peron-evita-desde-martin.html>

prohlédnout, ale ten je odmítl. Mazza tak předal zprávu o situaci Vernengu Limovi, a ten nakonec svolil k převozu do vojenské nemocnice v Buenos Aires, kam se dostal po čtyřech hodinách plavby.¹¹⁴ Admirál Vernengo Lima se stal novým ministrem válečného námořnictva, ale při jeho jmenování se přílišných ovací nedočkal, protože byl členem neústavní vlády a veřejnost chtěla, aby vláda předala moc Nejvyššímu soudu.¹¹⁵

Eva údajně společně se svým bratrem čekala, jak se události vyvinou a ve chvíli, kdy se dozvěděla o převozu Peróna do Buenos Aires už jen vyčkávala až jí Mercante dovolí k němu vstoupit.¹¹⁶

3.2. Plaza de Mayo

Již 15. října, poté, co se Cipriano Reyes dozvěděl, že Perón má být převezen do vojenské nemocnice, se rozhodl, že uskuteční první pochod za Perónovo úplné osvobození.¹¹⁷ Reyes, jakožto předseda nejdůležitějšího odborového svazu se snažil přesvědčit dělníky, aby se přidali k pochodu do Buenos Aires. 16. října se postupně přidávali dělníci různých odvětví, ne jen těch z masného průmyslu.

Podle Gambiniho se Reyes mezitím přemístil k Avellaneda se skupinou ozbrojených dělníků, kteří odmítali pustit do areálu zaměstnance chladíren Wilson. Několik skupin táhlo k vojenské nemocnici, ale postupně je po cestě donutili policejní síly za pomoci slzného plynu k rozptýlení. První pochod za osvobození Peróna skončil neúspěšně.¹¹⁸ Ovšem Félix Luna uvádí, že konečnou skupinu lidí, kteří se dostali přes most a zamířili do centra města a demonstrovali před *Secretaría de Trabajo y Previsión, Plaza de Mayo* a před

---

¹¹⁴ GAMBINI, H.: op. cit., str. 38 - 41

¹¹⁵ GAMBINI, H.: op. cit., str. 28 - 29

¹¹⁶ Ibid. str. 42

¹¹⁷ Ibid. str. 42

¹¹⁸ Ibid. str. 42 - 44

redakci deníku *La Época* nebylo třeba rozhánět policejní silou, jelikož demonstrantů nebylo více jak tři sta.¹¹⁹

16. října v podvečer se ovšem anti-peronisté ohradili s tím, že jejich zaměstnancům, konkrétně zaměstnancům železnic pod sdružením *La Fraternidad*, v čele se socialistou J. Fernándezem, nebyl umožněn regulární vstup do zaměstnání. Podobně situaci interpretovalo sdružení masného průmyslu (*Federación Obrera de la Carne*) v čele s jeho tajemníkem, komunistickým A. Almeirou. Anti-peronistická odborová hnutí tvrdila, že demonstrace jsou proti demokracii a pokroku země.¹²⁰

17. října vše údajně začalo velmi brzy ráno, stejně brzy, jako když dělníci chodí do práce, avšak tentokrát do práce nedošli. V sedm hodin ráno byla již zaplněná davy a hlukem Avellaneda a Avenida de Mitre. Cipriano Reyes tvrdil, jak uvádí Luna, že zde byla snaha o policejní zásah. Údajně měla policie zamezit přechodu přes most a na železničních tratích bylo mnoho předmětů, které měly zastavit dopravu, jenže už okolo osmé hodiny byla většina železničářů součástí velkých demonstrací.¹²¹

Demonstrace se konaly i na jiných místech, jako např. v *Tucumánu*, kde protestovali především dělníci z cukrovarů, v *Córdobě*, kde demonstranti útočili kameny na *Jockey Club* nebo na *Banco Israelita* a také v *Salto*, kde skupiny dělníků donutili obchodníky zavřít prodejny. O těchto demonstracích, které se konaly paralelně s těmi buenosaireskými se v hlavním městě dozvěděli až poté, co byl Perón osvobozen.¹²²

---

¹¹⁹ LUNA, F.: El 45, op. cit. str. 300

¹²⁰ GAMBINI, H.: op. cit.... str. 44 - 45

¹²¹ LUNA, F.: El 45... str. 304

¹²² Ibid. str. 306

V poledne se shromáždilo na deset až patnáct tisíc lidí před budovou vlády a dalších několik tisíců před vojenskou nemocnicí.¹²³ Tyto dvě budovy se staly středem dění celé demonstrace.

V poledne 16. října Ávalos uvedl v rozhovoru s agenturou *Reuters* informace týkající se zadržení generála Peróna: „... byl vyzván k přesunutí na Ostrov *Martín García* jménem prezidenta a jménem svým vlastním, aby se předešlo jakémukoli atentátu namířenému proti němu (Perónovi) ...není tajemstvím, že na něj chtěli zaútočit a že dav si žádal křikem jeho hlavu. Já jsem dělal revoluci společně s generálem Perónem a navíc jsem ministr války, nikdy bych na sebe nevzal takovou zodpovědnost a ostudu za nějaký atentát...“¹²⁴

Perón zatím nevěděl o ničem co se dělo v Buenos Aires, až během svého převozu a především až když byl ve vojenské nemocnici, slyšel křik davu „chceme Peróna“. Poté se teprve Perón ptal, zda je opravdu volný a pokud ano, proč nemůže jít a promluvit si s lidem, ale k tomu Félix Luna uvádí: „v tomto momentě dění už Perón mohl dělat to, co se mu zachtělo, mohl komunikovat telefonicky nebo možná i jít ven, kdyby chtěl. Peróna začali navštěvovat jeho spolupracovníci a popisovali mu nevídané události ve městě. Někteří ho nabádali, aby vyšel a byl v čele davu. Perón nevěděl, co v tomto okamžiku dělat, ale rozhodl se, že nechá událostem volný průběh...“¹²⁵

Když si prezident Farrell a ministr námořnictva Vernango Lima po poledni uvědomili, že je demonstrace čím dál větší, ptali se Ávalose, jak hodlá, jakožto ministr války, zakročít a Lima mu dokonce nabídl pomoc ze strany vojenského námořnictva. Ávalos však věděl, že než by dorazila podpora at' už ze strany

---

¹²³ Ibid. str. 310

¹²⁴ LUNA, F.: El 45, op. cit. str. 301; („...invitado a trasladarse a la isla Martín García en nombre del presidente de la Nación y en el mío propio, a fin de evitar que se cometiera algún atentado contra él... No es un secreto que querían atacarlo y que la multitud pedía a gritos su cabeza (seguramente se refería a la concentración de Plaza San Martín). Yo hice la revolución con el coronel Perón y además soy ministro de Guerra: jamás hubiera cargado con la responsabilidad y la vergüenza de un atentado...“)

¹²⁵ Ibid. str. 311; („...No era verdad. A esa altura de la jornada, Perón ya podía hacer lo que le diera gana y no sólo podía comunicarse con cualquiera – telefónicamente o por otro medio – sino que probablemente hubiera podido salir, si se le antojaba. Habían empezado a llegar sus antiguos colaboradores...describiendo el insólito espectáculo que vivía la ciudad. Algunos le exhortaban a salir y ponerse al frente de las masas. Perón no sabía qué hacer: tuvo un buen criterio de dejar que los acontecimientos siguieran su curso...“)

válečného námořnictva nebo armády z *Campo de Mayo*, trvalo by to alespoň pět či šest hodin. Ávalos tedy přišel s jiným řešením, jak uklidnit dav. Nechal si do sídla vlády přivést Mercanteho a doufal, že jelikož ho dělníci také znají, bude jim jeho přítomnost stačit. Když se nakonec Mercante dostal k mikrofonu, po jasných instrukcích, jaké dostal od Ávalose, však nebyl schopen promluvit tak, jak měl. Mezitím se mikrofonu ujal Eduardo Colom, ředitel deníku *La Época*, a ten řekl lidu, že se má Perón dobře a brzy bude s nimi na *Plaza de Mayo*.¹²⁶

Je těžké popsat chronologicky události ze 17. října roku 1945 protože, jak sám Luna uvádí, výpovědi různých účastníků se od sebe liší a mnohokrát si protiřečí. Např. popis Sira Kellyho, velvyslance Velké Británie v Argentině, byl následující: „rozhodl jsem se, že je nutné jet do *Casa Rosada* a říct poslednímu stávajícímu ministrovi – ministr válečného námořnictva – aby převzal veškerou zodpovědnost za ochranu železnic. Musím přiznat, že jsem byl velmi zvědavý na to, jak to tam vypadá. ... ministr mi slíbil, že udělá vše co je možné pro ten problém s železnicemi, ale že momentálně si sám není jist tím, co se děje.“¹²⁷

Okolo osmé hodiny večerní Perón přislíbil, že promluví, ale jen za podmínky, že Ávalos a Vernengo Lima okamžitě rezignují. Ávalos byl již vyčerpaný a Mercante se ho ve vládní rezidenci snažil přesvědčit, aby si šel promluvit s Perónem. Vernengo Lima stále trval na potlačení demonstrací za pomoci vojenského námořnictva. Ten, který působil nejvyrovnaněji, byl Farrell.¹²⁸

Po deváté hodině si Ávalos promluvil s Perónem a poté s Farrellem o dalším postupu. Perón následně zavolal Evě a pak se údajně začal oblékat.¹²⁹ Zmíněné Lunovo tvrzení znamená, že Duartová nebyla přítomna ve vojenské nemocnici.

---

¹²⁶ Ibid. str. 312 - 316

¹²⁷ LUNA, F.: op.cit. str. 315 – 316; („... Decidí que era necesario ir a la Casa Rosada para decirle al único Ministro que quedaba – el ministro de la marina – que debía asumir la responsabilidad de proteger los ferrocarriles. Debo confesar asimismo que me impulsaba una enorme curiosidad por saber qué estaba pasando. ... el ministro de Marina prometió que haría todo lo posible en el asunto de los ferrocarriles, pero por el momento ni él estaba seguro de lo que estaba sucediendo.“)

¹²⁸ Ibid. str. 318 - 319

¹²⁹ Ibid. str. 321 - 323

V devět hodin bylo oznámeno, že Perón přednese projev k lidem okolo jedenácté z balkónu.

Informace o počtu demonstrujících se výrazně rozcházel, podle Fernanda Alonsa jich bylo nejméně sto tisíc, ne-li více. I to je vysoké číslo, když vezmeme v potaz tehdejší dobu. Všichni svolaní na *Plaza de Mayo* chtěli vidět Peróna.¹³⁰ Deník *La Época* uváděl čísla okolo milionu, ale podle rozhlasového hlasatele, který komentoval události, tvrdil, že bylo demonstrantů kolem půl milionu. Anti-peronistický deník *El Mundo* zase uváděl nižší cifry mezi 200 a 300 tisíci demonstrantů a popisoval napjatou atmosféru mezi nimi.¹³¹

Farrel se setkal s Perónem a jejich rozhovor trval méně než hodinu, ale nikdo s jistotou neví, co bylo řečeno. Necelou hodinu před půlnocí se na balkóně konečně objevil Perón, Farrell a Mercante. Farrell byl prvním mluvčím a z balkónu pronesl, že vláda nepředá moc Nejvyššímu soudu, ale že má pro dělníky jinou alternativu. V okamžiku, kdy Farrell zmínil ve své řeči dělníky, demonstranti začali vykřikovat znovu Perónovo jméno. Následovala státní hymna a pak se Perón chopil slova:

„Pracující!

Budou tomu už dva roky, co jsem stál na tomto balkóně a řekl jsem Vám, že jsou tři věci důležité pro mou čest: být vojákem, být vlastencem a na prvním místě být argentinským pracujícím.

Dnes večer výkonná moc podepsala mou žádost o ukončení aktivní služby v armádě. Dobrovolně jsem tak resignoval na nejvýznačnější čestnou pozici, po jaké může toužit voják: být ctěn a nosit vavřínové listy generála národa. Učinil

---

¹³⁰ ALONSO, F.: op. cit., str. 67

¹³¹ LUNA, F.: op. cit., str. 323

*jsem tak, protože chci být i nadále generál Perón a být, s tímto jménem, ve službě autentického argentinského lidu....*¹³²

Ale lidé se ho neustále ptali, kde byl a Perón se několikrát pokusil odpovědi vyhnout. Nesměl totiž říct, že byl ve vězení. A tak nakonec odpověděl následovně:

„Ptáte se mě, kde jsem byl ... Udělal jsem velkou oběť a udělal bych to pro Vás tisíckrát znovu!“ následně se pokusil změnit téma, ale lidé se ho stále ptali, kde byl... *„Pánové... při takovém naléhání Vás prosím, abyste mi nepřipomínali to, co jsem už dnes zapomněl. Protože lidé, kteří nejsou schopni zapomenout, si nezaslouží být milováni ani respektováni jejich blízkými a já toužím být Vámi milován... nechci poskvřnit tento akt špatnými vzpomínkami...“*¹³³

Svůj projev Perón ukončil tím, že se cítil unavený a vyčerpaný a že v následujících dnech odjede do provincie Chubut nabrat síly. Perón i nadále zůstal v sídle vlády, kde si na balkóně užíval ovace davu. Splnil slib, uklidnil křičící dav a ani slovem se nezmínil o věznění. Údajně to byly miliony Argentinců, kdo tu noc slavily snad ve všech koutech země stejně tak, jako ti, co se účastnili demonstrací na *Plaza de Mayo*. Opoziční lídři se v zoufalství nad právě probíhajícími událostmi, snažili získat azyl na různých ambasádách.¹³⁴

Po skončení proslovu Perón ještě zůstal v sídle vlády a promlouval s Farrellem a Ávalosem. Stále se obával reakce Vernenga Limy, protože tušil, že ten se pokusí o protiakci v čele s vojenským námořnictvem. Další

---

¹³² Ibid. str. 326 – 327; („¡Trabajadores! Hace casi dos años, desde estos mismos balcones, dije que tenía tres honras en mi vida: la de ser soldado, la de ser un patriota y la de ser un primer trabajador argentino. En la tarde de hoy, el Poder Ejecutivo ha firmado mi solicitud de retiro del servicio activo del ejercito. Con ello he renunciado voluntariamente al mjas insigne honor al que puede aspirar un soldado: lucir las palmas y los laureles de general de la Nacion. Lo he hecho porque quiero seguir siendo el coronel Peron y ponerme, con este nombre, al servicio integral del autentico pueblo argentino.“)

¹³³ LUNA, F.: El 45., op. cit. str. 328; („Preguntan ustedes dónde estuve... Estuve realizando un sacrificio que lo haría mil veces por usted!... Señores, ante tanta insistencia les pido que no me recuerden lo que hoy ya he olvidado. Porque los hombres que no son capaces de olvidar no merecen ser queridos ni respetados por semejantes y yo aspiro a ser querido por ustedes... y no quiero empañar este acto con un mal recuerdo“)

¹³⁴ Ibid. str. 330

pochybnosti měl o tom, jak zareagují generálové z *Campo de Mayo* na náhlou změnu politické scény. Ještě tu noc Farrell rozhodl, že bude jmenovat novou vládu. A Vernengo Lima byl zahlédnut, jak již v civilních šatech odjíždí z *Plaza de Mayo* taxíkem. Jel se domluvit jak s lidmi z válečného námořnictva, tak i s generály z *Campo de Mayo*, ovšem ti obratem kontaktovali svého ministra Ávalose, a chtěli vědět, jak mají postupovat. Jenže v tu dobu byl Ávalos již smířen s Perónovým nástupem k moci.¹³⁵

Následně se Perón vydává za svou Evou do jejich apartmánu v Posadasově ulici. Evina role při říjnových událostech se značně liší dle peronistické a anti-peronistické verze. Je logické, že properonisticky smýšlející účastníci nepokojů ji vidí jako tu, která byla aktivní a ostřílená, až militantní organizátorka říjnových události, i přesto, že se její údajné aktivity nikdy nepotvrdily.¹³⁶ To se tedy dá považovat za mýtus. Ve skutečnosti se ví, že v této době ještě jako milenka Eva Duartová neměla prakticky žádné kontakty s vedoucími odborů té doby. Naopak po Perónově zatčení se cítila opuštěná a ví se, že hledala útočiště u kamarádky z divadla, Pieriny Dealessiové, a také u bratra Juana. Dá se říct, že se schovávala. Také se ví, jak už bylo výše zmíněno, že navštívila doktora práv, Bramugliu, ve snaze o podporu při žádosti o *Habeas Corpus*, ale ten jí nevyhověl. Poté se údajně měla pokusit opustit hlavní město a vydat se do *San Nicolás* vozidlem taxislužby, ale později se znovu objevila se škrábanci a pohmožděninami v *Buenos Aires*, což potvrdil doktor Miguel A. Mazza. Snad měla mít nějakou potyčku právě s řidičem.¹³⁷

17. října se Duartová snažila navštívit Peróna v nemocnici, ale nebyl jí umožněn přístup, a tak s ním telefonicky komunikovala z Posadasovy ulice.

---

¹³⁵ Ibid. str. 331 - 335

¹³⁶ LUNA, F.: El 45., op.cit. str. 332; („La literatura peronista posterior se empeñó en describir a Eva Perón en una actitud aguerrida y militante durante las jornadas de octubre, aunque nunca se formularon precisiones sobre ese supuesto activismo.”)

¹³⁷ Ibid. str. 332 – 333; převzatá citace dr. Mazzy: („...lo cierto es que el 17 de octubre Eva Duarte presentaba alguna lastimadura o arañazos, producto – Según se dijo – de una violenta discusión con un chófer de taxímetro“.)

Tam také poslouchala rozhlasové vysílání, které přenášelo Peronův projev, a čekala.¹³⁸

Během říjnových událostí se značné pozornosti dostalo tzv. *descamisados*, tedy lidem, které jak definuje George I. Blanksten „jsou součástí nižší společnosti a mají jen pramalé znalosti o rafinovanějších sociálních způsobech chování, kteří bývají oligarchií označováni za „nekulturní“.¹³⁹ *Descamisados* byl původně hanlivý přívlastek, který používala opozice pro označení Perónových stoupců. Duarteová však byla natolik rychlá a bystrá, že tento, i když původně hanlivý přívlastek začala užívat ve svůj a v Peronův prospěch a označovala tak všechny stoupence peronismu.¹⁴⁰

3.3. Día de San Perón

Následující den všemi ulicemi a městy znělo jedno heslo: „*¡Mañana es San Perón, que trabaje el Patrón!*“ a stalo se to, o čem se takové CTG mohlo jen zdát – absolutní stávká. Ten den, 18. října se země zastavila a nepracovali zaměstnanci v dopravě, školách, továrnách ani obchodech. Euforie peronistů ovládla ulice.¹⁴¹

V hlavním městě, stejně jako předchozího dne nebyla hlášena žádná velká agresivita, když se vezme v potaz velká účast demonstrujících. V jiných městech, jako např. v La Plata bylo hlášeno občasné rabování obchodů s rozbitými výlohami. V ostatních, jako např. v *Rosariu* nebo v *Córdobě* došlo jen k menším výtržnostem.¹⁴²

Reakce opozičních stran byly následovné: v komunistickém týdeníku *Orientación* byl Perón znázorněn (podle Luny i graficky) jako generál řídící

---

¹³⁸ Ibid., str. 333

¹³⁹ Blanksten, G. I., op.cit. str. 317;(,... a member of the lower classes who knew little of the more refined social usage and manners, a man who – as the „Oligarchy“ put it – was „uncultured.“)

¹⁴⁰ Ibid. 317

¹⁴¹ LUNA, F., op. cit.... str. 338

¹⁴² Ibid. 338

prostitutky, opilce a násilníky s tímto epigrafem: „Generál nám ukázal svou spojitost s podvodníky a rváči, kterou mohla země poznat již 17. a 18. Bohužel s touto skupinou mohl přitáhnout i podvedené a čestné dělníky bez politických zkušeností a porozumění.“ a ještě události označil za peronistické zlo, které opakovalo scény z Rosasovy doby a za jistou obdobu počátku fašismu jaký byl v Itálii a v Německu.¹⁴³ Později se však komunisté ve svých projevech umírnili, vynechaly podvodníky a násilníky a už jen informovali o tom, že oficiálně u moci dál bude Farrell, ale že Perón je znovu ve vládě.¹⁴⁴

Ostatní opoziční periodika mnohdy události 17. a 18. října nezmiňovala, a když už, tak jen velmi povrchně a hájila se tím, že ony události nebyly vůbec spontánního rázu, nýbrž byly organizovány oficiálním režimem a že opravdoví dělníci nebyli přítomni, protože na ty by mohly být spáchány útoky.¹⁴⁵

3.4. 17. říjen jako mýtus

Lze říct, že do jisté míry byly říjnové události mystifikovány, ať už se jedná o roli Evy Duartové, která jí byla přisouzena či o vizi Peróna jako jasnovidce a stratéga, který od počátku plánoval reakci lidu.¹⁴⁶ Pravděpodobně tomu tak, ale ani v jednom případě nebylo. Než se odehrál celý 17. říjen, nebylo vůbec jisté, že se Perón vrátí do vlády a nejspíš to nevěděl ani on sám.

17. říjen byl zlomovým okamžikem, který měl pro Argentinu tři zásadní důsledky. Prvním z nich byla integrace dělnické třídy do argentinské společnosti v národním politickém procesu, což do té doby bylo Argentině vzdálené. Dělnická třída si začala uvědomovat svoji sílu a rozhodla se získat zpět Peróna, který jim slíbil splnit jejich základní požadavky (viz. Perónova řeč z 10. října).

---

¹⁴³ Ibid. str. 342; („...El coronel mostó su elenco de maleantes y hampones que ya tuvo oportunidad de conocer el país los días 17 y 18. Lo lamentable es que, junto a ese elenco, haya podido arrastrar por el engaño, a algunos honestos elementos obreros sin experiencia ni perspicacia política.“)

¹⁴⁴ Ibid. str. 343

¹⁴⁵ Ibid. str. 343 - 347

¹⁴⁶ Ibid., str. 349

Druhým důsledkem byla změna formy vlády, nyní v ní byly jak odbory, tak armáda. Odbory dávaly vládě jistou legitimitu a armáda zase potřebnou sílu. A za třetí se argentinská společnost, možná i navždy, rozdělila na stoupence a odpůrce Peróna. Perónovým mottem byla „sociální rovnost“ neboli *justicia social*, to dalo vzniku novému politickému směru, justicialismu.¹⁴⁷

Justicialismus se dá definovat jako „doktrína Juana D. Peróna...která zdůrazňovala spravedlnost především v sociální oblasti, jako povinnost státu zaručit všem příslušníkům národa podíl na národním bohatství, a Perónovými propagandisty byla prezentována jako třetí cesta mezi socialismem a kapitalismem. ...měla pomáhat silná zprostředkovatelská role státu mezi zaměstnanci a zaměstnavateli prostřednictvím vládního Sekretariátu práce a sociálních péče, znárodnění důležitých hospodářských odvětví a přímý dohled státu nad ekonomikou formou hospodářského plánu preferujícího průmyslový rozvoj. V sociální oblasti byla součástí doktríny justicialismu spolupráce státu s odbory, která přinesla výrazné změny do sociálního zákonodárství. Stát garantoval osmihodinovou pracovní dobu, minimální mzdy, právo na placenou dovolenou, chránil odbory v konfliktech se zaměstnavateli a kontroloval dodržování kolektivních smluv ze strany zaměstnavatelů...“¹⁴⁸

Ihned po půlnoci 17. října Perón s Duartovou odjeli do statku v San Nicolás, který jim propůjčil Román Subiza. Jen čtyřicet hodin předem byl Perón ještě vězněn na Ostrově *Martín García* a nyní odjížděl z Buenos Aires jako politický vítěz. Do Buenos Aires se ale brzy vrátili a to hned 22. října a následujícího dne je čekal civilní sňatek. Luna tvrdí, že civilní obřad proběhl v Posadasově ulici v Buenos Aires za přítomnosti oddávajícího z Junínské matriky. Obřadu se účastnilo jen pár nejbližších, mezi nimiž byli Mercante a Juan Duarte jako svědci.¹⁴⁹ Tato informace se odlišuje od té, kterou uvádí

---

¹⁴⁷ Ibid. str. 351 - 352

¹⁴⁸ OPATRŇY, J.: Amerika v proměnách staletí. Libri, Praha 1998; str. 245 - 246

¹⁴⁹ LUNA, F.: El 45, op. cit., str. 409

Borroni a Vacca, tedy, že civilní sňatek proběhl 22. října na matrice v *Junínu*.¹⁵⁰ Rovněž Marysa Navarro a Nicholas Fraser uvádějí odlišné informace, které se týkají prvního, tedy civilního sňatku. Dle těchto autorů se měla vdát za Peróna v kostele Svatého *Poncía* v La Platě. F. Alonso pro jistotu žádné místo sňatku nezmiňuje, jen datum, které také uvádí 22. října 1945.¹⁵¹

Během obřadu se poprvé objevil falešný rodný list, na kterém stálo, že se Eva Duartová, nikoli Ibargurenová, narodila 7. května 1922. Nejen, že jí ten, co rodný list zhotovil, ubral tři roky, ale hlavně se z ní stalo dítě legitimního vztahu se stejným příjmením, jaké měli ostatní sourozenci. Už někdy během roku 1944 Duartové rodné městečko navštívil Daniel Dilagosto, místní radikální politik, a zhotovil si kopii původního rodného listu z Los Toldos. Později, ještě před svatbou s Perónem si Evina sestra Elisa zažádala o matriční dokumenty své sestry Evy Duartové, ty se ovšem neznámým způsobem ztratily a Elise dokumenty nezískala.¹⁵²

Evitin, v té době poslední film *La Prodigia*, nebyl nikdy promítán, ředitel *Pampa Films* přivezl ještě nesestříhanou kopii Evě a Perónovi do Subizova domu a tam Eva rozhodla, že nechce, aby film šel do distribuce. O své minulosti se snažila nemluvit a na hereckou kariéru jakoby chvílemi úplně zapoměla. Při říjnových událostech se zrodila Evita, neboli Eva Perónová, manželka nejpopulárnějšího muže Argentiny. Ono familiární Evita používala ona sama a prý se tak cítila jako jedna z lidu.¹⁵³ Zřejmě si uvědomila, kolik tzv. *desamisados* stojí za Perónem a dluh, který vůči nim cítila, náležitě splácela až do svého posledního projevu.¹⁵⁴

---

¹⁵⁰ BORRONI, V., VACCA, R.: op. cit., str. 47

¹⁵¹ FRASER, N., NAVARRO, M.: Evita, op. cit.; str. 69; ALONSO, F.: Perón, op. cit.... str. 91

¹⁵² FRASER, N., NAVARRO, M.: Evita, op. cit. str. 69 - 70

¹⁵³ Ibid. str. 71

¹⁵⁴ Ibid. str. 71

3.5. Perónova kampaň

Svou kandidaturu budoucí prezident oznámil v listopadu 1945. Původně začal sám, bez politické strany, ale po několika týdnech ho začala podporovat Strana práce. Tu založili radikálové, kteří odešli z CGT, ale byla to strana bez dostatečných finančních prostředků. Oproti tomu všichni ti, kteří se účastnili *Marcha de la Constitución y la Libertad* – konzervativci, progresivní demokraté, radikálové, socialisté a komunisté – všichni ti měli naopak financí dostatek a společně hlásali: „Pro svobodu, proti nacismu!“. Peróna nazývali demagogem a nacistou, který ukradl peníze ze sbírky na obnovu města San Juan po ničivém zemětřesení.¹⁵⁵

Aby Perón získal na svou stranu i ty, kteří ho přímo nepodporovali, jmenoval jako kandidáta na viceprezidenta Hortensia Quijana. Quijano působil na politické scéně již delší dobu především v *Junta Renovadora*, která se spojila s Perónem. Perón tak zvýšil své šance díky podpoře některých katolíků, kteří za Quijanem stáli. Tím, že Quijano kandidoval na viceprezidenta, byla ovšem zavržena kandidatura Mercanteho, který měl na tentýž úřad kandidovat za Stranu práce. Cipriano Reyes, který Stranu práce vedl, ustoupil Perónovi a Mercantemu a navrhl na místo guvernéra buenosaireské provincie Mercanteho.¹⁵⁶

V Perónově rétorice se začala často skloňovat slova jako demokracie a kapitalismus, doufal tak, že na svou stranu přitáhne i střední vrstvu obyvatelstva. Po předvolebních mítincích v hlavním městě se Perónův štáb přesouval dále do vnitrozemí. Po železniční trati se vydali do Santiago del Estero, kde s Evitou strávili Nový rok, dále do Junínu, Córdoby, Rosaria a Mendoza. Všechna tato města Evita ve své minulosti navštívila během svého divadelní angažmá v roce 1935. V té době bylo novinkou, že se kandidátova manželka účastnila předvolební kampaň. V Evitině případě to však bylo jiné,

---

¹⁵⁵ Ibid. 71 – 72; („...For freedom, against Nazism... Its candidates accused Peron of being a demagogue, a Nazi, and a thief who had made off with the money raised for the reconstruction of San Juan...“)

¹⁵⁶ ALONSO, F.: op. cit., str. 70

díky své herecké kariéře v rozhlasu byla v provinčních městech velmi populární a navíc její život připomínal pohádkový příběh – dívku z chudé rodiny si vzal generál, budoucí prezident.¹⁵⁷

Po první části předvolební kampaně se Evita přestěhovala do Perónova bytu v téže budově, kde sama bydlela. Tam se scházelo mnoho Perónových příznivců, které Evita bez rozdílu familiárně oslovovala argentinským „vos“, což některé z nich urazilo. Perón byl v tomto období velmi zaneprázdněný, psal si sám většinu svých proslovů, a tak dal Evitě volnost, když se iniciativně vložila do předvolební kampaně. Ostatní spolupracovníci to sice nevnímali dobře, ale vzhledem k Perónově podpoře Evy, nemohli přes své antipatie nic namítat. Evitě mezi všemi Perónovými příznivci nejvíce vadil Cipriano Reyes, který založil Stranu práce a byl zástupcem odborářů masného průmyslu. Když se ostatní Perónovi příznivci ještě pořád hašteřili o kandidáty z provincie Buenos Aires, Evita mu poslala telegram, aby se dostavil do Posadasovy ulice, kde mu sdělila, že musí být víc radikálních kandidátů v provincii. Reyes se ohradil a stěžoval si Perónovi, ale marně, protože ten Evitu plně podporoval.¹⁵⁸

Během počáteční kampaně byla Evita jen jednou na akci bez Peróna. Bylo to, když se sešly ženské příznivkyně peronistického hnutí. Evita dorazila s dvouhodinovým zpožděním a Perónovu nepřítomnost omluvila nemocí, avšak publikum ji vypískalo a neustále vykřikovalo, že chtějí Peróna. Den na to se uskutečnilo další setkání Peróna s *descamisados*, jehož účast byla velmi hojná. Během nadcházejících měsíců si na Evitu Perónovi příznivci zvykli jako na součást kampaně.¹⁵⁹

Jen devět dní před kampaní vyšla tzv. „*Modrá kniha*“, jejímž autorem byl již zmíněný Spruille Braden, dřívější americký velvyslanec v Argentině a nyní náměstek ministra zahraničních věcí USA pro Latinskou Ameriku. Ve svém

---

¹⁵⁷ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit. str. 71 - 73

¹⁵⁸ *ibid.* str. 73

¹⁵⁹ *ibid.* str. 73 - 74

díle, které vyšlo v novinách, připomínal Perónovo pronacistické chování na konci 2. světové války, čímž se ho snažil marně zdiskreditovat. Perón tohoto momentu využil k tomu, aby ve svém projevu znovu zmínil oligarchii a zahraniční zájmy, jelikož Braden býval velvyslancem USA v Argentině. 12. února 1946 v jednom ze svých vystoupení označil Bradena za lídra opozice a zaznělo zde „*Braden nebo Perón*“.¹⁶⁰

Již 24. února se konaly volby, ve kterých Perón zvítězil s 52 %, byly to první svobodné volby od roku 1928, ve kterých vyhrál Yrigoyen. Perón vyhrál nejen prezidentské volby, ale i v těch parlamentních a senátních měla Perónova strana většinu. Senát ovládl s dvaceti osmi ze třiceti křesel a ještě měl dvě třetiny v parlamentu.¹⁶¹

Po nástupu do úřadu Perón odměnil ty, kteří stáli v dřívějších bojích na jeho straně. Na vysoké místo ve svém prezidentském sekretariátu jmenoval např. Mercanteho či Juana Duarteho. Perón se taktéž přátelil ještě před říjnovými událostmi s Albertem Doderem, údajně nejbohatším mužem Argentiny té doby, který vydělal velké jmění v lodním průmyslu, a kterému dal svolení k soukromé letecké společnosti (*Aeroposta*).¹⁶²

Dalším Perónovi blízkým člověkem, který se stal prezidentským tajemníkem, byl Evitin bratr Juan Duarte. Duarte se, jak již bylo zmíněno, zabýval prodejem mýdla a s politikou neměl do té doby nic společného. Navíc se o něm říkalo, že obchodoval na černém trhu a že často navštěvoval nevěstince. Obsazení bratra do vysoké politické funkce potvrdilo Evitin značný vliv na Peróna a růst Evitiny moci.¹⁶³

Fraser a Navarro ve své publikaci uvádějí paměti Ricarda Guarda, původně osobního prezidentského stomatologa, který osobně navštěvoval statek v *San Vicente*, kde pár často trávil volný čas. Guardo tvrdil, že Evita místo toho, aby

---

¹⁶⁰ ibid. str. 74

¹⁶¹ Ibid. str. 74

¹⁶² Ibid. str. 76

¹⁶³ ibid. str. 75 - 76

něco uvažila, jak jí měl požádat Perón, hostovi přinesla konzervy a měla na sobě Perónovo pyžamo s vyhrnutými nohavicemi a rukávy.¹⁶⁴

4. října se uskutečnil předinaugurační banket, kam si Eva oblékla šaty s odhalenými rameny. Jakožto prezidentova manželka byla posazena na jedné straně vedle Peróna a na druhé vedle kardinála Santiago Luis Coppello. Nahé rameno bylo pro zástupce církve pohoršující a bylo skandalizováno například v obsáhlém článku v časopise *El Hogar*.¹⁶⁵

3.6. Peronistická opozice

Anti-peronisté, nebo Perónova opozice, zahrnovala celou řadu uskupení, ať už to byli radikálové, socialisté, komunisté nebo třeba intelektuálové. Těmi nejvýznamnějšími, nebo alespoň těmi, o kterých se nejčastěji hovoří, jsou radikálové a socialisté.

Radikální politická strana UCR, byl po volbách v roce 1946 největší opoziční stranou. UCR dosadila do parlamentu relativně mladé tváře, jimiž byli budoucí hlavní aktéři politické scény po Perónově odchodu do exilu – Ricardo Balbín a Arturo Frondizi. Uvnitř radikálu se objevilo hned několik hnutí, mezi nimiž během prvního Perónova volebního období převažovalo MIR (*Movimiento de Intransigencia y Renovación*), které stranu v roce 1948 ovládalo. Je ovšem zajímavé uvést, že radikálové a peronisté si myšlenkově nebyli až tolik vzdálení, a to nejen v případě sociálních programů. Například radikálové navrhovali letní tábory pro děti zdarma, hromadné zdravotní pojištění pro dělníky, dovolenou a rovněž podporu levného bydlení, což se prakticky ztotožňovalo se sociálním programem, který Evita uvedla do chodu. Radikálové byli rovněž pro znárodňování železnic, průmyslu, plynu a telefonů, což bylo peronistům programově rovněž velice blízké. Uzemní změny vybraných teritorií El Chaco a La Pampa na provincie byly tématem, na kterém se obě strany

---

¹⁶⁴ ibid. str. 75 - 76

¹⁶⁵ Ibid. str. 76

shodly již v roce 1946 – radikálové ovšem tento návrh podpořili až v roce 1951. Zhruba do roku 1948 byla v parlamentu zaručená svoboda slova a bylo možné vést diskusi. To se ale změnilo s příchodem nové ústavy a s posílením výkonné moci vlády a prezidenta. Ke konci Perónova prvního volebního období byli opoziční poslanci vyloučeni ze sněmovny. O svá politická práva přišli kvůli údajným urážkám směrem k vládě. Toto opatření se týkalo mimo jiné již zmíněného Ernesta Sammartina a Ricarda Balbína.¹⁶⁶

Socialisté ve volbách utrpěli drtivou porážku, a tak se poprvé od počátku století ocitli mimo hlavní politickou scénu. Ještě když byl před volbami Perón na *Secretaría de Trabajo y Previsión*, udělal si mezi socialisty velmi dobré kontakty. Bramuglia a Borleggi byli původně také socialisti, ale svou podporou Perónovi získali v nové vládě ministerské úřady. Stali se tak základní oporou peronistického vládního období. Socialisté se již od počátku 20. století pokoušeli zmobilizovat dělnickou třídu, což se jim ovšem nikdy nepovedlo v takové míře, v níž se to povedlo Perónovi. Jedním z prostředků opoziční kritiky byly noviny, mezi nimi i socialistické *La Vanguardia*, které prošly restrukturalizací v roce 1945.¹⁶⁷

Od roku 1947 se stalo pro opozici prakticky nemožné využívat ke své propagaci rozhlasového vysílání. Následující předvolební kampaň tak byla pro opozici velmi náročná, Balbín a Frondizi museli kvůli omezeným mediálním možnostem objíždět Argentinu a lákat potenciální voliče skrze osobní komunikaci, protože jak tisk, tak i rozhlas byl mimo jejich dosah. Ve volební kampani pro druhé vládní období Peróna a jeho strany, v porovnání s volbami roku 1946, už lze jen stěží hovořit o poctivých volbách. I v roce 1951 se UCR stala druhou nejvýznamnější stranou, získala 32 % hlasů, ale díky novému hlasovacímu zákonu to stačilo na pouhých čtrnáct křesel v parlamentu. Když

---

¹⁶⁶ GARCÍA SEBASTIANI, Marcela: Other Side of Peronist Argentina: Radicals and Socialist in the Political Opposition to Perón (1946 – 1955). *Journal of Latin American Studies*, Vol. 35, No. 2 (May, 2003), pp. 311 - 323

¹⁶⁷ GARCÍA SEBASTIANI, Marcela, op. cit... str. 330 - 334

Perónovo nové funkční období ukazovala čím dál náročnější situaci pro opozici, bylo zřejmě nevyhnutelné semknutí anti-peronistů a vytvoření pevnějšího anti-peronistického uskupení.¹⁶⁸

3.7. Peronismus a církve

Zpočátku Perón projevoval velkou podporu Římskokatolické církvi a její kněží mohli být zahrnuti do vlády. Kněží se účastnili různých schůzek a mohli tak mít vliv na aktivity ostatních nekatolických církví. Židé a protestanti neměli s peronismem takové styky, což se významně projevovalo na možnostech jejich působení. Mezi lety 1943 a 1945 byly dokonce poměrně časté antisemitské demonstrace, přičemž jedna taková dokonce proběhla 8. června 1943 na inauguraci prezidenta Ramíreze. V té době žilo v Argentině kolem 400 000 židů. Na kratší dobu bylo dokonce pozastaveno vydávání židovských novin, na což reagoval F. D. Roosevelt velmi negativně, jelikož mu to připomínalo chování nacistického Německa. Krátce po komentáři Spojených států byly ovšem noviny znovu vydávány. Perón později definitivně potlačil antisemitské chování v zemi. Před volbami v roce 1946 kardinál Copello nabádal věřící, aby volili jen toho, kdo se nesnaží sekularizovat církve od státu a kdo bude dbát na náboženskou výuku. Během peronistické vlády bylo zakázáno, aby protestanti propagovali své náboženství pomocí rozhlasu. Nemohli se také volně pohybovat po Argentině, aniž by u nich byla provedena finanční kontrola a navíc měli zakázáno evangelizovat domorodce. Ortodoxní církve byla zakázána kvůli stykům s Ruskem, a tedy i s komunismem.¹⁶⁹

Svou moc Perón stavěl především na třech pilířích – na pracující třídě, na vojenské podpoře a na katolické církvi. Ještě před svým zvolením již mluvil o zavedení povinné náboženské výuky ve školách. Vztah mezi Perónem a

---

¹⁶⁸ Ibid. str. 334

¹⁶⁹ D'AMICO, David, F.: Religious Liberty in Argentina during the First Perón Regime, 1943 – 1955, Church History, Vol. 46, No. 4 (Dec., 1977), pp. 495 – 496; BLANKSTEN, G. I.: Perón's... str. 225 - 237

katolickou církví byl značně reciproční a vzájemná podpora byla viditelná. Kardinál Capello i samotný papež Pius XII. Peróna zprvu za propagandu katolické církve chválili. Ovšem spojení peronismu s církví bylo z čistě politického důvodu, a tak když měl Vatikán v říjnu roku 1950 výhrady, poslal kardinála Ruffina na Pátý Eucharistický kongres do Rosaria, kterého se účastnili i někteří politici. Perón si přál, aby kardinál zaštiťoval i nadcházející říjnové oslavy za „Den věrnosti“, které pořádala Evita. To ale kardinál odmítl, protože nechtěl, aby to vypadalo, jakože Vatikán podporuje tento peronistický svátek. Když se po této události objevil v Casa Rosada, jediný kdo ho přijal byl Hortensio Quijano, protože manželé Perónovi narychlo odjeli na dovolenou.¹⁷⁰

Aktivní spolupráce s vládou byla zřejmá i u otce Hernána Beníteze, který se stal důvěrníkem první dámy a je možné, že na ní měl velký vliv. Harmonie mezi režimem a církví existovala až do roku 1954. V tomto období, kdy se Perónův režim chýlil ke konci, se s katolickou církví rozešel ve zlém kvůli zákonům umožňujícím rozvody a prostituci a také kvůli zrušení náboženské výuky ve školách. Tento krok prezident učinil z obavy ze záškodnictví katolické církve, která se měla pokoušet o vlastní vstup do politiky. Ještě za Evitina života měla katolická církev k peronismu výhrady, jelikož se často hovořilo o víře v Peróna, což připomínalo víru v Boha a o justicialismu jako o náboženství, a s tím církev rozhodně nesouhlasila. Evita sama ve své biografii *La razón de mi vida* několikrát opakuje: „...Až se svět stane součástí justicialismu, bude vládnout láska a mír... To mi ukázal Perón. ... Navíc, uvědomit si nadřazenost Peróna, to je něco úplně jiného...“¹⁷¹

Neshody mezi církví a Perónem nabyly na váze po Evitině smrti, kdy katolická církev odmítla podpořit její blahořečení. Následovaly spekulace o

---

¹⁷⁰ BLANKSTEN, G. I.: Perón's..., op. cit. str. 235 – 236; D'AMICO, David, F.: Religious Liberty... str. 497 - 500

¹⁷¹ PERÓN, E.: La razón, op. cit.... str. 251, 264(„Cuando el mundo sea justicialista reinará el amor... y la paz. Esto me lo enseñó Perón... Además, reconocer la superioridad de Perón es cosa distinta...“) D'AMICO, David, F.: Religious Liberty... str. 497 – 500; CHALUPA, J., Dějiny Argentiny, Uruguaye a Chile. Nakladatelství Lidové Noviny, Praha: 2012, první vydání 1999, str. 213 - 214

Perónově nezletilých milenkách, což vztahy s církví poškodilo ještě více. Spory vyústily v demonstrace, jejichž účast měla přesáhnout sto tisíc lidí. Demonstrovalo se 11. června 1955 během procesí Božího těla, kde se opozice proti prezidentovi-bezvěrci spojila. Někteří autoři tvrdí, že to byl maskovací manévř, kterým chtěl odpoutat pozornost od stále se zhoršujícího stavu ekonomiky. Nakonec byl v červnu roku 1955 Perón z církve exkomunikován.¹⁷²

4. První dáma

Hned po Perónově zvolení začala Evita spolupracovat s Isabel Ernstovou, která již od roku 1943 pracovala v Mercantově kanceláři a měla výborné kontakty s odbory. Isabel první dámě postupně zařizovala schůzky se všemi vysokými představiteli odborů, aby s nimi mohla v budoucnu snáze komunikovat. Zpočátku mívala Perónová proslovy jen v továrnách a v menších uskupeních, a připravovala se tak na budoucí vystoupení na tribunách před davy příznivců. Velmi negativně se údajně vyjadřovala o komunistech a veškeré opozici.¹⁷³

Již po říjnových událostech roku 1945 se stala hlavní mluvčí za ženské volební právo. Po Perónově zvolení se její popularita zvýšila, čím dál častěji promlouvala k ženám:

„... Argentinská žena již překonala společenská tabu, ta, která se účastnila událostí na Plaza de Mayo 17. října, ta, jejíž hlas byl slyšet v továrnách, v kancelářích, ve školách... ta, která denně pomáhá a pracuje po boku svého muže... ta, co je jen pozorovatelkou politických událostí... taková žena musí volit a brát zodpovědnost za svá rozhodnutí... její hlas bude svědectvím o naději v lepší budoucnost...“¹⁷⁴

---

¹⁷² D'AMICO, David, F., op. cit. str. 497 – 500; CHALUPA, J., op. cit.... str. 213 - 214

¹⁷³ FRASER, N., NAVARRO, M. op. cit. ... str. 79 - 80

¹⁷⁴ BORRONI, O., VACCA, R., op. cit. str. 77 – 79; („... La mujer Argentina superado el período de las tutorías civiles. Aquella que se volcó en la Plaza de Mayo el 17 de Octubre; aquella que hizo oír su voz en la

Prakticky ihned po volbách Evita dostává čestnou funkci v ženské sekci argentinského univerzitního centra, její popularita tak postupně rostla. Již v červenci roku 1946 zadala specifický úkol „Továrně národní obuvi“, nechala vyrobit na 900 tisíc páru bot za co nejnižší ceny a poté je rozeslala do těch nejchudších oblastí Argentiny.

Borroni a Fraser se shodují na tom, že se Evita nesnesla s opozičními představiteli, především s Ernestem Sammartinem, jež se pokusil o prosazení nařízení znemožňující manželkám politiků a vysokých armádních důstojníků aktivní účast na politickém životě – nesměly by tak hlásat manželova politická hesla a musely by zůstat v pozadí.¹⁷⁵ Sammartino ovšem nepočítal s tím, že ještě v témže měsíci vyjde v americkém magazínu *Newsweek*¹⁷⁶ článek o Evitě, jako o nejdůležitější ženě Latinské Ameriky. Ta i přes svou stoupající popularitu stále zarytě tvrdila, že je jen služebnicí *descamisados*. Sammartino s tímto návrhem narazil u Peróna, který svou choť podporoval a opozičnímu představiteli tak nechtěl ustoupit. Pravděpodobně si uvědomoval Evitinu rostoucí popularitu a fakt, že jakýkoli její výstup byl jeho politickou propagandou. Jelikož Evita neměla žádnou oficiální politickou funkci, ministrem práce byl nominován José María Freire, původně sklář, který tak dal Evitě volný prostor na její aktivity.¹⁷⁷

4.1. Rostoucí vliv bývalé herečky

Na počátku kariéry první dámy se Eva obklopila především manželkami Perónových skalních příznivců. Tedy Betty, Doderovo chotí, se kterou se sice přátelila, ale v některých ohledech ji příliš nerespektovala kvůli jejímu americkému původu, a Liliane Guardo, manželkou Perónova stomatologa a

---

fábrica, en la oficina y en la escuela; aquella que día a día, trabaja junto al hombre en toda gama de actividades... La mujes debe afirmar su acción y debe votar...“)

¹⁷⁵ BORRONI, O., VACCA, R., op. cit. str. 80; FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 83 - 84

¹⁷⁶ FRASER, N., NAVARRO, M. op. cit. str. 83 citováno podle: *Newsweek*, 19, srpna 1946.

¹⁷⁷ *Ibid.* str. 84

senátora, která byla přítomna některým důležitým schůzkám. Liliane strávila s Evitou celé jedno léto, kdy jí pomáhala především s výběrem oblečení. Jednou, když Evita navštívila zasedání vlády v poněkud odvážném modelu a s výraznými šperky, jí měl Guardo upozornit, aby se v budoucnu oblékala decentněji. Evita ale odmítla s tím, že si ji lidé vysnili, a tak je přece nezklame tím, že bude obyčejná¹⁷⁸.

Díky svému zjevu Evita mnohokrát dostala na titulní strany různých deníků a magazínů, které komentovaly nejen její ošacení. Od roku 1947 se stala majitelkou deníku *La Democracia*, který do té doby nedosahoval vysoké čtenosti. Evita na začátku neměla velké finanční prostředky, ale to se změnilo poté, co byla znárodněna centrální banka (*Banco Central*) a Evita mohla přijmout nové zaměstnance novin. Ředitelem *Banco Central* se stal Miranda, o kterém se později tvrdilo, že mu peníze z banky jdou také na soukromý účet a který údajně Evitě poskytoval dostatečné finance a to i ze státního fondu. Miranda měl být multimilionářem, který měl ještě před vstupem do čela Národní Banky vlastnit několik konzerváren. Jeho vliv narostl také poté, co se stal jedním ze zakladatelů IAPI (*Instituto Argentino para la promoción del Intercambio*), tedy Institutu pro podporu obchodní výměny. Nejenže svého postavení ve zmíněné instituci zneužíval a fungoval na bázi korupce, ale stal se prakticky druhým nejvýznamnějším mužem tehdejší Argentiny. *La Democracia*, první dámou placené noviny, psaly o Evitě vždy v tom nejlepší světle a navíc se do detailů řídily jejími pokyny. Např. tehdejší ministr zahraničí, Bramuglia, bývalý právní poradce Peróna, který Evitě po Perónově zatčení odmítl pomoci s *Habeas Corpus*, se v novinách nikdy neobjevil, nikdy se o něm novináři nezmínili jménem, nezmínili ani jeho úspěchy a nikdy se v těchto novinách neobjevil na fotografiích, vždy byl uveden pouze jeho titul – ministr zahraničí, nikoli jméno. Co Bramugliu patrně nejvíc rozčílilo, byla Evitina přítomnost na tajném zasedání vlády, kdy se mělo rozhodovat o novém

---

¹⁷⁸ Ibid. str. 80 - 81

jmenování velvyslanců. Evita na tomto zasedání měla být velmi aktivní a užívala si moc, kterou jí nikdo oficiálně nedal.¹⁷⁹

Editor *La Democracia*, Valentin Thiebaut, pro Marysu Navarro uvedl, že díky účasti na mnoho společenských akcích byly jeho noviny plné Evitiných fotografií zvláště poté, co jako první otiskl Evitin snímek ve velmi drahých šatech od evropského návrháře. Prodejnost *La Democracia* prudce stoupala, z původních šesti tisíc výtisků narostla na dvacet tisíc a později dokonce na čtyřicet tisíc výtisků, což bylo z hlediska místních novin v Buenos Aires poměrně vysoké číslo, zvláště pokud vezmeme v potaz, že šlo o oficiální tisk, který překypoval do očí bijící propagandou.¹⁸⁰

Jiná tištěná periodika, jako např. *El Hogar*, *La Prensa* a *La Nación* přestávala psát o lidech z oligarchie a místo nich věnovala ve společenské rubrice místo hvězdám tanga či zápasníkům v boxu.

V polovině září 1946 Eva Perónová osobně přišla do poslanecké sněmovny, aby se jejích členů zeptala na Sammartiniho návrh ohledně znemožnění ženské účasti na politickém životě. To byl zřejmě jasný podnět pro peronisty, aby tento Sammartiniho návrh zmizel.

Ještě v ten samý měsíc začala první dáma usilovat o projekt rozvoje sociální pomoci v rámci peronismu. Lidé za ní chodili a psali ji dopisy, ve kterých popisovali své tíživé situace. I v médiích se o Evě a jejím pracovním nasazení často psalo, její pracovní doba začínala brzy ráno a končila v pozdních nočních hodinách. To také sama zmiňuje v *La razón de mi vida*, kde píše:

„... Končím vždy velmi pozdě v těchto dnech sociální pomoci... Častokrát se vracím do Residence, když je Perón na odchodu do Sídla vlády. Generál se na

---

¹⁷⁹ Ibid. str. 82; ZANATTA, L.: Eva Perón... str. 13 – 15% kindle edition ; CHALUPA, J., op. cit., ... str. 198

¹⁸⁰ FRASER, N., NAVARRO, M. op. cit.... str. 83; CHALUPA, J. op. cit. ... str. 210

*mě občas i trochu zlobí, kvůli tomuto mému přehnanému a neuspořádanému způsobu práce...*¹⁸¹

O Evitě se začalo tvrdit, že je přítelkyní lidí v problémech a že jim pomáhá bez zbytečného vyplňování formulářů a jiných byrokratických postupů. Evitina pomoc se netýkala odborářů, nýbrž lidí, kteří se nemohou bránit, jako jsou staří, nemocní, sirotci či vdovy.¹⁸² Při rozboru Evitina působení nelze oddělovat její činnost sociální, politiku a propagandu. Například i Evitiny dary chudým během vánočních svátků na sobě měly podobizny Evy a Peróna. Přestože pomáhala chudým lidem a na Vánoce dětem posílala sladkosti, hračky, cidru a cukroví¹⁸³, nelze to hodnotit pouze jako projev dobré vůle, ale také jako promyšlenou peronistickou kampaň.

Je pravděpodobné, že setkání chudých lidí s první dámou, která na ně byla milá a zároveň byla mocná, muselo vyvolávat pocit štěstí a jisté sounáležitosti. Celému peronistickému režimu její chování, alespoň u *descamisados*, ukazovalo jak morální je to žena, která se o ně opravdu stará.

4.2. Evitini odpůrci

Argentinské vyšší vrstvy bytostně nenáviděly Evitu a příliš nerozlišovaly situace, ve kterých Evitu kritizovaly – její osobnost pro ně byla nepřijatelná. Kritici poukazovali na paralelu mezi Alvearovo manželkou, která byla sice také umělkyně, ovšem jiného charakteru. Na rozdíl od Evity se Regina Pacini de Alvear živila jako operní pěvkyně a nesnížila k méně kvalitnímu rozhlasovému herectví. Argentinští oligarchové bývali na lidi Perónova typu zvyklí z historie, ale s Evitou nikdo nepočítal a nevěděl si s její obrovskou popularitou rady.¹⁸⁴

---

¹⁸¹ PERÓN, E.: La razón de mi vida... str. 192 – 193 („Termino siempre tarde en mi trabajo estos días de ayuda social... Frecuentemente llego a la Residencia cuando Perón se dispone a salir para la Casa del Gobierno. El General suele enojarse un poco conmigo por estas exageraciones de mi desordenada manera de trabajar.“)

¹⁸² BORRONI, O., VACCA, R. op. cit., str. 84

¹⁸³ ZANATTA, L.: Eva Perón, op. cit.... str. 15% kindle edition

¹⁸⁴ FRASER, N., NAVARRO, M. op. cit.... str. 85

Nebyla to jen oligarchie, kdo stál proti Evitě, byli to i lidé z vlastních řad peronismu, kteří se ovšem obávali, že pokud by svou nevoli vyjadřovali nahlas, brzy by o své vysoké pozice přišli. Jedním případem, který svůj nesouhlas dával najevo, byl právě Juan Atilio Bramuglia, i přesto, že byl Perónovi věrný, ho první dáma zbavila funkce a místo něho dosadila Ángela Borlenghiho. Bramuglia se totiž ohradil proti M. Mirandovi, který, jak již bylo řečeno, stál v čele *Banco Central*. Ohradil se kvůli Mirandově pověsti, jakou oplýval na zahraničních ambasádách, kdy se měl snažit exportovat argentinské produkty za nepřiměřené ceny. Tvrdilo se, že Miranda zcizuje finance z banky, ale bylo to neprokazatelné. Následně také Evita dosadila dalšího svého člověka do úřadu ministra práce a sociálních věcí – Freyreho, který, byť původně sklář, Evitě vždy vyhověl a podle Zanatty by se dalo říct, že tak ministerstvo práce měla v rukou první dáma.¹⁸⁵

Dalším takovým případem je Cipriano Reyes, původně hrdina říjnových událostí, který později, v roce 1948 vyjádřil svůj nesouhlas s *Partido Único de la Revolución* a prakticky zmizel z vysoké politiky.¹⁸⁶

Nepřátele měla první dáma i v armádě. Zanatta např. uvádí, že v srpnu 1946 se prezident jedné odborové frakce měl sejít s Perónem, ale místo něho na něj v Perónově kanceláři čekala Evita. Dotyčný měl být šokovaný její arogancí a následně se informace o tomto incidentu rozšířily mimo zdi kanceláře. Americký velvyslanec, který v té době působil v Argentině, kritizoval jak Perónovo, tak Evitino chování. Z údajně důvěryhodné zdroje měl informace o propouštění Perónových odpůrců a také o trestání námořních kadetů, kteří na odpor, který vůči Evitě cítili, teatrálně kýčali, aby tak přehlušili její přednesené rozhlasové vystoupení.¹⁸⁷

---

¹⁸⁵ ZANATTA, L., op. cit... str. 13 – 18% kindle edition

¹⁸⁶ Ibid. str. 17% kindle edition

¹⁸⁷ FRASER, N., NAVARRO, M. op. cit. str. 85; ZANATTA, L. op. cit...str. 17% kindle edition

Tvrdilo se také, že i když nezvaná, navštěvovala jednání senátu, a když se jí dostalo výtky, tak s dramatickým a hlučným vzlykáním opouštěla místnost. Následně si na chování senátorů stěžovala svému prezidentovi a ten pak mezi senátory zjednal pořádek.¹⁸⁸

V květnu 1946 obdržela Eva z *La Platské* Univerzity, nejvíce ovlivněné peronismem, čestný titul *doctor honoris causa*¹⁸⁹, což oligarchie nemohla vnímat s nadšením. Žena jejího původu, kariérou průměrné, ne-li podprůměrné herečky, se ani přes jakékoli udělené tituly argentinské aristokracii nezalíbila.

Ekonomický atašé Velké Británie tvrdil, že přímo z prezidentské kanceláře vycházely různé pomluvy, kvůli kterým současní reprezentanti oligarchie nevěděli, co je pravda a co je lež.¹⁹⁰ Mnohdy se dozvídali o událostech ve stejném momentě jako ostatní lidé a tím jejich privilegované postavení v jistých aspektech pomalu mizelo.

Za Perónovými a Evitinými zády se často objevovala velmi silná kritika a posměšky. Na Evitin úkor to většinou bývaly komentáře o jejím stylu a původu. I přesto, že se snažila vyrovnat ženám z vyšší společnosti, bylo na ní vidět, že tam nepatří. Nepřátelé nešetřili kritikou a vymýšleli různé vtipy. Jeden z vtipů, které údajně kolovaly Argentinou, byl následující: „Perón, coby *caudillo* a Evita jako jeho žena bez stylu, ověšená šperky, opravdová děvka, oba vyčkávají na poslední soud Svatého Petra. Zatímco čekají, Perón Svatému Petrovi stoupne na palec u nohy a ten vykřikne: „Kurva!“ a Eva před něj předstoupí...“¹⁹¹ Tento vtip, i když vulgární, ukazuje, jak se o Evitě většina nepřátel vyjadřovala a jak jí nazývala. I přes to, že na některých akcích měla Evita ty nejdražší šaty z Evropy, mezi lidmi s rodokmenem byla navždy brána jako spodina, špatná herečka a prostitutka.

---

¹⁸⁸ FRASER, N., NAVARRO, M. op. cit. str. 85

¹⁸⁹ ZANATTA, L.: Eva Perón...str. 19% kindle edition

¹⁹⁰ FRASER, N., NAVARRO, M.: Evita... str. 85

¹⁹¹ Ibid. str. 86: („Perón the caudillo, Evita his bejewelled wife who was really a tart, both of them before St Peter at the seat of judgment. While they wait for judgment, Perón steps on St Peter's toe, St Peter exclaims "Put a!" (Whore) and Evita steps forward.”)

5. Cesta do Evropy

O cestě do Evropy se v Argentinském tisku hovořilo již od února 1947. Mnoha lidem v argentinské politice by nepřítomnost první dáma vyhovovala. Prvním, kdo zahraniční setkání Španělska a Argentiny navrhl, byl Francisco Franco, ten ale nechtěl vidět Evitu, nýbrž Peróna. Před odjezdem ještě Evita sdělila *descamisados*, že jede do Evropy reprezentovat pracující lid.

Španělsko i po válce vidělo v Argentině spojence, jelikož poté, co byl v poválečné Evropě poražen fašismus, se Španělskem nejužší diplomatické styky udržovala právě Argentina. Byla to také Argentina, která Francovu režimu dala půjčku na argentinské maso a obilniny. A v roce 1947 měla do Španělska dopravit na 15 tisíc tun obilí. Franco se tedy chtěl sejít s Perónem a utužit vzájemné vztahy obou zemí. V roce 1947 se ale v Argentině zlepšovaly diplomatické styky s USA také proto, že Argentina byla členem OSN a navíc Spruille Braden se již nenacházel v Argentině. Nejen ministr zahraničí, Bramuglia, se obával, že Perónova návštěva frankistického Španělska by ohrozila dosavadní zlepšení diplomatických styků s USA. Eva vzala iniciativu do svých rukou, nebo jí tato iniciativa byla do rukou vložena, a *Generalísima* Francisca Franca navštívila sama, ale nemohla jet jen do Španělska a tak se nabízely další státy k návštěvě.¹⁹²

V březnu téhož roku se začal připravovat Evitin itinerář, který zahrnoval nejen Španělsko, ale i Itálii, Francii, Portugalsko a Švýcarsko. Původně měla údajně v plánu navštívit také Velkou Británii, ale není jasné, proč z návštěvy sešlo. Podle anti-peronistických zdrojů to mělo být proto, že britská královská rodina na tu samou dobu měla cíleně naplánovat cestu do Skotska, protože Evita nebyla jejich společnosti hodna. Podle jiných zdrojů se mělo jednat pouze o nedorozumění. Ještě před odletem se v hlavním městě uskutečnily protesty

---

¹⁹² FRASER, N., NAVARRO, M.: *Evita...* str. 88 – 89; MAIN, M.: *Evita...* str. 109; ALONSO, F.: *Perón...* str. 107 (citováno podle Carmen Llorca)

opozice, a protože ne všichni s její cestou souhlasili, tvrdila, že si cestu zaplatí sama.¹⁹³

Dodero se údajně nabídl, že bude Evitinu evropskou pouť financovat. Eva do té doby, až na jednu výjimku, nenavštívila cizí zemi a ještě nikdy neletěla letadlem. Společně s ní cestovalo mnoho pomocníků, mezi nimi si vynutila Liliane Guardo, která sice zprvu nesouhlasila, protože nechtěla na tak dlouhou dobu opustit svého manžela a děti, ale zřejmě bylo velmi těžké odolat nátlaku první dámy a samotného prezidenta Argentiny. Za to, že Liliane strávila léto v Evropě spolu se svou přítelkyní jí byla dána dotace na ošacení, proti čemuž již nic nenamítala ani Liliane, ani její manžel. V Evitině delegaci byl mimo jiné bratr Juan, který ji doprovázel jako člen prezidentské kanceláře, osobní kadeřník a stylist Julio Alcaraz, dva novináři, jedním z nich byl Francisco Muñóz Azpiri, autor jejích projevů a fotograf z *La Democracia*, oba placeni ze státních financí. Následovali dva španělští diplomaté, Marqués de Chinchilla a Agustín de Foxá, které poslal sám Franco, aby Evitu osobně doprovázeli až do Madridu. Tím, kdo v delegaci z Buenos Aires do Madridu chyběl, byl otec Hernán Benítez, který, byl přítelem jak Peróna, tak Evity. Byl u smrtelného lůžka Perónovy první manželky Aurelie Tizón a později, ještě za doby Evitiny herecké dráhy, se stal i jejím blízkým přítelem. Otec Benítez na Evitu čekal v Římě, kam byl vyslán před oficiálním odjezdem delegace z Buenos Aires.¹⁹⁴

5.1. Přistání ve Španělsku

7. června 1947 celá delegace opustila buenosaireské letiště v letadle *Douglas DC4* od společnosti *Iberia*. S Evou letělo také jedno menší letadlo, které přepravovalo její garderobu připravenou na evropskou cestu. Před přistáním Evitin letoun eskortovala španělská letka až na madridské letiště, kde na ni

---

¹⁹³ TAYLOR, J. M.: *Eva Perón, The Myths of a Woman...* str. 45; FRASER, N., NAVARRO, M.: *Evita...* str.88; MAIN, M.: *Evita...* str. 109 - 110

¹⁹⁴ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 89 – 90, ALONSO, F. op. cit. str. 106

čekalo dvě stě tisíc lidí. V celém Madridu na Evitu údajně čekaly až tři miliony lidí. Po vystoupení z letadla jí Franco políbil ruku a představil ji své manželce, Doñe Carmen, a dceři. Po pompézním přivítání následovala slavnostní stěelba a cesta otevřenou limuzínou až do paláce *El Pardo*, cestou se Evita se dočkala velkých ovací. Od španělské vlády dostala např. tapiserii zobrazující jeden z *El Grecových* motivů, vějíř vykládaný zlatem a slonovinou, různé marocké předměty, parfémy a také cestovní zavazadlo s argentinským a španělským erbem.¹⁹⁵

Podle Navarrové a Fräsera se Evita bála být v noci sama, a tak každou noc z pobytu v Evropě trávila společně s Liliane Guardo. Během těchto společně strávených nocí, pokud zrovna neměla transatlantický hovor s Perónem, Evita měla mluvit převážně o Perónovi a měla si uvědomovat, že z její nepřítomnosti v Argentině mohli těžit její odpůrci. Také se Liliane, měla zeptat, čeho chce v životě dosáhnout, načež ta odpověděla, že jí stačí být dobrou matkou. Tuto vizi o životě Evita nesdílela, chtěla se zapsat do historie¹⁹⁶, čehož dosáhla.

V královském paláci dostala od Franca kříž Isabely Katolické a pak následovala krátká řeč o peronismu a jeho ideálech. Před lidmi, kteří se na náměstí shromáždili, začala přirovnávat Francovi příznivce k těm Perónovým, k *descamisados*. Franco dal na ten den jak školní prázdniny, tak den volna pro pracující. Evita procestovala značnou část Španělska, účastnila se různých banketů, ohňostrojů, tanečních a hudebních představení na její počest a také býčích zápasů, a i když tam přijela se zpožděním, dav věnoval pozornost především jí a ne *corridě*. Navštívila mimo jiné Segovii, Galicii a Granadu, kde si prohlédla hrobky Ferdinanda a Isabely, jela také do Zaragozy, kam ji doprovázel španělský ministr práce, José Antonio Girón de Velasco, se kterým společně představovali španělským posluchačům peronistickou doktrínu.

---

¹⁹⁵ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit., str. 92; BORRONI, O., VACCA, R., op. cit. str. 95; BOURNE, R., op. cit. str. 265

¹⁹⁶ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str., 94 (...“Evita replied that that was all very well, but that she wanted to be “something in history”...)

Během společné cesty, se jí José Antonio Girón de Velasco odvážil naznačit, že šperky, které má na sobě možná nejsou nejvhodnější pro setkání s chudými dělníky a ať nezapomene na to, v jak svízelné situace se Španělsko nachází, její šperky by mohly někoho urazit. Na to mu překvapeně odpověděla: „V Argentině, když mě moji *descamisados* vidí dva dny po sobě ve stejném oblečení a bez šperků, ptají se mě, zda nejsem nemocná...“¹⁹⁷ Kamkoli šla, dávala údajně 100 pesetové bankovky dětem a plačícím matkám, které obklopovaly její vůz. Jednou, mělo se to udát poblíž Toleda, zastavil vůz malý chlapec, Evita již vytahovala bankovku, ale chlapec jí řekl, že by si přál znak z kapoty auta, Evita mu jej údajně věnovala.¹⁹⁸

Tisk o první dámě Argentiny samozřejmě psal, ale ten španělský si, zřejmě kvůli cenzuře, nedovolil odhadovat rozpočet, který tříměsíční evropská pouť mohla stát. Americký *New York Times* odhadoval cenu na 4 miliony dolarů.¹⁹⁹

Franco Evitu nedoprovázela do všech měst, do Sevilly a Granady jela sama a později se s ní jeho rodina ještě jednou sešla v Barceloně, odkud odlétala 25. června do Říma. Její odjezd doprovázela střelba z jednadvaceti pušek, stejně jako při jejím příjezdu.²⁰⁰

V ostatních zemích, které byly na jejím seznamu, se jí již takového pozitivního ohlasu nedostalo. Skupiny socialistů a komunistů, kvůli jejímu příjezdu, protestovali jak v Itálii, tak ve Francii, ale největší protesty kvůli její evropské cestě zněly z Británie. Možná proto se ještě nerozhodla, zda i tuto zemi navštíví. Oporu v Británii našla u Lorda Strabolgiho, který jí po osobním setkání v minulém roce označil za „jihoamerickou Eleanor Roosevelt“. S jeho

---

¹⁹⁷ ALONSO, F.: Perón... str. 111, (Alonso cituje z Girónových vzpomínek: „Iba espléndidamente arreglada y, reparando en lo ostentoso de sus alhajas, me permitió sugerirle: “-Señora, creo que las joyas que lleva no son más adecuadas para dirigirse a los obreros. Tenga en cuenta que en España estamos atravesando una etapa difícil y la vista de estas alhajas puede llegar a ofender...” Ella, sorprendida, me contestó. “- Pues en Argentina, cuando mis *descamisados* me ven dos días con el mismo traje o sin joyas, me dicen: “Evita, ¿Estás enferma?”)

¹⁹⁸ Ibid. str. 93

¹⁹⁹ Ibid. str. 93

²⁰⁰ FRASER, N., NAVARRO, M.: Evita...str. 94; ALONSO, F.: Perón... str. 112 Alonso uvádí jako den odletu z Barcelony 26. června, ale citace chronologických událostí a dat jsou uváděna podle autorů Fräsera a Navarro.

manželkou Evita hovořila o sociálních reformách v labouristické vládě. Ještě před začátkem své evropské cesty byla Evita ujištěna, že bude pozvána na čaj s královnou, ale nyní to vypadalo, že by se do Británie dostavila o dva týdny později a setkání s královskou rodinou tak bylo v ohrožení. Argentinský velvyslanec v Londýně dojel do Madridu, aby Evitě osobně sdělil, že v době, kterou nyní Evita navrhla, bude královská rodina, jako již tradičně, na dovolené ve Skotsku. To bylo pravděpodobně chápáno jako nedostatek zájmu ze strany královské rodiny o setkání, které Evita navrhovala. Cesta do Británie se nakonec neuskutečnila.²⁰¹

5.2. Návštěva Itálie

25. června Evita přistála v Itálii, kde jí na letišti přivítal ministr zahraničí spolu s osmi dětmi z italské národní dětské opery, které mávaly argentinskými a italskými vlajkami. Po dvou dnech strávených v Itálii měla první dáma Argentiny audienci u papeže Pia XII., od kterého dostala růženec a zlatou medaili za její pomoc v sociálních oblastech. V ten den, 27. června 1947 na sobě měla saténové šaty s černou mantillou a s křížem Isabely Kastilské na hrudi. U papeže strávila zhruba dvacet minut, což je čas, který je vatikánským protokolem vyčleněn pro královny. Po skončení audiencie se jí dostalo prohlídky okolí za přítomnosti několika členů vatikánské obce a švýcarské gardy. Prohlídka Baziliky Sv. Petra jí úplně ohromila, což později líčila Perónovi během telefonátu.²⁰²

Evitina přítomnost v Itálii zapříčinila několik demonstrací, kdy jedna z nich se uskutečnila přímo pod jejími okny a mezi shromážděnými komunisty zaznívala slova o fašistech. Na druhé straně se také objevovaly skupiny lidí, kteří Evitu podporovali. Protesty proti Evitě ohrozily italsko-argentinskou spolupráci, půjčky a zamezení zvýšení imigračních kvót do Argentiny. Původně měla navštívit ještě Benátky, Neapol a Florencii, ale prezident De Gasperi ji

---

²⁰¹ Ibid. str. 95 - 96

²⁰² FRASER, N., NAVARRO, M. op. cit. str. 96, BORRONI, O., VACCA, R. op. cit. str. 93 - 96

upozornil, že komunisté připravovali další protesty a že ji tam nebude moci zajistit bezpečí. Z těchto návštěv nakonec sešlo a místo toho odjela do Portugalska.²⁰³

Na Argentinském velvyslanectví v Římě Evita měla tiskovou konferenci, na které se vyjadřovala k různým otázkám – např. co si myslí o rozvodech, s nimiž nesouhlasila; jestli se jí líbí *Chopin*, na což odpověděla kladně, a když se jí reportér zeptal na noční nepokoje, jen pokynula k oknu, před kterým lidé skandovali její jméno. Po tomto rozhovoru navštívila Miláno, kde jí lékař doporučil odpočinek. Dala na jeho radu a několik dní pobyla ve vile Rappalo, kterou jí opatřil Alberto Doderó. Ve vile jí navštívil ještě jednou argentinský velvyslanec z Londýna, který jí přijel vysvětlit chování královské rodiny, které nemělo být bráno jako nezdvořilé, ale tomu Eva pravděpodobně neuvěřila. Oficiálně Evita prohlásila, že do Británie nepojede ze zdravotních důvodů „...a ze zraněné ješitnosti dodala: „Vyřid’ královně, že pokud není schopná mě oficiálně pozvat, tak jí vidět nechci“.... když se jí velvyslanec pokoušel vysvětlit, že i takováto odpověď může být vysvětlena v rámci protokolu, odpověděla: „Když říkám, že nepojedu, nepojedu...“²⁰⁴

5.3. Krátká zastávka v Portugalsku

Příští zastávka se uskutečnila v Lisabonu, kde zdržela jen krátce a kde chtěla navštívit Dona Juana de Borbón, i přesto, že jí to rádce na ambasádě nedoporučoval, protože by tak mohla urazit Franca. Na to Eva měla odpovědět, „já chodím, kam chci“²⁰⁵ a s Francovo reakcí si tak nedělala příliš starostí.

---

²⁰³ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 96 – 97; ALONSO, F., op. cit. str. 113

²⁰⁴ Ibid. str. 97 („... with feelings of wounded vanity: ‘Tell the Queen that if she isn’t capable to of inviting me officially, I don’t want to see her’... when the Ambassador insisted that it could all be explained in terms of protocol, her answer was, ‘When I say I won’t go, I won’t go.’”)

²⁰⁵ Ibid. str. 97 („I’ll go where I like“)

5.4. Návštěva Francie

Z Portugalska se přesunula do Francie, kde ji v Paříži přivítal francouzský ministr zahraničí, Georges Bidault. Evita do Francie dorazila právě v době konání *Tour de France* a ubytovala se v *Hotelu Ritz*. Údajně jí byl dán k dispozici tentýž vůz, kterým dříve jezdil Churchill a Charles de Gaulle. Rovněž se setkala s francouzským prezidentem Vincetem Auriolem, s nímž poobědvala. Během přítomnosti první dámy Argentiny byla podepsána obchodní dohoda mezi oběma zeměmi. Tato dohoda měla zahrnovat půjčku Francii v hodnotě 150 000 000 pesos, tedy zhruba 22 milionů dolarů na pomoc při rekonstrukci po válce a také na dovoz argentinské pšenice a masa. A následně jí Bidault při slavnostním ceremoniálu v *Quai d'Orsay* udělil Řád čestné legie (*Légion d'Honneur*).²⁰⁶

Eva se těšila na světoznámé módní domy a značky, ale manželka argentinského velvyslance jí doporučila, aby si nechala udělat soukromou přehlídku u ní v hotelu. To Evu sice nadchlo, ale raději se poradila s otcem Benítezem, který za ní mezitím přijel a ten jí nic takového nedoporučoval. Přesvědčil ji o tom, že by tím mohla urazit mnoho lidí, a že by toto chování nedělalo dobrou publicitu. Eva na otce Beníteze dala a soukromou přehlídku zrušila, i když neodolala a do módních domů *Christian Dior* a *Marcel Rochas* poslala své míry a oba jí ujistili, že jí šaty dopraví později přímo do Buenos Aires.²⁰⁷

V Paříži navštívila mnoho banketů a různých jiných společenských akcích. Občas se oblékla značně nápadně, např. na jedné recepci věnované Latinské Americe, kde byli přítomni zřejmě všichni latinskoameričtí diplomaté, na sobě měla extravagantní upnuté zlaté šaty s výstřihem a s vlečkou, zlatým závojem a nápadnými šperky a k tomu boty na jehlovém podpatku vykládaném šperky.²⁰⁸

---

²⁰⁶ BOURNE, R.: op. cit., str. 265; FRASER, N., NAVARRO, M.: Evita... str. 97; TAYLOR, J. M.: Eva Perón... str. 45

²⁰⁷ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 98

²⁰⁸ Ibid. str. 98

Není proto překvapující, že se její fotografie objevovaly na předních stranách různých periodik.

Ve Španělsku a Itálii Eva neměla problém s dorozuměním, ale ve Francii potřebovala služby Liliane Guardo, která jí vše překládala. Na již zmíněné recepci se setkala i s Doderem, který jí chtěl ukázat místní tradiční kabaret, ale Evita odmítla, protože se obávala nevelké kvality, kterou měly kabarety v Argentině. S Doderem navštívila Monte Carlo, kde strávila noc v *Hotel de Paris*, kde se snad měla potkat s Aristotlem Onassisem, který po její smrti tvrdil, že spolu měli románek právě v Monte Carlu. Je možné, že se spolu setkali, jelikož Onassis byl přítelem Dodera, ale zbytek mohou být zase jen oblíbené pomluvy o Evitině osobě.²⁰⁹

5.5. Poslední zastávka ve Švýcarsku

Poslední zastávkou v rámci evropské cesty bylo Švýcarsko. O tomto krátkém pobytu existuje několik spekulací. Tvrdí se, že si zde měla otevřít bankovní konto, což v té době mnoho movitých cizinců dělalo, ale na druhou stranu určitě existovaly i jednodušší a méně nápadné způsoby, jak si ve Švýcarsku konto otevřít a to bez okázalé cesty, kterou sledovala místní i zahraniční média. Stejně jako v předchozích zemích se setkala i se švýcarským ministrem zahraničí a navštívila například továrnu hodinek. V Bernu na ní a na zmíněného ministra házeli lidé rajčata a v Lucernu agresor hodil po autě kámen a rozbil jím jeho zadní sklo. Kdo byl tím agresorem, se v různých zdrojích liší, Fraser a Navarro hovoří o bláznovi, který utekl z léčebny a Taylor o imigrantovi z Argentiny se švýcarskými kořeny. Jisté ale je, že nepřátelské přivítání první dámy se objevila v několika proti-peronistických novinách, např. v radikálních *El Intransigente* v Saltě nebo socialistických *La Vanguardia* v Buenos Aires,

---

²⁰⁹ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 98

kde byly zveřejněny karikatury Evity a rajčat. Vydávání těchto novin bylo krátce na to peronistickým režimem zastaveno.²¹⁰

5.6. Zpět v Latinské Americe

10. srpna Evita odlétala z Ženevy přes Lisabon do senegalského Dakaru, kde nastupuje na argentinskou loď, která ji společně s několika sty italskými imigrantů měla dovézt zpět na americký kontinent. Během dlouhé cesty měla k imigrantům nejeden projev, kde jim vysvětlovala principy peronismu. V *Rio de Janeiro* se zúčastnila Interamerické konference za mír a bezpečnost. Než do Ria dorazila, Ricardo Guardo spolu s Perónem nechali poslat do Ria na 50 000 plakátů s Evitinou podobiznou, kde v portugalské stálo: „Pro brazilské ženy, které stejně tak jako ty argentinské bojují za spravedlnost, práci a mír.“²¹¹

Účastnila se různých společenských akcí, které předcházely řeči ministra zahraničí Spojených Států, George Marshalla. V Brazílii měla další tiskovou konferenci, která vyzněla o poznání lépe než ta v Itálii. Vyzdvihovala *descamisados* z celého světa a celkově se o své cestě vyjadřovala pozitivně, až do okamžiku, kdy se jí reportér zeptal, jak začala svou hereckou kariéru, načež ho odmítla s tím, že tato informace je z hlediska veřejného zájmu indiferentní.²¹²

Z Brazílie přeletěla do Montevidea, kde na ni čekaly další recepce a také se setkala se dvěma sty odborovými předáky a poté se přesunula přes Rio de La Plata do Buenos Aires, kde na ní v sobotu 23. srpna čekal Perón spolu s *descamisados*. Při setkání s Perónem po tříměsíčním oddělení propukla v pláč

---

²¹⁰ TAYLOR, J. M.: Eva Perón... str. 45; FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 98 - 99

²¹¹ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 99 („... To the Brazilian woman, who like the Argentine woman, is fighting for justice, work and peace.“)

²¹² Ibid. str. 99

a davu řekla: „Mé tři lásky jsou: má zem, moji *descamisados* a můj milý generál Perón.“ Poté se rozloučila a slíbila, že v pondělí bude všem opět k dispozici.²¹³

Lze říct, že zahraniční cesta byla úspěšná, ať už byla Evita vítána většími, či menšími davy lidí. Ve Španělsku, v Itálii a ve Francii byla přítomna u podpisu obchodních smluv a poválečným zemím Argentina poskytla půjčky, ať už ve formě financí či ve formě naturálií. Všem zmíněným zemím byla její návštěva ku prospěchu. Ale ve Švýcarsku, které bylo během války neutrální, a od Argentiny nepotřebovalo žádnou materiální výpomoc, se jí takových poct nedostalo. Otázkou tedy zůstává, jestli i v ostatních zemích byla její popularita opravdová, nebo spíše nucená kvůli materiálnímu nedostatku. Po návratu z Evropy kde, jak sama řekla, reprezentovala argentinský pracující lid, s nadšením vykládala o *descamisados* z celého světa.

6. Nadace Evy Perónové

V Argentině ještě před Evitou existovala „*Sociedad de Beneficencia*“, kterou řídily dámy z vyšší společnosti a čestnou prezidentkou bývala vždy první dáma. V Evitině případě tomu tak nebylo, údajně byla na tuto funkci příliš mladá, a tak jí aristokratická vrstva, řídící nadaci, nepřijala. Na to Evita měla s ironií pronést, že by se jim možná více zamlouvala její matka.

Sociedad de Beneficencia se zaměřovala na sirotčince, dívčí školy, nebo na nemocnice pro ženy. Později organizace řídila sanatorium, několik nemocnic a centra pro lidi třetího věku. Ale zdravotnický personál v těchto nemocnicích si začal stěžovat na nízké platy a dlouhé, až 14hodinové služby. Děti v sirotčincích mívaly oholené hlavy a nosily modré haleny. Jen jednou ročně tyto děti patřičně oblékli a upravili a vydali se s nimi do Operního domu *Colon*, kde se vybíraly finanční prostředky během dětského pěveckého vystoupení. Perón se účastnil vystoupení v roce 1945 bez Evity, jelikož v té době ještě nebyla jeho manželkou, a prý po tomto vystoupení padlo mnoho kritiky na

---

²¹³ Ibid. str. 100 („my three loves: my country, my *descamisados* and my dear General Perón.”)

neefektivnost organizace. Do jisté doby tato nadace fungovala na bázi příspěvků od obchodníků a známých manželů Perónových, ale v polovině čtyřicátých let již velkou část financoval stát. A to se zaměstnancům organizace nelíbilo, protože do té doby bývala značně samostatná.²¹⁴

Poté, co byla Evita, již v roli první dámy Argentiny, odmítnuta vedením *Sociedad de Beneficencia*, pro ni bylo snadné nechat organizaci rozpustit. Vedení nadace nakonec ustoupilo a Evitě nabídlo místo čestné prezidentky, ta to ale odmítla s tím, že teď je čas na „sociální spravedlnost“, tedy *justicialismus*, a proto sociální zodpovědnost za aktivity nadace na sebe převzal stát. Evita založila vlastní nadaci až o dva roky později. V počátcích, kdy rozdávala chudým potřebné věci, ať už to bylo jídlo, oblečení či vánoční dárky, to vždy dělala v rámci peronismu. K ježdění po městě a okolí při své charitativní činnosti Evita používala služeb Atilia Renziho, původně Perónova řidiče.²¹⁵

Rok po volbách Evita a Perón obdarovávali potřebné v zahradě jejich rezidence, lidé si na to nejspíš zvykli a pak chodili za Evitou i na Ministerstvo práce a psali jí dopisy na všechny dostupné adresy. Pracující lidé jí začali dávat dary většinou ve formě svých výrobků, nábytku, cukru, obuvi, atd. Tato činnost si získávala své místo v tisku a podle *La Democracia* v květnu 1948 měla obdržet denně 12 000 dopisů s prosbami o pomoc z celé země.²¹⁶ Jelikož se jednalo o Evitiny noviny, lze předpokládat, že číslo bylo nadsazené. Ale i tak je jasné, že Evitina popularita mezi argentinskou chudinou rostla.

Ministr financí přikázal úsporná nařízení na jednotlivých ministerstvech a dostatečné množství financí z „přebytků“ pak vložil do Evitiny nadace. 8. července 1948 byla oficiálně založena Nadace Marií Evy Duarte de Perónové se všemi právy, která stvrzoval podpis prezidenta Peróna a ministra spravedlnosti.

---

²¹⁴ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 115 - 116

²¹⁵ Ibid. str. 116

²¹⁶ Ibid. str. 117

První oficiální finanční prostředky do nadace vložila sama Evita 19. června a to 10 000 pesos. Po dvou letech bylo změněno jméno nadace na Nadace Evy Perónové, protože sama přestala užívat zbytek svého původního jména a příjmení.²¹⁷

Evitina nadace měla za úkol pomocí financí zajistit potřebné nástroje pro občany z nuzných poměrů, což zahrnovalo nářadí pro dělníky, nábytek, stavbu obydlí a rozdělování studijních stipendií, budování vzdělávacích zařízení, zdravotních středisek a center pro ty, kteří se o sebe nemohou postarat, ať už to jsou senioři či děti. Všeobecně se dalo říct, že nadace sloužila ke zlepšení životní úrovně těch méně privilegovaných. A všechna zařízení zůstávala jeho zřizovateli, tedy Evitě a peronismu.²¹⁸

První příspěvky do Evitiny nadace přicházely z různých spolků výrobních a průmyslových a také od soukromých subjektů. Na druhé straně se říká, že existovaly rovněž „nucené příspěvky“ ze stran velkých podniků, ale je těžké dokázat, zda na ně takové tlaky existovaly či ne. V očích odpůrců to vše byla jedna velká kampaň peronismu před blížícími se volbami do částečné výměny parlamentní sněmovny. K této euforické „solidaritě“, která v té době v Argentině byla, se od roku 1950 přidaly mzdy dělníků za dny 1. května a 12. října, jejichž odbory byly v CGT. Údajně začalo být běžným postupem, že každé první mzdové přidání šlo do Evitiny nadace. Již 3. dubna se ohlásila výstavba 5 000 domů, škol a nemocnic s tekoucí vodou. Dle Bourneových zdrojů bylo do konce roku 1950 postaveno na tisíc škol, tedy čtvrtina těch, které bylo postaveny od revoluce. V Argentině chyběl především zdravotnický personál, a zdravotní sestry té doby byly spíše pomocnicemi, či služkami kolikrát bez potřebných znalostí lékařských postupů. Evita také založila školy se zdravotním zaměřením, kde výuka trvala čtyři roky. Všechny tyto školy nesly, jako vždy, její jméno. Evita doufala, že zdravotnice této školy by byly

---

²¹⁷ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 117; BORRONI, O., VACCA, R.: Eva Peron... str. 106

²¹⁸ FRASER, N., NAVARRO, M.: Evita... str.. 117

schopny pracovat samostatně ve vnitrozemí země. Péče ve státních a soukromých nemocnicích se značně lišila a Evita se pokusila, alespoň v Buenos Aires, tento rozdíl potříit. Vybuvovala tam dvě obrovské nemocnice ve svém a Perónově jméně a z propagandistických důvodů se snažila, aby obě nemocnice byly konkurenceschopné s těmi soukromým. Nemocnice měly vstupní halu z mramoru, velká okna a místnosti, kde se pacienti mohli dívat na filmy. Nejmodernější dostupné chirurgické vybavení bylo dovezeno z USA. *Policlínico Presidente* Perón se stalo nejmodernější fakultní nemocnicí v Argentině, i přes lokaci v původně chudé čtvrti Buenos Aires. Na počátku padesátých let nadace poslal nemocniční personál na pomoc po zemětřesení do Peru, Columbie a Ekvádoru.²¹⁹

Informace o administrativním fungování nadace se podle různých autorů velmi liší. Alonso cituje Carmen Llorca a tvrdí tak, že celá sociální pomoc byla velmi improvizovaná, a když Evita pomáhala někomu, nestarala se o to, aby po něm zbyla stvrzenka, nebo aby si zjistila, jestli se i tento čin vměstná do rozpočtu. Podle Borrioniho a Vaccy byla učiněna finanční inspekce, která měla dojít k závěru, že všechny částky napsané v knihách jakožto uložené, byly do posledního centu uložené v trezoru. Odhady rozpočtu nadace se pohybovaly okolo třech bilionů pesos, v přepočtu asi 200 milionů dolarů. Otec Benítez Evitino počínání popisoval s těmi nejvyššími poctami a velkým respektem, ale je třeba myslet na to, že otec Benítez byl jejím blízkým poradcem a přítelem. I přesto, zůstává faktem, že tolik staveb a investic se v Argentině do té doby za tak krátkou dobu nepodařilo uskutečnit.²²⁰

Nadace zaměstnávala 14 000 lidí na plný úvazek, 6 000 stavebních dělníků a dvacet šest kněžích. Ročně pak rozdala nadace 400 000 párů bot, 500 000 šicích strojů a 200 000 kuchyňských sporáků; všechny tyto produkty byly uskladněny

---

²¹⁹ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit., str. 108; FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 118, 128 - 129; ALONSO, F.: Perón... str. 115 – 116; BOURNE, R.: Political Leaders... str. 269

²²⁰ BORRONI, O., VACCA, R., op. cit. str. 108; ALONSO, F., op. cit. str. 116 – 117; BOURNE, R., op. cit. str. 270

poblíž Buenos Aires. Evitě se podařilo postavit a přivést k funkci 35 lékařských klinik, vyučit 1 300 zdravotních sester, zřídit tzv. „dětské město“, které stálo na okraji čtvrti *Belgrano* v Buenos Aires a kde byla prováděna veškerá péče o mnoho sirotků a dětí z chudých poměrů. Také se jí podařilo zřídit tři rekreační střediska pro děti a studenty v provinciích Buenos Aires, Mendoza a Córdoba, zařízení pro seniory a pro ženy bez prostředků. Podle Alonsa existuje mnoho lidí, kteří vzpomínají, např. jak jejich rodiče poslali Evitě dopis s žádostí o brýle, které si nemohli dovolit, a ona jim zpět poslala dvoje. Když v srpnu 1949 postihlo Ekvádor ničivé zemětřesení, které si vyžádalo na osm tisíc obětí, Evitina nadace posílala humanitární pomoc, ale nezůstala jen u Ekvádoru a Latinské Ameriky. Údajně také poslala oblečení pro chudé židovské děti v Tel Avivu a dle Bourneho i do USA, v chudých zemích byla její pomoc vítána, ale jinde to bylo bráno jako peronistická propaganda.²²¹

O „humanitární pomoci“ pro USA píše i Jiří Chalupa: „...Když americká ambasáda ve Washingtonu obdržela pravidelnou prosbu o pomoc místním charitativním organizacím, Evita nechala v Buenos Aires naložit celou loď potravinami a starým šatstvem a poslat ji do USA. Užaslým reportérům pak sdělila, že Perónova Argentina je na tom tak dobře, že se může o své bohatství podělit i s americkými žebráky.“²²²

V „dětském městě“ bylo místo pro 450 dětí, které byly z chudých poměrů, kromě oblečení a stravy se jim dostalo i výuky, aby poté, co „dětské město“ opustí, se byly schopny zařadit do normálních státních škol a nebyly pozadu. Kromě škol a ubytování tam bylo vše potřebné, od polikliniky až po radnici, na které se vyjímaly portréty Evity a Peróna. Evita tam občasně docházela a kontrolovala, zda vše běží tak, jak má. Kromě „dětského města“, vzdělání a

---

²²¹ FRASER, N., NAVARRO, M.: *Eva Peron...* str. 118; Odkaz na „dětské město“ v MAIN, M.: *Evita...* str. 178 a v BOURNE, R.: *Political Leaders...* str. 270; svědectví o brýlích v ALONSO, F.: *Perón...* str. 119 (... la cantante Mercedes Sosa recuerda el peronismo de su familia: “Nosotros le mandamos una carta pidiendo unas gafas para mi hermana. Nos envió un par. Esas cosas eran del tipo de las que mis padres nunca olvidarían.”); TAYLOR, J. M.: *Eva Perón...* str. 48 - 49

²²² CHALUPA, J.: *op. cit.*, str. 205

lékařské péče také podporovala sport, uspořádala „mládežnický fotbalový šampionát“, kde znovu vše hradila právě nadace.²²³

2. ledna 1950 Evitě, jako prezidentce nadace přišel dopis od Papeže Pia XII., ve kterém jí blahopřál k její charitativní činnosti. V této době téměř každá nemocnice, škola nebo domov pro seniory byly po Evitě pojmenovány.

Celá nadace Evitu velmi změnila, nejen, že se jí dostávalo čím dál více publicity, ale také přestala nosit výstřední barevné modely a šperky, které dříve tvořily nedílnou součást její osobní prezentace. Eva začala oblékat převážně černou barvu a její kostýmy se mnohdy podobaly uniformám. Stále nosila své oblíbené klobouky, ale již méně výstřední a zapoměla na pravidlo o nenošení stejného oblečení dva dny po sobě. Evita se chovala k chudým jako k sobě rovným a oslovovala je neformálně „*abuelito*“, tedy dědečku. Otec Benítez tvrdil, jak uvádí Fraser s Navarro, že se nebála políbit člověka trpícího leprou, tuberkulózou či jinými nemocemi, ale od svých spolupracovníků vyžadovala úctu a vážnost, což mohlo působit až komicky.²²⁴

Není divu, že poté, co působila nějaký čas v nadaci a setkávala se chudými lidmi, nebo s těmi s nějakým postižením, se jí začalo přezdívat „*Santa Evita*“. První dáma se nebála, a podle již uvedeného tvrzení Beníteze, ani neštítala malomocných, kteří za normálních okolností bývají odděleni od většinové společnosti. Lidem, kteří se nacházeli na posledním místě žebříčku společnosti, Evita musela připadat jako neuvěřitelně milá, mocná, morální, až svatá žena. Je logické, že svým chováním, především činností v nadaci, získala obrovskou přízeň občanů.

Když v roce 1950 inflace v Argentině, jak uvádějí Fraser s Navarro, dosáhla padesáti procent, a vyvstaly obavy o argentinskou měnu, Evita i nadále rozšiřovala působení nadace. V témž roce byla otevřena Čtvrť Prezidenta Peróna, v západní části Buenos Aires, Saavedra. Ve čtvrti bylo kolem šesti set

---

²²³ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 130; TAYLOR, J. M., op. cit. str. 49

²²⁴ FRASER, N., NAVARRO, M.: *Eva Peron...* str. 125 - 126

domů, které Evita darovala chudým, ale dobrým peronistům. Nájem v domech se pohyboval mezi 5,5 a 3,5 pesos týdně, což byla tak zanedbatelná částka, za kterou se nedalo žít nikde jinde. Z jednoho z domů se stala „centrála“ pro tamní čtvrť, kterou vedla María Rosa Calviño de Gomez, Evitina senátorka a přítelkyně Renziho. Za tou chodili lidé ze západní části Buenos Aires a předávali jí žádosti, které měli pro nadaci, ona je posoudila a pak je předala dál do nadace. Podle jejího rozhodnutí pak jednou za čas přijela dodávka, která s sebou vezla vše potřebné, o co si lidé řekli.²²⁵

Již od roku 1949 peronistický režim velmi tvrdě perzekvoval opoziční média. Policejní razie útočily na *La Nación*, *Clarín* i *La Prensa*. V roce 1951 pak byly vyvlastněny největší noviny opozice *La Prensa*, jejichž náklad byl 460 000 výtisků denně, a které se vyjadřovaly k probíhajícím stávkám. 26. ledna 1951 měla *La Prensa* přinést informace o rozporech uvnitř peronistické strany, toto vydání ale nespátřilo světlo světa. *La Prensa* údajně spolupracovala s nakladatelstvím *United Press*, a dle peronistů tak přinášela zprávy vyjadřující myšlenky *United Press* a tedy zprávy, které poškozovaly režim. Podle některých zdrojů CGT převzala vedení novin od listopadu 1951 a Evitina nadace financovala platy všech zaměstnanců. Peronismus tak dostal nové, další místo pro svou propagaci, „Novou *La Prensa*“. *La Nación* pro změnu dostávala jen velmi limitovaný přiděl papíru, což v reálu zafungovalo stejně jako kontrola tisku, jelikož tak bylo pro jedny z největších novin v zemi nemožné národní rozšíření, na jaké byli čtenáři a odběratelé tisku zvyklí. Rozhlasového vysílání se opozici vůbec nedostalo, protože Azpiri a později Raúl Apold, kteří po sobě pracovali jako ředitelé propagandy na odboru informací, opozičním žádostem nikdy nevyšli vstříc. Kromě Azpiriho a Apolda, existoval ještě jeden Evitin přítel, který se zabýval šířením peronistické propagandy, Carlos Vicente Aloé.

---

²²⁵ FRASER, N., NAVARRO, M.: Evita... str. 131 – 133 („Even in 1950, when an inflation rate of fifty per cent and a loss of confidence in the peso...“); CHALUPA, J., op. cit. str. 195

Toho si Evita vyžádala, aby zastával ředitelské místo ve vydavatelství *Editorial Haynes*, které tak tisklo jen to, co bylo pro režim příznivé.²²⁶

K tomu všemu ještě konce roku 1950 zažila Evita snad ty největší stávky celého peronismu. Jako všude ve státní správě, Evita měla na nejvyšších místech železnic své lidi, stejně tak jako v odborech, ale její personální obsazení se mnoha lidem a pracovníkům železnic nelíbilo, především proto, že nerespektovalo dohody, které během stávek odsouhlasili. Blanksten uvádí, že se stávek účastnilo na 180.000 železničářů. Takové číslo mělo připomenout, že socialisté měli v Argentině stále své místo a že CGT a odbory uvnitř nebyly zdaleka tak jednotné, jak se zdálo. I v rámci samotného peronismu se objevovaly dvě větve, jedna, která vehementně podporovala Evitu a druhá, která respektovala jen Peróna. O tomto měla údajně informovat *La Prensa*, ale díky cenzuře se tyto informace nezveřejnily a navíc *La Prensa*, jak již bylo zmíněno, byla zestátněna. V polovině ledna 1950 se Evita osobně účastnila různých jednání a snažila se promlouvat k personálu železnic, ale bez velkého úspěchu a stávka železničářů trvala dlouhých devět měsíců. Stávka skončila až po zásahu armády a tisíce lidí byly zatčeni.²²⁷

7. Nová Argentina

Takzvanou „Novou Argentinou“ byl pojmenován koncept, se kterým přišla Perónova vláda, a který posiloval jeho moc ve všech aspektech. Jednalo se o Argentinu bez moci oligarchie, kde Perón a Evita disponovali absolutní mocí. Začala tak i postupná likvidace nepohodlných bývalých spolupracovníků, jakými bylo např. Cipriano Reyes či Luis Gay. 19. října 1946 Perón vyhlásil svůj pětiletý plán (*Plan Quinquenal*), který zahrnoval rozšíření průmyslu, výstavbu komunikací a také výstavbu nových úředních a sociálních budov. Rovněž se pokoušel o zajištění exportu argentinských zemědělských produktů.

---

²²⁶ BLANKSTEN, G. I.: Perón's Argentina... str. 210 – 211, 214; SÁEZ QUESADA, M.: La Argentina... str. 552; TAYLOR, J. M.: op. cit., str. 50; CHALUPA, J., op. cit. str. 203

²²⁷ BLANKSTEN, G. I. op. cit. str. 326-327, 351; SÁEZ QUESADA, M., op. cit. str. 552; TAYLOR, J. M., op. cit., str. 50

Tento plán zahrnoval dvacet sedm různých zákonů, mezi nimiž bylo např. i ženské volební právo. Rozvoj průmyslu byl výrazný, což dokazovala i čísla zaměstnanosti v nezemědělských odvětvích, v roce 1943 pracovalo mimo zemědělství 732 799 lidí, ale v roce 1949 to bylo již 955 890. Podle některých pramenů se pak v celé Argentině během pětiletého plánu otevřelo na 80 000 nových průmyslových továren, je ale pravděpodobné, že za továrny byly označovány i menší dílny.²²⁸

Kromě jiného, měl peronismus vliv i na společenské otázky, konkrétně na oblast rodiny a nemanželských a manželských dětí. Isabella Cosse se věnuje otázce rodiny po právní stránce a mimo jiné připomíná, jakým způsobem se do příchodu peronismu jednalo s dětmi, které přišly na svět v rámci cizoložných vztahů. V té době byly tři druhy uznání rodičovství, prvním bylo dítě počaté v manželském svazku, kdy mělo nárok na dědictví a na nošení jména, tedy dítě legitimní. Druhým případem bylo dítě, tzv. „přírodní“²²⁹ vzniklé mimo manželský svazek, ale s tím, že svazek by býval právně platný, otec dítě přijal za vlastní a tak mělo nárok na část dědictví a mohlo používat jeho příjmení a třetím případem bylo dítě, které vzniklo během cizoložství, kdy pár neměl možnost na legitimní manželský svazek, ale které otec mohl a nemusel uznat, ale po právní stránce nemělo možnost dohledat svou identitu a rovněž nemělo nárok na dědictví.²³⁰

Peronismus se pokoušel o sjednocení nejen „přírodně“ uznaných dětí s těmi nemanželskými, ale přímo o sjednocení manželských a nemanželských, ale v tomto případě se zákonu o sjednocení dostalo velkého odporu a to nejen ze strany církve.²³¹ Je možné, že peronismus takto usiloval o začlenění nemanželských dětí také proto, čím si prošla Evita, jelikož bylo třeba ukazovat

---

²²⁸ BLANKSTEN, G. I., op. cit. str. 254 – 255; ELENA, E.: What the People Want: State Planning and Political Participation in Peronist Argentina, 1946-1955, *Journal of Latin American Studies*, Vol. 37, No. 1 (Feb., 2005), pp. 81-108

²²⁹ COSSE, I.: *Estigmas de nacimiento, Peronismo y orden familiar 1946 – 1951*. Fondo de Cultura Económica, Universidad de San Andrés, Buenos Aires: 2006, („hijos naturales“)

²³⁰ *Ibid.* str. 43 – 59, 67, 102 - 108

²³¹ *Ibid.* str. 106

rodný list při vstupu do školy a do zaměstnání a lidi nejasného původu to tak mohlo poškozovat. Navíc se Evita se svým původem stala jakousi propagátorkou peronismu jako způsobu začlenění lidí se stejným stigmatem.

Jak již bylo výše zmíněno, v roce 1946 byla rozpuštěna Strana práce, v jejímž čele byl právě Cipriano Reyes. Krátce na to byla založena Peronistická strana, s čímž mnoho lidí, kteří původně byli ve Straně práce, souhlasilo, ale zakladatel této strany byl ostře proti. To se Reyesovi vymstilo, protože na něj, pravděpodobně Perónovi lidé, na ulici několikrát zaútočili. Když se 20. září 1948 v rozhlase mluvílo o spiknutí proti Perónovi, za jednoho z viníků byl označen právě Reyes. Byl zatčen, údajně bez soudního procesu, a vězněn až do roku 1955. Luis Gay, původně Perónův příznivec, byl zvolen do čela CGT proti Perónově kandidátovi. V roce 1947 skupina Američanů z ILO (*International Labour Organization*) přijela do Buenos Aires na pozvání CGT, s jejich setkáním ovšem Perón nesouhlasil a setkání zamítl. I přesto se s delegací setkal Luis Gay v soukromí hotelu. Když se o tomto Perón dozvěděl, Gayovi „doporučil“, aby následujícího dne rezignoval na svůj úřad.²³²

Perón nevyvíjel nátlak jen na politiky a podnikatele, ale také na soudy. Když mu Nejvyšší soud nevyhověl tak, jak bylo jeho přáním, a když nepomohli ani výhrůžky, vynalézavě objevil, jak zařídit, aby i soudní orgán pracoval podle jeho požadavků. 1. srpna 1946 čtyři soudci náhle rezignovali a na jejich místo nastoupili okamžitě čtyři noví, mezi nimiž byl i Evitin švagr, Justo Rodríguez. V roce 1948 už měli Perón s Evitou vše pod kontrolou, jak soudy, tak CGT, do jehož čela dosadili Josého Espeja, člověka do té doby bez funkce a přesvědčeného obdivovatele manželského páru.²³³

Ještě z jednoho, původně velmi blízkého člověka manželského páru, se stala persona non grata, byl jím Domingo Mercante. Byť, jak již bylo řečeno, byl

---

²³² FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 101 – 104; informace k historii ILO k dispozici na: [online]. [cit. 2013-07-18]. <http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/history/lang--en/index.htm>

²³³ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 104

peronismu po celou dobu věrný, kandidatura na viceprezidenta mu byla zamítnuta. Náhradou sice bylo zvolení do úřadu guvernéra za Buenos Aires, ale i přes všechnu snahu se o něm první dáma čím dál méně zmiňovala, až ho v roce 1953 vyhodili z Peronistické strany pro blíže nespecifikované neložné chování.²³⁴

7.1. Nová ústava

V roce 1949 byly přijaty nové dodatky k ústavě z roku 1853. Byly to ovšem dodatky v takovém rozsahu a natolik zásadní, že se v podstatě jednalo o novou ústavu, která výrazně rozšiřovala Perónovy pravomoci. Opozice toho dne nebyla přítomna u hlasování, 13. srpna 1948 byl Sammartino mimo Buenos Aires. Původní ústava z roku 1853 byla výrazně inspirována ústavou americkou, což se nyní zcela změnilo. 16. března 1949 Perón slavnostně představil lidu následující nové prvky ústavy. Kromě přímé volby a možnosti znovuzvolení prezidenta se také prodloužil „mandát poslanců dolní komory ze čtyř na šest let“. Prezident dostal větší pravomoci pro zásah v „bouřících se provinciích“. Součástí bylo i desatero práv pracujících, mimo jiné i právo na práci. Ústava zmiňovala jen velmi okrajově občanská práva a svobody a namísto nich zdůrazňovala práva korporativní, vyplývající z kolektivního charakteru společnosti, soukromé vlastnictví bylo definováno jako „přirozené právo, omezené svou společenskou rolí“, bylo zřejmé, že si stát nyní přisuzuje právo na znárodnování podniků i půdy.²³⁵

20. července 1949 se sešlo šest tisíc příznivců peronistické strany na stadionu v *Luna Parku*, odkud se ženské publikum přesunulo do *Teatro Cervantes*, aby si poslechlo také Evitin projev zaměřený na budoucnost Ženské peronistické strany.

---

²³⁴ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 107

²³⁵ CHALUPA, J., op. cit. str. 206 – 207; BLANKSTEN, G. I., op. cit. str. 72 – 77; ALONSO, F., op. cit. str. 145 - 146

7.2. Ženská peronistická strana

Když bylo v roce 1947 schváleno ženské volební právo, bylo to prezentováno jako jedinečný úspěch Evity a peronismu. Už se zapomnělo na takové ženy jako Victoria Ocampo, Alicia Moreau de Justo nebo Elvira Rawson, které usilovaly o prosazení volebního práva již v minulosti. Victoria Ocampo byla Evitina současnice a zároveň, kvůli svému aristokratickému původu, i oponentka. Počátky ženského hnutí existovaly již na konci 19. století, kdy se v roce 1889 Cecilia Grierson stala první lékařkou v Argentině a začala kampaň za volební práva žen, chyběla jí ale masová podpora. Na počátku 20. století, přesněji do roku 1910, kdy se v Buenos Aires konal první mezinárodní feministický kongres, o jehož konání se zasadila Elvira López, která v roce 1901 publikovala svou disertační práci *El movimiento feminista, Primeros trazos del feminismo en Argentina*. Tyto aktivity jsou důkazem, že ačkoliv Evita hrála velkou roli v argentinské emancipační politice, existovaly i před jejím příchodem významné iniciativy pro změnu pozice ženy ve společnosti. Mezi lety 1910 a 1918 se v Argentině objevovaly různé iniciativy feministického rázu. Asi nejvýznamnější byla Liga pro ženská práva, kterou založila Elvira Rawson.²³⁶

Elvira López společně s Elvirou Rawson v roce 1910 založily Ženskou Univerzitní Asociaci, díky které později svolaly první feministický kongres. Elvira Rawson spolu s Alicí Moreau zformulovaly požadavky na ženská práva, které předaly Alfredu Palacios, který je prezentoval. López připomněla, že ženy jsou ve své podstatě přirozeně slabé, šlo jí o osvícený feminismus, byla proti ignorantství a povrchnosti.²³⁷

Během první světové války se ženy začlenily do obchodu a do průmyslu, stávaly se tak důležitější součástí společnosti, což ovlivňovalo hnutí za získání volebního práva pro ženy. V poválečném období, v roce 1920, Argentinská

---

²³⁶ LÓPEZ, E.: *El movimiento feminista; Primeros trazos del feminismo en Argentina*. Ediciones Biblioteca Nacional, Buenos Aires: 2009; Sáez Quesada, M., op. cit. str. 555 – 556; BOURNE, R., op. cit. str. 273; BLANKSTEN, G. I., op. cit. str. 95 - 96

²³⁷ LÓPEZ, E., op. cit. str. 15

národní feministická sdružení uspořádala „cvičné“ volby, aby předvedla, že i ženy jsou schopny volit. V roce 1926 poslanci zvýšili právní status žen, což pro ně znamenalo úspěch. To vedlo k založení nových sdružení, která se snažila uzákonit volební právo pro ženy. Od třicátých let se objevila Inter-americká ženská komise, která podporovala ženské hnutí nejen v Argentině. Během druhé světové války se objevil stejný model v zaměstnanosti jako během té první, s tím rozdílem, že nyní se ženy staly součástí i ozbrojených sil.²³⁸

Generál Ramírez se snažil potlačit ženské hnutí a naopak ženy vybízel k tomu, aby zůstaly doma, vychovávaly děti a staraly se o víru. Nesnažil se ženy začlenit do podnikání ani do veřejného života. Následně Farrell, taktéž anti-feminista, byl přesvědčen, že za mnohé protesty, které se konaly v Buenos Aires, mohou právě ženy. Změna ženského postavení tedy přišla až s peronismem.²³⁹

Podle Blankstena v Argentině, stejně jako v jiných zemích Latinské Ameriky měly ženy podřízené postavení. Do roku 1945 nejen, že ženy nemohly volit, ale také jejich občanská, vlastnická a politická práva byla značně omezena. Pro ženy nebylo běžné mít vyšší vzdělání, v roce 1945 bylo jen 13 % vysokoškolských studentů ženského pohlaví.²⁴⁰

Evita se začala objevovat i v novinách zabývajících se ekonomikou a obchodem, kromě toho, že vlastnila již v roce 1948 troje noviny, *La Democracia*, *El Laborista* a *Noticias Gráficas*. V *La Democracia* měla vlastní sloupek, ve kterém se rovněž snažila získat další příznivce peronismu. Svým obdivovatelkám připomínala svůj nuzný původ a tvrdila, že pokud podpoří ženskou peronistickou stranu, mohly by dosáhnout podobných úspěchů. Perónův pětiletý plán zahrnoval, mimo jiné, i volební právo pro ženy. Evitino ženské hnutí se oproti těm, které vedly Cecilia Grierson, Julieta Lanteri či

---

²³⁸ BLANKSTEN, G. I.: Perón's... str. 95 - 97

²³⁹ Ibid. str. 97 - 98

²⁴⁰ Ibid. str. 94

Elvira Rawson, nesetkávalo s podobným odporem. 9. září 1947 prošel zákon o volebním právu pro ženy poslaneckou sněmovnou, 21. září prošel senátem a 23. září Perón slavnostně oznámil, že argentinské ženy od teď mají stejná politická práva jako muži, mohou volit a také kandidovat na veřejné funkce. V novinách následně zaznělo, že Evita dala argentinským ženám možnost účasti na politickém životě. Za svou snahu při rozšíření volebního práva pro ženy se dožadovala naprosté loajality od ženských voliček.²⁴¹

Následně 26. července roku 1949 Evita oficiálně založila ženskou odnož peronistické strany a stala se její prezidentkou. Svým členkám strana zařizovala různá kulturní a vzdělávací centra, ale ve svých projevech Evita i nadále mluvila o ženách jako o těch, které by se měly starat o rodinný krb a podporovat své manžely. V *La razón de mi vida* uvádí: „Světové feministky řeknou, že začít takto ženské hnutí není moc feministické.... v jistém smyslu si uvědomovat nadřazenost muže!... Mě ale nezajímá kritika. A navíc uznat Perónovu nadřazenost je něco jiného. Přece jsem si předsevzala psát pravdu!“ Mnoho příznivkyní Evitiny strany bralo spolupráci s první dámou jako obrovskou čest, protože, jak jim Eva sama tvrdila, měly možnost stát se součástí velikosti, do které se země měla transformovat. Velkým úspěchem bylo, když v roce 1951 volilo na dva miliony žen, šest se stalo senátorkami a dvacet čtyři poslankyněmi za peronistickou stranu. 63 % ženských hlasů bylo pro Peróna. Údajně chtěla kandidovat i Alicia Moreau de Justu za socialisty, ale byl na ni vydán zatykač, a tak se ani nemohla účastnit hlasování. Ženská volební účast výrazně ovlivňovala politický život v Argentině, všech třicet politicky aktivních žen velmi silně podporovalo peronismus.²⁴²

---

²⁴¹ Ibid... str. 97 - 100

²⁴² BOURNE, R., op. cit. str. 274, SÁEZ QUESADA, M.: La Argentina, op. cit. str. 555; FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 108; PERÓN, E.: La razón, op. cit. str. 264 („Las feministas del mundo dirán que empezar así un movimiento femenino es poco femenino... empezar reconociendo en cierto modo la superioridad de un hombre! No me interesa sin embargo la crítica. Además, reconocer la superioridad de Perón es una cosa distinta. Además... me he propuesto escribir la verdad!”)

Ženské zastoupení v argentinském parlamentu bylo největší na celé jižní polokouli. Je ovšem třeba zmínit, že do Ženské peronistické strany vstupovaly ženy, dělnice, které do té doby neměly s politikou žádný vztah. Podle Sandry McGee Evita ženám ve své straně sloužila jako model chování – stejně jako ona byla podřízena Perónovi, i její voličky byly stále podřízeny svým manželům.²⁴³

Evita se i nadále účastnila všech možných akcí, při kterých se objevila možnost pronést projev, ať už to bylo otevření nové továrny, plaveckého bazénu, nebo obědu se zahraniční návštěvou. Vše bylo součástí konstantní a všudypřítomné peronistické propagandy. V prosinci roku 1949 se také zřídila ženská pomocná komise při CGT, kde pracovaly Evitiny nejvěrnější podporovatelky. Během návštěv na různých ženských pracovištích se stále držela svých projevů o věrnosti k Perónovi. Od roku 1949, kdy jí zbývaly jen dva roky života, se její tvář, v různých podobách, objevovala všude. Evita byla akcím buď osobně přítomna, nebo se její podobizna objevila na přívěscích na klíče či plakátech s její fotografií na školách a veřejných budovách.²⁴⁴ Ke konci roku 1949 se již dá hovořit o Evitině mýtu.

7.3. Argentinská zahraniční politika a Evita

I přesto, že Evita ve skutečnosti žádný oficiální titul neměla, účastnila se po Perónově boku zasedání vlády, což do té doby bylo něco nevídaného. Místo toho, aby se jen účastnila společenských akcí tak, jak to dělávaly její předchůdkyně, byla velmi aktivní.

Od roku 1947 se postupně zlepšovaly vztahy s USA, 31. března 1947 se Óscar Ivaníssevich sešel s Trumanem a Marshalllem v Bílém domě a předal USA seznam devíti nacistů, které Argentina hodlala deportovat. I přes zlepšení vztahů USA nesympatizovaly s Perónovou „třetí volbou“, jelikož je tato doktrína poškozovala. Během Inter-americké konference v Riu de Janeiru za

---

²⁴³ McGee DEUTSCH, S.: Gender and Sociopolitical Change in Twentieth-Century Latin America. The Hispanic American Historical Review. Vol. 71 . No. 2 (May 1991), pp. 271 - 276

²⁴⁴ BORRONI, O., VACCA, R.: op. cit., str. 108 – 111, FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 109

mír a bezpečnost na kontinentě, Bramuglia, tehdejší ministr zahraničí, vystupoval zásadně proti komunismu, čímž si snažil naklonit USA na svou stran. USA ale stále kontrolovaly mezinárodní ekonomickou sféru a omezovaly tak schopnost Argentiny vyvážet své produkty do zahraničí. Na počátku roku 1949 Perón změnil své ekonomické poradce a ministra financí za Roberta A. Arese a Alfreda Gómeze Morales, kteří měli za úkol skončit se severoamerickou kontrolou a propagováním jejích produktů. Evita sice smýšlela ve velmi nacionálním duchu, ale přece jen Perón byl v lecčem pragmatičtější a nakonec v roce 1950 dostala Argentina od americké *Export Import American Bank* 125 milionů dolarů. S vyhlídkou na blížící se korejskou válku, která by mohla vyvolat ještě větší konflikt, se Perón obával, že odbyt do USA byl ten nejstabilnější. Truman byl již nakloněnější k Perónovu režimu než jeho předchůdce. Různí zahraniční diplomaté, kteří v té době působili v Buenos Aires, komentovali častokrát Evitino, občas až arogantní chování. Např. Edward Miller, americký diplomat, který v té době vedl oddělení Latinské Ameriky na Ministerstvu zahraničních věcí, byl podle Zanatty i přes špatné vztahy nucen s Evitou několikrát jednat osobně.²⁴⁵ Nicméně všichni velvyslanci v Buenos Aires po Bradenovi, tedy, Messersmith, Bruce a Griffis prokazovali významné zlepšení vztahů mezi oběma zeměmi. Sám Stanton Griffis prý popisoval svůj pobyt v Argentině jako velmi pozitivní a tvrdil, že Evita a Perón svým *justicialismem* nejdou proti současnému kapitalismu, ale proti tomu z 19. století. Uvědomoval si, že co v Argentině chybí, je svoboda tisku. Když ale bylo znárodněno periodikum *La Prensa*, i přes odpor, který cenzura a zákaz svobody slova vyvolaly, USA protentokrát přivřely oči.²⁴⁶

Když se v roce 1954 na konferenci v Caracasu hovořilo o případné americké intervenci v Guatemale, Argentina se zdržela hlasování, čímž vlastně souhlasila s americkým zásahem. Na podzim téhož roku Argentina vyjednávala s kalifornskou *Standard Oil* o těžbě ropy na argentinském území. Podmínky této

---

²⁴⁵ ZANATTA, L. Eva Perón, op. cit. str. 5 – 6% kindle

²⁴⁶ ALONSO, F., op. cit. str. 151 – 167; BLANKSTEN, G. I.: Perón's, op. cit. str. 416 – 417

dohody dovolovaly americké společnosti značnou kontrolu nad produkcí, což senátem neprošlo a jednání tak byla zastavena. Celkově na dalších mezinárodních sjezdech se Argentina snažila neznepřátelit si znovu USA, zvláště během interních nepokojů, kterými v této chvíli Perón procházel. V rámci hlasování v OSN Argentina hlasovala tak, aby to bylo schůdné s politikou USA nebo se případně hlasování zdržela. V roce 1949 podpořila vznik Izraele a nejprve se zdržela hlasování o palestinské otázce.²⁴⁷

7.3.1. Argentina a Latinská Amerika

Po druhé světové válce měla Argentina vůdčí pozici v celé Latinské Americe. Její tzv. „třetí volba“, tedy nová cesta mezi imperialismem a komunismem, se snažila o expanzi. K tomu se Argentina pokusila využívat bilaterálních smluv, zavedla také na svých velvyslanectvích atašé pro „dělnické otázky“, rozšíření propagandy a ukázkou své vlády, jakožto modelu pro ostatní vlády na jižní části kontinentu. Již během roku 1948 se Perón snažil o dohodu ekonomické spolupráce se sousedním Chile, ale kvůli Videlově vratké pozici dohoda neprošla hlasováním v parlamentu. Hlavním argumentem, proč být proti, byl chilský pacifismus, který se neslučoval s investicemi Argentiny do armády, které dosahovaly 2 800 milionů pesos, což mělo být údajně dvakrát víc než celý chilský rozpočet. Poté Ibáñez, Videlův protivník, oznámil kandidaturu na prezidenta a Perón ho začal okamžitě podporovat. Na celnici mezi oběma zeměmi mělo být nalezeno na 700 kilogramů propagačního materiálu pro Ibáñeze. Vše mělo být vytištěno v Argentině a placeno z Evitiny nadace. Informace o financování těchto materiálů Evitinou nadací podal chilský velvyslanec v Argentině, Vergara. V roce 1952 byl nakonec Ibáñez skutečně zvolen novým chilským prezidentem. V roce 1953 byla následně v Santiagu

---

²⁴⁷ ALONSO, F.: Perón, op. cit. str. 167 - 169

podepsána smlouva, která umožňovala volný obchod mezi Chile a Argentinou, tzv. „volné Kordillery“.²⁴⁸

Argentina se snažila rozšiřovat svou doktrínu nejen do Chile, ale i do ostatních, především sousedních států. V únoru 1952 vznikla asociace ATLAS (*Asociación de Trabajadores Latinoamericanos Sindicalistas*), jejímž cílem bylo sjednocení dělnické třídy celé latinské Ameriky. V té době ovšem již existovaly jiné organizace obdobného ražení, např. CTAL, která byla pod záštitou komunistů nebo ORIT, pod záštitou USA. Touto dobou se již blížil Perónův pád a navíc byl velmi závislý na argentinské CGT, ale i přes nevelký úspěch této mezinárodní organizace nám její vznik ilustruje Perónovu snahu o další expanzi.²⁴⁹

V Brazílii se Getúlio Vargas, i kdyby býval chtěl, nemohl přiblížit k Argentině kvůli silné opozici, která se raději orientovala na severoamerického velicíána než na jižního souseda. Podpora USA se týkala především infrastruktury a rozvoje průmyslu, na oplátku Brazílie dodávala do Spojených států strategický materiál a podporovala je při válce v Koreji a ve Studené válce. Po podepsání chilsko-argentinské smlouvy v Santiagu, H. Nogueira, brazilský senátor, upozornil na „argentinský imperialismus“. Přesto zde existovaly obchodní kontakty obou zemí, kdy Argentina exportovala především obilí a Brazílie zase kávu, kakao, dřevo a banány.²⁵⁰

Ostatní země, jako například Peru, měly dobré vztahy s USA, a tak se k peronismu nijak výrazně nehlásily. Uruguay byla útočištěm pro Argentine, kteří utíkali před peronismem a rovněž udržovala dobré vztahy se Spojenými státy. Perón sklídl úspěch v Paraguayi a v Bolívii. S Paraguayí podepsala Argentina hospodářskou dohodu v říjnu 1953 a na *Plaza de Mayo* 17. října

---

²⁴⁸ ZANATTA, L.: Eva Perón, op. cit. str. 5% kindle edition; ALONSO, F., op. cit. str. 169 – 171 („Además el líder del socialismo chileno añadia que „un país como Argentina que gasta 2800 millones de pesos en un presupuesto militar – dos veces el presupuesto nacional chileno- debía inquietar a los pueblos democráticos.“)

²⁴⁹ ALONSO, F.: Perón, op. cit. str. 171 - 172

²⁵⁰ Ibid. str. 173

Perón již mluvil o bratském spolenectvím. Bolívie se k této hospodářské dohodě připojila na podzim a v zimě se rozšířila ještě o jednoho člena – Ekvádor. I přes značnou podporu jmenovaných států, Uruguay, Brazílie, Peru a především USA byly proti této peronistické expanzi.²⁵¹

Mezi Peru a Ekvádorem ještě v 50. letech probíhaly hraniční spory a obě země nakonec souhlasily s mezinárodní komisí, která o uspořádání rozhodla. V komisi byla také Argentina a Peru se obávalo, aby se Argentina nepřiklonila na stranu Ekvádoru, když se v ekvádorském tisku objevovali titulky popisující neštěstí v souvislosti s Evitiným zdravotním stavem. V Quitu se mohli naopak obávat toho, že Peru má pro Argentinu lepší nabídku a ta se tak přikloní k nim.²⁵² V souvislosti s hraničními spory tak probíhalo mnoho spekulací.

V dubnu roku 1952 vynaložila Evitina nadace do MNR (*Movimiento Nacional Revolucionario*) velké prostředky v Bolívii. Víctor Paz Estessoro, který v té době pobýval v exilu v Argentině, byl velkým příznivcem peronismu a do La Paz posílal nejen tiskoviny s propagandistickými hesly „*ejemplo peronista*“, ale také přísliby pomoci, delegace, které navštěvovaly továrny a dělníky a také půjčky. I toto se dalo nazývat „exportem“ peronismu. V červenci roku 1952 v Portugalsku, za vlády Salazara, argentinský velvyslanec navštěvoval továrny a dával dělníkům dárky s logem Evity a Peróna a propagoval tak peronismus i v Evropě.²⁵³

7.3.2. Argentina a Španělsko

USA během hlasování OSN v roce 1946 analyzovaly Francův režim a došly k závěru, že Španělsko je pro celosvětový mír hrozbou, a proto by mělo dojít k jeho izolaci. Proti tomu ostentativně vystupovala Perónova Argentina, a nadále udržovala se Španělskem nejen diplomatické, ale i obchodní vztahy.

---

²⁵¹ ALONSO, F.: Perón, op. cit. str. 172 - 174

²⁵² ZANATTA, L. Eva Perón, op. cit. str. 5% kindle edition

²⁵³ Ibid. str. 5% kindle edition; MNR (Národní revoluční hnutí) je bolivijská politická strana.

Podle Alonsa dala Argentina Španělsku v roce 1948 půjčku v hodnotě 350 milionů pesos, která se opakovala po dobu tří let s možností prodloužení o dva roky. Úrok této půjčky byl 2,75 % a k tomu dostalo Španělsko další půjčku v hodnotě 400 milionů pesos ke splacení za 25 let. Kromě finančních prostředků zásobovala Argentina Francův režim také naturáliemi. Jen za rok 1947 obdrželo Španělsko 400 tisíc tun obilí, v následujícím roce 300 tisíc tun obilí a takto to pokračovalo vždy, v případě, že argentinská úroda byla více jak 2,6 milionů tun obilí, kromě toho také dodávala značné množství kukuřice. Argentina také zásobovala izolované Španělsko masem a luštěninami, ale již ne v tak velké míře, jako v případě výše zmíněných surovin. Jako zpětnou vazbu lze brát export např. španělského olivového oleje, oliv, olova a korku.²⁵⁴

Později, 9. dubna 1948, se rozšiřuje obchodní dohoda mezi Perónem a Francem na půjčku v celkové hodnotě 1 750 milionů pesos na nákup potravin a potřebných surovin. Kromě finanční pomoci se také ujednalo, že by až 350 tisícům Španělů bylo umožněno emigrovat do Argentiny a následně by byl synům těchto emigrantů umožněn vstup do armády a vzájemně by měly být uznány také akademické tituly. V následujících letech, kdy se v listopadu 1950 odhlasovalo zrušení sankcí pro Španělsko, se začali vztahy mezi Španělskem a Argentinou ochlazovat. Španělé, kteří žili v emigraci v Buenos Aires, se vyjadřovali negativně o Francově režimu a peronismus proti nim nijak nezasáhl. K tomu tehdejší španělský velvyslanec, Manuel Aznar, dědeček budoucího předsedy vlády José Marií Aznara, měl několik konfrontací se svým argentinským protějškem. K ochlazení vzájemných vztahů přispěla také Perónova krize s katolickou církví a fakt, že USA od roku 1953 začaly podporovat Franca.²⁵⁵

---

²⁵⁴ ALONSO, F.: Perón, op. cit. str. 176 - 178

²⁵⁵ Ibid. str. 178 - 180

7.3.3. Argentina a SSSR

Argentinským velvyslancem v SSSR byl jmenován Federico Cantoni, který měl na paměti antikomunistickou orientaci peronismu, a k tomu měl hlásat myšlenky o „třetí volbě“. Mezi oběma vládami se plánovaly obchodní dohody, jejichž platnost se neustále odsouvala. Od roku 1949 měla proběhnout výměna oleje a kůže za zlato a dolary, ale dohoda se uzavřela až v roce 1952, kdy do Sovětského svazu přijel nový velvyslanec, Leopoldo Bravo. 7. února 1953 se Stalin sešel s novým argentinským velvyslancem kvůli diskuzi o nových obchodních vazbách. V srpnu 1953 se podepsala dohoda, na jejímž základě Argentina posílala do SSSR vlnu, kůže, lněné oleje a maso a zpětně dovážela ropu, uhlí a jiné suroviny. Tento obchod měl hodnotu 150 milionů dolarů a pro Sovětský Svaz pravděpodobně představoval otevřené dveře i do dalších zemí Latinské Ameriky. Tento obchodní kontrakt však trval jen do roku 1955.²⁵⁶

8. Perón – Perónová a viceprezidentství

Krátce poté, co se uzákonilo ženské volební právo, Evitina popularita nadále stoupala, ale zároveň se začaly objevovat první příznaky nepříznivého zdravotního stavu. 9. ledna 1950, během horkého letního dne, Evita při projevu na veřejnosti omdlela. Oficiálně bylo řečeno, že trpěla anémií, ale ve skutečnosti zdravotní potíže přetrvávaly již od cesty po Evropě. Jak již bylo zmíněno, Evita potřebovala ošetření při pobytu v Itálii, kde jí bylo doporučeno odpočívat. Chvillemi se mohlo zdát, že se na jejím zdravotním stavu mohl podepsat její velmi hektický pracovní režim, ale podle Oscara Ivanísseviche, ministra školství a Evitina lékaře, jí byla doporučována hysterektomie již v počátcích nemoci. Není tedy pravda, že Evita o vážnosti své zdravotní situace

---

²⁵⁶ ALONSO, F.: Perón, op. cit. str. 175 - 176

nevěděla, protože rakovina byla jedna z možných diagnóz již na začátku jejích zdravotních problémů.²⁵⁷

Ivaníssevich se jí pokoušel přimět k operaci již v lednu 1950, ale Evita zásadně odmítala a přesto, že ji nutil i Perón, se hysterektomií nepodvolila. Taylor uvádí svědectví samotného doktora Ivanísseviche, který tvrdí, že veřejnosti byla Evitina operace, kterou podstoupila 12. ledna, prezentována jako operace slepého střeva, avšak že právě tehdy podstoupila hysterektomií. Evita se zřejmě cítila dotčená tím, že Ivaníssevich šel za Perónem a nerespektoval tak její přání a po svém zotavení mu prý dala facku, načež ten nedlouho poté rezignoval ze svého ministerského úřadu. V 60. letech Ivaníssevich uvedl, že rezignoval kvůli stále se zvyšující korupci v rámci samotného peronismu.²⁵⁸

Je klidně možné, že si Evita, stejně jako mnoho jiných pacientů, nechtěla připustit to, že by ji skolila nemoc, protože ona pracovala a žila jen pro *descamisados* a pro Peróna a smysl jejího života se tak ještě nenaplnil. Při popularitě, kterou v té době oplývala u svých *descamisados* bylo možná logické, že nechtěla odhalovat svá slabá místa, což se jí i dlouhou dobu dařilo. I přes svou nemoc se stále účastnila společenského života do té míry, aby byla dostatečně vidět v novinách.

V druhé polovině roku 1950 se začalo diskutovat o nadcházejících prezidentských volbách, kterých se již mohly účastnit i ženy. S tím přišlo i téma viceprezidentství a jako nejpopulárnější žena peronistka Argentiny, se Evita stala vážnou kandidátkou na tento úřad. Hortensio Quijano, který kandidoval poprvé společně s Perónem, byl během posledních let v politickém ústraní a jeho popularita se zdaleka nepřibližovala té Evitině. Během velkých peronistických setkání, zaznívala hesla „*Perón – Perón*“, která se mezi jednou skupinou příznivců peronismu začala velmi rychle šířit. Ta druhá a mocnější, která se skládala především z vysoce postavených armádních činitelů, byla

---

²⁵⁷ TAYLOR, J. M., op. cit. str. 57 - 58

²⁵⁸ Ibid. str. 57 - 58

ovšem zásadně proti. Důvodem bylo, že viceprezident se také stal vrchním velitelem, v tomto případě vrchní velitelkou, ozbrojených sil. Aby argentinské armádě velela žena a ještě k tomu tak mladá bylo pro generály, a ne jen ty z *Campo de Mayo*, ale i ty provinční, něco naprosto nepředstavitelného. Navíc podle ústavy z roku 1949 bylo potřeba, aby viceprezidentovi bylo alespoň třicet let a tento věk je i dnes diskutabilní, protože pokud by se bral v potaz rodný list, který uváděl květen 1922, Evita by jen těžko mohla kandidovat, ale pokud by se pracovalo s tím, který uváděl rok narození na rok 1919, bylo by jí v době vstupu do úřadu třiatřicet.²⁵⁹

I přesto, že oficiální peronistická schůze se konala až 22. srpna, již v červenci se objevovaly plakáty „*Perón – Perón*“, avšak Evita svou kandidaturu v té době ještě nepotvrdila. Zůstává otázkou, zda o to opravdu stála či ne – vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu by bylo těžko představitelné, aby se účastnila vysilující kampaně a k tomu s velmi negativním postojem armády. Účast na schůzi peronistů 22. srpna byla velice hojná. Předseda tehdejší CGT José Espejo měl potíže se svým úvodním projevem, během kterého dav vyžadoval Evitino slovo. Když Evita konečně započala svůj projev, dav chtěl znát odpověď na případnou kandidaturu, Evita se ale odpovědi snažila vyhnout. Nakonec řekla, že udělá to, co po ní chtějí její *descamisados*, ale svou kandidaturu stále oficiálně nepotvrdila. Učinila tak až 27. srpna, kdy znovu zopakovala, že udělá to, co po ní žádají její *descamisados* a že je to pro ni velká čest. Ovšem vzápětí, 31. srpna svou kandidaturu zase stáhla a tvrdila, že by i nadále ráda pokračovala jen jako „*Compañera Evita*“ a dodala: „Nevzdávám se svého místa, vzdávám se jen poct.“ Od té doby se stejně jako během voleb v roce 1946 na plakátech objevovala dvojice „*Perón – Quijano*“.²⁶⁰

V plošném rozhlasovém prohlášení, které „*Compañera Evita*“ učinila 31. srpna 1951 a odmítla tak kandidovat na viceprezidentský úřad, se opakuje

---

²⁵⁹ BLANKSTEN, G. I.: op. cit., str. 78 – 79; TAYLOR, J. M.: op. cit., str. 57 - 60

²⁶⁰ TAYLOR, J. M., op. cit. str. 60 – 62; BLANKSTEN, G. I., op. cit. str. 77 – 79; ALONSO, F., op. cit. str. 100 citováno podle („No renuncio a mi puesto, renuncio a los honores.“)

několik frází. Mezi těmi obvyklými o *descamisados* a lásce k Perónovi také tvrdí, že prohlášení činí z vlastního přesvědčení a rozhoduje úplně sama. To, že na to několikrát upozornila, je možné chápat jako pravý opak toho, co vnucuje svým posluchačům.²⁶¹ Jedna věc je, že mohla opravdu rezignovat kvůli zhoršujícímu se zdravotnímu stavu, ale určitě to také bylo na nátlak armády, která byla výrazně proti.

8.1. Nemoc

Po srpnovém projevu byla Evita vyčerpaná a kvůli silným bolestem údajně omdlela. V následujících týdnech bolesti neustávaly a Evita několik týdnů nemohlo opustit lůžko, zatímco lékaři prováděli různá vyšetření. V pondělí 24. září lékaři sdělili Perónovi diagnózu první dámy – rakovinu dělohy v pokročilém stadiu. Ve chvíli, kdy lékaři sdělovali Perónovu tuto skutečnost, byl přítomen i otec Hernán Benítez, který později vypověděl, že Peróna ještě nikdy neviděl tak zdrceného. Perón už zažil podobno situaci již u své předchozí manželky, Aurelie Tizón, která na rakovinu rovněž zemřela. Podle Frasera a Navarro Evita veškerou léčbu nemoci odmítla a operacím se nepodrobila, v čemž se rozcházejí s Taylorovou.²⁶²

28. září Evita dostávala krevní transfuze v prezidentské rezidenci, když se námořní válečnictvo pokusilo o první puč proti Perónovi. Prezident měl ovšem stále mnoho příznivců v armádě, a tak byla tato akce generála Menéndeze neúspěšná. Nicméně Perón musel před shromážděním u *Casa Rosada* promlouvat, jako vždy z balkónu, a Evitina nepřítomnost vyvolala otázky u

---

²⁶¹ El renunciamiento de Eva Perón: [online]. [cit. 2013-07-18]. K dispozici na: <http://www.youtube.com/watch?v=bBWLHLdOptM> („... Compañeros, quiero comunicar al pueblo argentino mi decisión devocable y descriptiva de renunciar al honor con que los trabajadores y el pueblo de mi patria quisieron honrarme en el historico Cabildo Abierto el 22 de agosto... yo advertí que no debía cambiar mi puesto de lucha en el movimiento peronista por ningun otro puesto... he tomado mi propia decisión que en forma irrevocable y definitiva he presentado ya ante el consejo superior del partido peronista y en presencia de nuestro jefe supremo, el general Perón... ahora quiero que el pueblo argentino conozca por mí misma las razones... declaro que esta determinación surge de lo más íntimo de mi conciencia... y tiene toda la puerta de mi voluntad definitiva...”)

²⁶² FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 148

descamisados. Následujícího dne vyšlo první prohlášení o nemoci první dámy, ale stálo v něm, že se jedná o akutní anemii. Když nemohla být osobně na balkóně *Casa Rosada*, vyžádala si nahrávku, přímo z jejího lůžka, kterou rozhlasovým přenosem doručila svým *descamisados* a slíbila, že se brzy vrátí do boje a také je poprosila, aby se modlili nejen za její, ale i za Perónovo zdraví. Několik dní na to se v Buenos Aires zorganizovaly pochody za uzdravení Evity a do prezidentské rezidence bylo doručené obrovské množství květin, ať už od jednotlivců či celých odborů.²⁶³

Hrozba, která se proti peronismu objevila, byla reálná. I když Evita občas mohla působit trochu paranoidně, jak bylo zmíněno při rozhovorech s Liliane Guardo během pobytu v Evropě, tentokrát se její obavy z armády částečně naplnily. Aniž by informovala Peróna, si Evita sjednala schůzku se svými třemi nejvěrnějšími lidmi s CGT a také s Renzím a s José Humberto Molinou, stále věrným velitelem ozbrojených sil. Nechala objednat 5 000 automatických pistolí a 1 500 samopalů – pro případ, kdyby armáda přestala ochraňovat Peróna, měly být zbraně k dispozici *descamisados*. Vše nechala uschovat do vládního areálu. Zbraně byly stejně jako vše ostatní hrazeny z Evitiny nadace.²⁶⁴

8. října, v den Perónových narozenin, se Evita cítila natolik dobře, že se účastnila, alespoň na chvíli, jeho oslavy. Týden na to, už ale nebyla schopna navštívit vlastní recepci pořádanou k vydání *La Razón de mi Vida*. Kniha vyšla celkem ve třech edicích a různých cenách ve vydavatelství *Peuser* a náklad byl 300 000 výtisků. Podle *La Democracia* se již první den prodalo na 150 000 výtisků a následující měsíc se tento počet dostal na půl milionu výtisků, což bylo do té doby nejvyšší číslo. Krátce po vydání *La Razón de mi vida*, se kniha stala povinnou četbou ve všech vzdělávacích zařízeních. Na výročí 17. října roku 1951 se na *Plaza de Mayo* sešlo přes jeden a půl milionu lidí, kteří se těšili, že po dlouhé odmlce uvidí první dámu. Ta se na balkóně objevila, ale

---

²⁶³ Ibid. str. 148 - 150

²⁶⁴ Ibid. str. 149

měla v sobě velkou dávku morfia a vypadala velmi vyčerpaně. Evita dostala dvě vyznamenání, jedno od předsedy CGT, Josého Espeja, a druhé, významné ocenění peronismu od Peróna, které se tehdy udělovalo poprvé. Poté se Perón poprvé na veřejnosti vyjádřil tak detailně o jejích činech v nadaci a v ženské peronistické straně, že po skončení jeho projevu mu vzlykající Eva padla kolem krku. Až když se uklidnila, poděkovala jak jemu, tak *descamisados* a pak znovu promluvila k davu a požádala ho, aby chránili a bojovali za Peróna i za cenu vlastního života. *Na Plaza de Mayo* se pak linulo vzduchem: „*La Vida por Perón*“. ²⁶⁵

Od tohoto vystoupení se Evitino zdraví zhoršilo ještě více, operace již byla nevyhnutelná a měla být provedena na počátku listopadu, ještě před prezidentskými volbami. Do té doby se Evita objevila na veřejnosti dvakrát, jednou, když oficiálně otevírala „dětské město“ a podruhé, když apelovala na ženské voličky. V obou případech působila velmi unaveně a nemocně. Opozice zvolila silné kandidáty, byli jimi Ricardo Balbín z UCR a Arturo Frondizi. I tuto předvolební kampaň doprovázely nepokoje a zranění. 3. listopadu Evita nahrála projev, který měl být odvysílán v den zahájení voleb, tedy za šest dní. Ještě ten den Evita nastoupila do nemocnice *Policlínico Presidente Perón*, kterou nechala postavit díky nadaci. I přesto, že oficiálně nebylo řečeno, že se Evita v následujících dnech podrobí operaci, před nemocnicí údajně stálo 20 000 lidí, někteří tam čekali po celou dobu Evitiny hospitalizace. ²⁶⁶

Byť byla Evita v nemocnici, kterou její nadace sama postavila, lékař, který jí operoval, byl expertem ze Spojených států. Jednalo se o doktora George Packa, chirurga z newyorské nemocnice, kterého oslovil argentinský velvyslanec působící ve Washingtonu. Celá Argentina, a možná i Evita, si myslely, že operaci prováděl argentinský chirurg Ricardo Finochietto, který byl zároveň ředitelem nemocnice. Po dvou dnech od provedené hysterektomie doktor Pack

---

²⁶⁵ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 150

²⁶⁶ Ibid. str. 152 - 153

opustil stejně tiše Argentinu, jako když do ní přijel. 9. listopadu, v den voleb Argentinský volební výbor povolil první dámě volit z nemocničního lůžka. Dva dny nato za Evitou přišla volební komise s urnou a s fotografy, a první dáma tak poprvé jako ostatní argentinské ženy ovlivnila prezidentské volby. Poté následovala rekonvalescence v domácí péči. V okolí rezidence se nepřetržitě scházely skupiny jejích příznivců, kteří se modlili za její uzdravení.²⁶⁷

Evitu v domácím léčení navštěvovali především její blízcí spolupracovníci, jako byl Nicolini a její bratr Juan. Nemohla přijímat chudé, kteří postávali před rezidencí tak, jako to dělávala dřív kvůli obavám z nákazy nějakou infekcí, ale občasně přijímala delegace z odborů. Na počátku prosince se na rozhlasových vlnách šířil Evitin projev, ve kterém děkovala všem, kteří volili Peróna. V těchto volbách Perón vyhrál s výraznějším náskokem. Později o Vánocích, jako již tradičně, Evita posílala chudým dětem dárky a lahve s jablečným moštem, které zaplatila nadace. V lednu to vypadalo, že se Evitina zdravotní situace obrátí k lepšímu a dokonce strávila několik dní na prezidentské jachtě, ale již v únoru se jí znovu přitížilo a biopsie ukázala metastáze. Tuto informaci o jejím zhoršujícím se stavu jí údajně nikdo nesdělil, ale podle otce Beníteze Evita věděla, že to s ní nevypadalo dobře.²⁶⁸

Na jaře, tedy během argentinského podzimu, Evita obdržela mnoho krásných šatů z Paříže, ale její tělo kvůli nemoci velice sešlo a žádné z těch šatů si nemohla obléct. Evita musela cítit, že se blíží její konec a projevy, které díky rozhlasovému vysílání zaplňovaly Argentinu, byly čím dál více agresivní. 1. května byla schopna sama, bez podpory, dojít na balkón *Casa Rosada*, kde ve svém projevu znovu nabádala lidi k věrnosti k Perónovi. Mluvila také o svém zdraví a zdůrazňovala, že pro sebe samotnou nikdy nic nechtěla, jen by si přála, aby *descamisados* i nadále podporovali Peróna.²⁶⁹

---

²⁶⁷ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 153

²⁶⁸ Ibid., str. 154 - 155

²⁶⁹ [online]. [cit. 2013-07-18]. Úryvek k dispozici na: <http://www.youtube.com/watch?v=cQbdVR862NY> („Mis queridos descamisados, yo no valgo por lo que hice, yo no valgo por lo que soy ni por lo que tengo. Yo tengo

8.2. Poslední měsíce a smrt

O měsíc později, 4. června 1952, proběhl peronistický sraz, kterého se Evita, i přes nedoporučení lékařů a Peróna, hodlala zúčastnit. V té době vážila pouhých 38 kg, a ten den musela dostat pětkrát vyšší dávku léků proti bolesti, aby tuto akci fyzicky zvládla. Ten den byla navíc v Argentině zima a Evita na sobě měla kožich, který byl tak těžký, že s ním měla potíže stát. V tomto období se Evita podrobila léčbě ozařováním, což pro ni bylo dle Perónových slov doslova peklo.²⁷⁰

Spekulace o Evitině zdraví a její případné léčbě šly občas až do fantaskních rozměrů, Fraser a Navarro citují psychiatricku Marii Langer, která v té době působila v Buenos Aires. Podle Langerové to byli především někteří anti-peronisté, kteří se obávali božího soudu, protože argentinské první dámě často smrt přáli a nyní se obávali, že je postihne trest. V jedné z nejbohatších čtvrtí Buenos Aires, *Barrio Norte*, se rozšířila pomluva, že Evita potřebuje mladou a čerstvou krev, a tak se matkám nedoporučovalo navštěvovat s dětmi nemocnice a lékaře, kteří byli placeni z nadace, protože děti údajně sbírala a vozila si je do rezidence.²⁷¹ Tato absurdní nařčení jsou spíše výjimkou, protože většina lidí Evitě uzdravení přála a do rezidence jí posílali různé předměty s „uzdravujícími“ účinky.

Evitin stav se i nadále horšil, některá města, jako Quilmes, sama navrhla, že jejím jménem poctí své čtvrti. O první dámě se začalo hovořit jako o „*Jefa Espiritual de la Nación*“, tedy jako o duchovní vůdkyni národa. Obdržela Řád

---

una sola cosa que vale, la tengo en mi corazón, me quema en el alma, me duele en mi carne y arde en mis nervios. Es el amor de este pueblo. Si este pueblo me pidiera la vida, se la daría cantando, porque la felicidad de un solo descamisado, vale más que mi vida... Mis descamisados: yo les agradezco todo lo que ustedes han rogado por mi salud. Espero que Dios oiga a los humildes de mi Patria para volver pronto a la lucha. Yo sé que Dios está con nosotros porque está con los humildes y desprecia la soberanía de la oligarquía, y por eso la victoria será nuestra. Tendremos que ancalzarla tarde o temprano, cueste lo que cueste, y caiga quien caiga. Y les pido una sola cosa: estoy segura que pronto estaré con ustedes, pero si no lo llegara a estar por mi salud, ayuden a Perón, sigan fieles como hasta ahora con Perón. Yo no quise ni quiero nada para mí. Mi gloria es y será para siempre el escudo de Perón y la bandera de mi pueblo y aunque deje en el camino jirones de mi vida, yo sé que ustedes recogerán mi nombre y lo llevarán como bandera a la victoria.”)

²⁷⁰ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 156

²⁷¹ FRASER, N., NAVARRO, M.: Evita, op. cit. str. 157 citováno podle LANGER, M.: El niño asado y otros mitos sobre Eva Perón. Buenos Aires, 1957, p. 73 – 89

osvoboditele San Martína v podobě náhrdelníku, který se skládal ze 753 drahých kamenů, zlata a platiny. I parlament chtěl Evitě vzdát hold v podobě velkolepého monumentu, na kterém od roku 1951 pracoval italský sochař León Tomassi.²⁷²

Během jejích posledních dnů s ní mnoho času trávila rodina, Perón i někteří blízcí spolupracovníci, Renzi, Apold a Nicolini. Pravidelně trávila hodiny o samotě s otcem Benítezem. Díky neustálým návštěvám všech jejích blízkých si musela velmi dobře uvědomovat svůj blížící se konec. Napsala závěť, kde všechny své šperky rozdělila mezi chudé, tedy k dispozici pro chudé v rámci fondu, ale velkou část jich také přenechala svým sestrám. Nadace měla pokračovat, ale pod správou CGT. 18. července upadla Evita do kómatu, na cestě byli dva specialisté z Německa, kteří ovšem následně prohlásili, že jí již není pomoci. 25. července začal otec Benítez připravovat veřejnost na Evitinu očekávanou smrt, ale stále prosil dav, aby se modlili za zázrak a pamatovali na Evitu jako na „jejich sestru a matku“. 26. července dopoledne se znovu propadla do hlubokého kómatu, později k večeru již trpěla respiračními obtížemi a ve dvacet hodin a dvacet pět minut byla prohlášena za mrtvou. V zápětí Raúl Apold informoval veřejnost o odchodu duchovní vůdkyně národa.²⁷³

Ihned po Evitině skonání do rezidence dorazil doktor Pedro Ara, profesor anatomie a balzamovač v jednom, který byl znám svou metodou nahrazení krve glycerinem. Údajně to byl „umělec se smrtí“, známý v Argentině kvůli nabalzamování skladatele Manuela de Falla. Jeho úkolem bylo především dát zesnulou první dámu do takového stavu, aby si ji mohla veřejnost naposledy prohlédnout. Nejednalo se tedy o konečnou formu nabalzamování, toho se ujal až zhruba po dvaceti dnech. Vlasy do rakve Evitě upravil její osobní kadeřník, Julio Alcaraz, který ji doprovázel při cestě do Evropy, o manikúru se postarala

---

²⁷² FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 158 - 159

²⁷³ Ibid. str. 162 - 163

Sára, která o ní pečovala i za života. Uprostřed, mezi zkříženými rukama měla Evita růženec a vrchní část rakve byla prosklená, aby si její příznivci mohli prohlédnout obličej a vrchní část těla. Zbytek byl zakryt argentinskou vlajkou.²⁷⁴

8.3. Pohřeb

Parlament zastavil na dva dny veškeré plánované aktivity a CGT vyhlásila dvoudenní generální stávkou a povinné držení smutku na celý měsíc pro své členy. Během davového šílenství, které doprovázelo převážení Evitina těla z rezidence k ministerstvu práce, bylo zabito osm lidí a více než dva tisíce jich skončilo zraněných. Den po ohlášení Evitiny smrti byly ulice zaplněné obrovským množstvím květin. Její tělo měl být v Buenos Aires vystaveno jen po dobu tří dnů, ale lidé se i nadále scházeli, a tak vláda rozhodla, že tam bude tělo vystaveno na dobu neurčitou. Před budovu ministerstva práce bylo během následujících třinácti dnů stále plno. V těchto chvílích byla Evitina zvětšená fotografie umístěna na většině velkých křižovatek v Buenos Aires. Podle srpnového čísla amerického *Life magazine* by tento zármutek nemohl být vynucený ani Perónovo autoritou, navíc se tamní náladě také podobalo počasí, kdy skoro po celou tu dobu pršelo.²⁷⁵

9. srpna, kdy se opakovaně zapařilo sklo zakrývající Evitino tělo, bylo rozhodnuto o zapečetění a převezení rakve. Balzamování by nevydrželo o mnoho déle ani po estetické stránce. Do sídla senátu rakev neslo třicet pět členů odborů, mezi nimiž byli jak muži, tak ženy a tam se také rakev ještě jednou otevřela. Příštího dne byla rakev převezena do Calle Azopardo, kde sídlila CGT, za přítomnosti *descamisados*, lidí pracujících pro nadaci, vojáků a odborářů, kteří jí při posledním pochodu doprovázeli. U procesí čekaly dva miliony lidí, kteří chtěli naposledy spatřit Evitu. Jen měsíc po jejím pohřbu se

---

²⁷⁴ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 164

²⁷⁵ Ibid. str. 165

mezi odboráři objevila první žádost o její blahořečení. Papeži Piovi byly odeslány dvě žádosti o prohlášení Evity za svatou pro všechny americké pracující.²⁷⁶

Od Evitina skonání čekaly Perónův režim jen tři roky, během nichž se sice snažil zachovat fungování Evitinych institucí – jak nadace, tak ženské peronistické větve, ale obě přesto postupně ztrácely na významu. I přesto, že instituce přešly do rukou jejích spolupracovníků, nadace již nebyla schopna vybírat takové množství financí a s menším rozpočtem byla její viditelnost značně omezená. Evitina osobnost byla ta, která držela svým neobyčejným charismatem přízeň podporovatelů. K prohlubující se ekonomické krizi, se kterou se Argentina v té době potýkala, se přidala dvouletá neúroda, která vedla k ještě většímu úpadku peronismu. Argentinské ekonomice se na počátku Perónova pětiletého plánu v rámci exportu dařilo, ale mezi lety 1948 a 1952 klesl podíl vývozu na celkovém exportu obilí z 23 na 9 %, a u vývozu kukuřice klesl podíl téměř na třetinu v již zmíněném časovém intervalu. V rámci pětiletého plánu, kterému šlo zejména o rychlou industrializaci, se zmenšila plocha půdy k pěstování obilovin o třetinu a kukuřice na polovinu. Přechod k industrializaci země značně snížil státní investice do zemědělství, což nakonec díky regulovaným cenám pro export vedlo k velice složité hospodářské situaci.²⁷⁷

V roce 1954 proběhlo v Argentině větší množství stávek v různých odvětvích. Během stávek hutí zemřeli čtyři lidé. To ale nebyl jediný incident – během jednoho z Perónových vystoupení vybuchla bomba a v davu zahynulo sedm lidí. K tomu všemu se Perón svou politikou v roce 1954 postavil proti církvi tím, že zlegalizoval rozvody a prostituci a navíc, jak již bylo řečeno, omezil církevní výuku ve veřejných školách, a mezi prosincem 1954 a květnem 1955 začal vybírat daně na církevních nemovitostech, které do té doby byly od

---

²⁷⁶ Ibid. str. 166 – 169

²⁷⁷ CHALUPA, J., op. cit. str. 208; ALONSO, F.: Perón... str. 223 – 234; FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 171 – 175, TAYLOR, J. M., op. cit. str. 68 – 71; SÁEZ QUESADA, M., op. cit. str. 563

daní oprostěny. Katolická církev se tak přidala na stranu anti-peronistů. Snad od roku 1945 nebyla opozice tak jednotná jako v roce 1955. Perónovo chování k církvi se dalo pokládat za protiútok na pokus katolické církve o založení vlastní politické strany (*Partido Demócrata Cristiano*). Počátek projektu Křesťanské demokratické strany se uskutečnil v Rosariu roku 1954. Podle Fernanda Alonsa, Perónovi domlouval i sám Franco, aby se nepouštěl do rozporů s církví. Ale Perón se již rozhodl oddělit stát od církve.²⁷⁸

Po Evitině smrti si Perón uvědomoval, že se dosavadní život a politické ovzduší v Argentině změnilo a viděl kolem sebe své nepřátele, pokusil se tedy o navázání lepších vztahů s USA. Podle Sáez Quesada se USA již neobávaly fašistického režimu v Argentině, protože samy potřebovaly spojence pro svou účast na změně režimu v Guatemale. Perón se tak pokoušel získat investice ze strany USA, které by pomohly argentinské ekonomice. Vyjednal s kalifornskou *Standard Oil* možnost těžby ropy na zhruba 50 000 km² v oblasti Santa Cruz, přičemž na tomto území by mohla americká těžařská společnost dělat prakticky cokoli, aniž by to spadalo pod argentinské zákony. Alespoň tak údajně zněla dohoda a Perónův slib. I přes tyto sliby americká společnost chtěla, aby smlouvu ratifikoval parlament. V červnu po několika neúspěšných pokusech o puč zakročila znovu armáda, vojenské námořnictvo i letectvo. 16. června v poledne začalo bombardování *Casa Rosada*. V té době byl Perón schovaný na Ministerstvu války. CGT svolala dělníky na Perónovu obranu. Lonardi, který se po Perónovi dočasně ujal moci, byl v čele této „osvobozující revoluce“ (*Revolución Libertadora*), která začala dalším útokem 16. září 1955. Tento armádní zákrok si vyžádal alespoň dvě stě mrtvých. 31. srpna Perón rozhlasem ohlásil svůj odchod po devíti letech u moci. Peróna čekal v roce 1955 exil,

---

²⁷⁸ ALONSO, F., op. cit. str. 223 – 234; FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 171 – 175, TAYLOR, J. M., op. cit. str. 68 – 71; SÁEZ QUESADA, M., op. cit. str. 563

nejprve se 22. září ukryl na paraguayské ambasádě v Buenos Aires a poté dojel do Asunciónu, odkud jeho cesta pokračovala dále přes Panamu do Španělska.²⁷⁹

Podle některých zdrojů odcházel Perón z Argentiny přesvědčen o tom, že za převratem „gorila“, jak označoval sám pro jiné „osvobozující revoluci“, stály USA. Poté, co Perón opustil Argentinu, zůstalo Evitino tělo i nadále v zemi. Doktor Ara se až do té doby pravidelně staral o nabalzamované tělo, ale nový prezident Aramburu, který se obával kultu, jenž byl u Evity stále relativně silný, nařídil, aby tělo zmizelo a nemohlo tak být použito k politickým účelům. Po státním převratu byl justicialismus a s ním i peronismus zakázán, a tak se jeho příznivci nemohli účastnit následujících voleb v roce 1958.²⁸⁰

8.4. Manipulace s tělem zesnulé Evity

Tělo Evity mělo být pohřbeno v neoznačeném hrobě někde v Argentině, ale místo toho bylo několikrát převezeno. Ten, kdo měl pohyb těla na starosti, byl Carlos Eugenio Moori Koenig, který byl v čele vojenské rozvědky. 24. listopadu 1955 byla o půlnoci z budovy CGT odvezena rakev obsahující Evitino tělo. Ještě před jejím převozem nechali z mrtvoly sundat argentinskou vlajku a tělo tak zůstalo odkryté. Tělo bylo nejprve převezeno vojenským vozidlem na nádvoří sídla vojenského námořnictva, ale následujícího dne se za vozidlem objevily květiny a svíčky. Moori Koenig tak nechal tělo ještě jednou převézt, tentokrát v neoznačeném civilním voze. Ten byl nějakou chvíli v centru města a znovu se okolo něho objevily květiny a svíčky. Po těchto incidentech se Moori Koenig sám rozhodl, že tělo nepohřbí a nechal ho uskladnit v podkroví své kanceláře. Celý rok tam tělo údajně bylo, aniž by to kdokoli věděl, ale po roce Moori Koenig své tajemství ukázal příteli – kapitánu Franciscu Manriqueovi.

---

²⁷⁹ SÁEZ QUESADA, M.: op. cit., str. 558 – 559; ALONSO, F.: op. cit., str. 242 - 251

²⁸⁰ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit., str. 171 – 175, TAYLOR, J. M.: op. cit., str. 68 – 71; SÁEZ QUESADA, M.: op. cit., str. 573; ALONSO, F.: op. cit., str. 252 - 253

Ten, který si byl s prezidentem blízký, mu vše vzápětí vyradil. Moori Koenig se nervově zhroutil a být propuštěn ze všech úřadů, které kdy zastával.²⁸¹

Prezident svolal setkání několika málo lidí, kteří se otázkou Evitina těla měli zabývat. Kvůli květinám, které se, jak tvrdil Moori Koenig, objevily, vždy když tělo někde ponechal, bylo rozhodnuto, že by nebylo bezpečné pohřbít tělo v Argentině. Skupina přišla s plánem, jak by mělo být tělo odvezeno z Argentiny tak, aby se nikdo nedozvěděl, kde se nachází. Skupina kontaktovala velvyslanectví v Německu, Belgii a Itálii, a každé z těchto zemí údajně poslala rakev, ale nevědělo, ve které z nich se opravdu nacházelo tělo bývalé první dámy. Po několika týdnech měl Aramburovi přijít dopis, ve kterém bylo uvedena lokalita Evitina těla. Aramburu předal dopis s informacemi svému advokátovi a zakázal mu dopis otevřít nejméně po dobu čtyř týdnů od jeho smrti, v případě úmrtí měl být dopis předán následujícímu prezidentovi a ten by rozhodl, jak s informacemi naloží. Sám Aramburu dopis údajně nikdy neotevřel. Takže, když hovořil s Doňou Juanou, která, chtěla vědět, kde se tělo její dcery nalézá, mohl s klidným svědomím odpovědět, že neví, ale že si je jistý tím, že je v křesťanských rukou.²⁸²

Kromě Evitina těla působily po její smrti potíže i hmotné symboly jejího života. V listopadu roku 1956, byly její šperky prodány v aukci, a tak se dostaly do rukou oligarchie, což bylo to, co si Evita přála ze všeho nejméně. Ve své poslední vůli uvedla, že by chtěla, aby byl všechn její majetek k dispozici pro *descamisados*. A aby bylo i nadále zajištěno fungování stipendií, které sama udělovala – aby tak mohli vyrůst pracující, kteří by bránili Perónovu doktrínu.²⁸³

Až o mnoho let později, 29. května 1970, navštívili, v té době již exprezidenta Pedra Aramburu, v jeho bytě dva muži oblečení za vojáky, patřící

---

²⁸¹ FRASER, N., NAVARRO, M.: op. cit. str. 176 - 177

²⁸² Ibid. str. 177 - 178

²⁸³ TAYLOR, J. M.: op. cit., str. 68 - 69

k argentinské guerillové skupině *Montoneros*. Unesli ho a vyptávali se ho mimo jiné také na to, kde bylo ukryto Evitino tělo. Aramburu tvrdil, že bylo uloženo v Římě, což nebyla pravda a také, že bylo pohřbeno pod jiným jménem. Den po výpovědi byl Aramburu popraven. Aramburův advokát již zmíněný dopis předal jeho nástupci generálu Alexandru Agustínu Lanusseovi, který dopis otevřel a zjistil, že tělo bývalé první dámy se nachází v italském Miláně. Poslal do Itálie plukovníka Héctora Cabanillas z vojenské rozvědky, který na místě zjistil, že tělo Evy Perónová se nachází v hrobě Maríi Maggi de Magistris, vdovy, která měla z Itálie emigrovat do Argentiny, a po smrti mělo být její tělo navráceno do jejího rodiště. Lanusse nařídil, aby bylo tělo vráceno Perónovi, který v té době žil v exilu ve Španělsku. Alonso tvrdí, že bylo tělo značně poškozené, mělo údajně pobodaný hrudník a propadlý nos. Ale 4. září 1971 byl doktor Ara, který v té době žil v Madridu, pozván do Puerto de Hierro, kam byla odvezena vykopaná rakev. 17. října se s jejím tělem doktor Ara opět setkal, byť leželo v odlišné rakvi. Po důkladné prohlídce zjistil, že kromě porušeného nosu, byla mrtvola ve vcelku dobrém stavu a menší poškození byl schopen opravit.²⁸⁴

Peronismus byl oficiálně znovu schválen a kolem znovuobjeveného těla nejoblíbenější první dámy se začal objevovat kult. V ulicích bylo možné znovu vidět její tvář na plakátech k další předvolební kampani Perón – Perónová, ovšem tentokrát se najednalo o Evitu, ale o třetí Perónovu manželku Isabelu, které již byla kandidatura na úřad viceprezidenta povolena. I přesto, že Isabela postrádala mnoho z Evitinych kvalit, nostalgie nad obdobím peronismu měla větší váhu. Evitino tělo se do Argentiny navrátilo až v roce 1974 a bylo uloženo ve zvláštní hrobce na hřbitově *Recoleta*, ke které dostaly klíče jen Evitiny sestry.²⁸⁵

---

²⁸⁴ FRASER, N., NAVARRO, M., op. cit. str. 188 - 189; ALONSO, F., op. cit. str. 130 - 133

²⁸⁵ Ibid. str. 190 - 192

9. Mýty o Evitě

Jak již bylo řečeno, existují dva základní pohledy na to, jak postavu Evy Perónové chápat coby mýtus a symbol. Její minulost a dětství jí sice většinou byly na obtíž a byly chápány jako velké negativum, ale při budování pozitivního obrazu, či mýtu o „Evitě – mučednici“ byl její původ spíše prospěšný. Evitin příběh tak odkazoval na klasickou pohádkovou tematiku, kdy se dívka z chudých poměrů dostala až na ten nejvyšší možný úřad. Popelkovská tematika se šířila i díky muzikálu Andrew Loyd-Webbera a Tima Rice.

9.1. Dáma naděje vs. Černý mýtus

Peronističtí příznivci brali Evitu jako matku národa a peronismu a zároveň manželku, což také sama velmi často opakovala ve svých projevech. Chtěla být vnímána jako jedna z nich – jako ta, která je s argentinským lidem spřízněna. Neustále vyzdvihovala vlastnosti argentinských žen, které oddaně podporují své manžely a pracují se stejným nasazením jako oni.

Tzv. černý mýtus měl dvě varianty. V jedné byla Evita považována za ženu využívající své sexuality k manipulaci nejen Perónem. Navíc tento mýtus upozorňuje na její pokrytectví vůči argentinským ženám, kdy sama Evita neměla děti a nabádala ostatní ženy k plnění tradičních ženských rolí. Druhý pohled anti-peronistů zase říkal, že Evita byla frigidní a Perón impotentní a proto jediné, co je spojovalo, byla touha po moci. Během posledních let Evitina život, se už nemoc dostala do takového stadia, že nemohla mít sexuální styk. Tento pohled také uvádí, že Perón Evitu donutil, aby s ním jela v otevřeném voze a mávala lidem a později se postavila společně s ním na balkon *Casa Rosada*, a dokonce jí pro tuto příležitost nechal vytvořit zvláštní aparát, o který se mohla opřít, když byla po fyzické stránce tak slabá. Jak již bylo zmíněno dříve, je pravděpodobnější, že to bylo na Evitino naléhání, a že ona chtěla

promlouvat k *descamisados* ze své vůle, přece jen to byli oni, ke kterým se neustále vracela v *La razón de mi vida*.²⁸⁶

S blížící se Evitinou smrtí se začaly objevovat nové přezdívky, např. *Madona de América, Santa Evita, Jefa Espiritual de la Nación*²⁸⁷ a začalo se o ní mluvit jako o mučednici, které nepřestávala myslet na své *descamisados* a na peronismus, přičemž pro sebe samotnou nic nechtěla. Toto byla alespoň informace, kterou se snažila předat svému okolí. O co Evitě šlo, a co již ve svých řečech opomíjela, byla moc, a té se bála nejen celá opozice, ale i někteří uvnitř peronismu.

Opozice se jí snažila zdiskreditovat. K černému mýtu a pověstem o prostituci, se připojili i komentáře o jejím nevkusném, okázalém a příliš odhalujícím šatníku především z dob jejích počátků, kdy takové oblečení bylo pro ženu na jejím místě nemyslitelné. Ani po letech se na její původ nezapomnělo a navíc se nechovala tak, jak se doposud chovaly její předchůdkyně. Dříve hrála v Argentině žena, manželka prezidenta, vždy podřadnou roli. Evita ovšem tuto roli odmítla a rozhodla se stát sama centrem pozornosti. I přes její neustálé pochvaly na Perónovu stranu a i přesto, že Perón byl vždy centrem jejích projevů, jí toto chování měla opozice za zlé.²⁸⁸

Stigma jejího původu jí po sociální stránce stále doprovázelo, argentinská vyšší společnost dívku z Junínu nikdy nepřijala a podle toho, jak oligarchie interpretovala události z cesty po Evropě v roce 1947, evropská honorace jí také nepřijala. Když si připomeneme pozvání, nebo spíše odmítnutí britské královské rodiny, argentinská opozice tak měla další námět k Evitině kritice. I jiní si uvědomovali, že tak vysokých poct nebyla hodna. Její setkání s budoucím králem Juanem de Borbón v Portugalsku s despektem komentovali, protože byl jediný ochotný se s ní setkat. Později, když v Itálii během rozhovoru

---

²⁸⁶ TAYLOR, J. M., op. cit. str. 86 - 94

²⁸⁷ Ibid. str. 88, 107

²⁸⁸ Ibid. str. 90 - 99

s rozhlasem řekla, že má velmi ráda Chopina a Plútarcha, se jí opozice vysmívala a ujišťovala se, jestli Chopin není také náhodou nějaký zpěvák tanga. Co se týče její oblíbené četby, s Evitiným značně omezeným slovníkem, nevěřili, že by kdy byla schopna řeckého filozofa vůbec přečíst. Kritika jejího slovníku u projevů, i přesto, že byly věnovány především nevzdělaným *descamisados* se velmi často opakovala. Všechny dobré skutky a investice, které Evita za svou krátkou dobu působení uskutečnila, byly podle opozice jen velmi dobře promyšlená propaganda.²⁸⁹

Objevila se rovněž řada teorií o zpronevěře, byť to nebylo možné nikdy dokázat, především kvůli neprůhlednému financování Evitiny nadace. Její cesta do Švýcarska měla znamenat otevření nového konta v tamních bankách, ale itinerář evropské cesty tento názor nepotvrzuje. Přece jen Švýcarsko byla až poslední destinace a nebylo by vhodné mít u sebe tak velký obnos financí několik měsíců strávených v hotelech a letadlech.

To, co jí ani opozice nemohla upřít, byla její schopnost nadchnout dav nejen svými projevy, ale i činností nadace v sociální sféře. Její popularita rostla a její příznivci by pro svou „Paní naděje“, udělali vše. Vždy stačilo je jen trochu nasměrovat, a v případě, kdy byl někdo, nejlépe nějaký soukromý subjekt proti, dav by již nápravu za „sociální spravedlnost“ vzal do svých rukou. V davu fanatických *descamisados* spočívala Evitina síla a moc. V *La razón de mi vida* několikrát uvedla, že její jediné tři lásky v životě byly láska k Perónovi, láska ke své zemi a láska ke svým *descamisados*.²⁹⁰

I po své smrti inspirovala Eva Perónová příznivce peronismu a stal se z ní symbol tohoto tažení. V roce 1972 Argentinou znělo: „Kdyby Evita žila, byla by z ní *montonera*!“²⁹¹ Její portréty opět, po dvaceti letech, zaplnily mnoho veřejných prostranství. Avšak její nástupkyně neměla její charisma ani nadání

---

²⁸⁹ TAYLOR, J. M.: Eva Perón, op. cit. str. 97 - 104

²⁹⁰ PERÓN, E.: La razón de mi vida... str.

²⁹¹ TAYLOR, J. M., op. cit. str. 127 („Si Evita viviera, sería montonera!“)

k veřejným projevům a k upoutání pozornosti davů. Dokonce i v dnešní době lze vidět přirovnání prezidentské dvojice Néstor Kirschner a Cristina Fernández v paralele s Evou Perónovou a Juanem Perónem. Cristina Fernández de Kirschner dokonce k šedesátému výročí Evitiny smrti, tedy 26. července 2012, nechala vytvořit novou edici bankovek v hodnotě 100 pesos, na kterých byl do té doby vyobrazen prezident Julio A. Roca, s Evitiny portrétem.

9.2. Eva v umění

Umění, nebo alespoň mediální sláva, bylo Evitě blízké i za jejího života, ovšem po smrti její popularita v uměleckém zpracování ještě vzrostla. Osobnost Evy Perónové byla zpracována z různých úhlů pohledu nejen v odborné, ale i v krásné literatuře, ve filmech i na divadelních jevištích.

Během různých časových úseků se rovněž měnil Evitin obraz v uměleckém zpracování. Např. v literatuře o Evitině těle v šedesátých letech psal Jorge Luis Borges v díle „*El simulacro*“, nebo Rodolfo Walsh v „*Esa mujer*“. Oba autoři narážejí na mrtvolu herečky, Walsh připomíná možnou nekrofilii u Mooriho Koeniga a jeho fascinací Evitinou mrtvolou. Další, ale již v osmdesátých letech píšící autor, Nestor Perlongher, ve svém díle „*Evita vive*“ fiktivně popisuje bývalou první dámu jako homosexuálně orientovanou a drogově závislou osobu.²⁹² Naopak Ábel Posse se ve svém díle „*Příběh vášně a utrpení Evy Perónové*“ v devadesátých letech pokusil o vyvážený přístup k prezentaci bývalé první dámy.

Ve filmovém zpracování jsou nejznámější dva filmy z devadesátých let, muzikál „*Evita*“ od Alana Parkera a „*Eva Perón*“ od Juana Carlose Desanza. Parker, už ve svém názvu, tedy ve zdrobnělině jejího jména, ukazuje náznak lidskosti a fámy, kdežto Desanzo se pokouší o jiný, političtější snímek a do filmu zapojuje její projevy před davem příznivců na *Plaza de Mayo* a rovněž se věnuje její nadaci. Herečky, které v obou filmových zpracování ztvárnily hlavní

---

²⁹² RIVERS EDITORS, Ch.: *Evita: The Legacy and Mythology of Eva Perón*, str. 38% - 66% kindle edition

role jsou rovněž velmi odlišné, Esther Goris oproti Madonně ke svému hlasovému projevu ve španělštině přidává ještě buenosaireský přízvuk.²⁹³

V dramatickém zpracování se objevují jak dramata, tak komedie. Ve zpracování Copiho, tedy Raúla Damonte Botana, které vyšlo v roce 1970, se objevuje hlavní postava bývalé první dámy v roli blázna ve smrtelném deliriu, toto představení podle *New York Times* napadli peronisté, kteří nesouhlasili s urážkou zemřelé vůdkyně.²⁹⁴ Monica Ottino v roce 1990 nechala ve své hře „*Evita y Victoria*“ debatovat Evu Perónovu spolu s Victorií Ocampo o argentinské vyšší společnosti.²⁹⁵

Díky aktuální popularitě, které se i dnes Evitě dostává ve velmi odlišných formách, ať už jsou to odkazy v projevech nynější prezidentky Argentiny, či fiktivního až absurdního zpracování jejího života, se na její osobnost jen stěží zapomene a příznivce či odpůrce různá zpracování i mnoho let po její smrti vedou k diskuzi o významu a odkazu Evitiny osobnosti.

---

²⁹³ Ibid. str. 25% - 38% kindle edition

²⁹⁴ Quinn Curtiss, Thomas: Copi's 'Eva Perón,' Minus the Absurd, The NY Times, 30. června 1993 [online] [cit. 2013-07-18]. <http://www.nytimes.com/1993/06/30/style/30iht-copi.html>; („In 1970, Copi's compatriot Alfredo Arias, with his TSE acting troupe, staged "Eva Perón" in the tiny Théâtre de l'Épée de Bois. News spread that the play insulted the memory of Juan Perón's dead wife, and Peronists arrived to stop the performance. They threw stink bombs, tore down the scenery and bullied the cast and were threatening to burn down the playhouse when the police arrived.“)

²⁹⁵ RIVERS EDITORS, Ch.: *Evita: The Legacy and Mythology*, mop. cit. str. 66% - 75% kindle edition

Závěr

Existují odlišné úhly pohledu na to, kdo komu v manželské dvojici skutečně předal moc. Perón sám tvrdil, že vytvořil Evitu, ale na druhou stranu, to byla ona, kdo přivábil davy lidí a kdo se zasadil o většinu propagační činnosti. Evita a celá její popularita existovala právě díky peronismu, je ale pravděpodobné, že peronismus by existoval i bez Evity. Je jasné, že dvojice Perón – Perónová se vzájemně velmi dobře doplňovala. Evita dostala Perónovu podporu v jakékoli oblasti činnosti chtěla a na oplátku dělala Perónovi velmi efektivní propagaci každý den – ať už v rámci nadace či v ženské odnoži peronistické strany. Také je jasné, že po její smrti již nebylo možné nahradit její osobnost nikým jiným, a tak pokud Perón opravdu vytvořil Evitu, nepovedlo se mu to při druhém pokusu, kdy, i když jeho třetí žena Isabelita byla viceprezidentkou, popularitě své předchůdkyně se ani nepřiblížila.

Domnívám se, že důležitější než zjišťování toho, co se skutečně dělo v soukromí Evy a Peróna, je analýza obrazu dokonalého a vzájemně se doplňujícího se manželského páru. Tedy obrazu, který Perónovi cíleně prezentovali směrem k veřejnosti. Jak již bylo řečeno onen obraz příkladného a mocného páru byla iluze, kterou Evita předávala všem svým podporovatelkám. Mladá dívka z chudé rodiny, která přijela do hlavního města a dobyla svět, i když ne ve své herecké profesi, o které možná dříve tak snila. Tento příběh musel budit optimismus u všech, kteří se narodili v podobně nepříznivých podmínkách jako sama Evita.

Stigmatem Evy Perónové byl bezpochyby její původ, jehož důsledkem byla absence vzdělání či jiná profesní dráha. Ve věku patnácti let se ještě jako Eva Duartová, ocitla budoucí první dáma v argentinské metropoli, kde se musela o sebe postarat sama po všech stránkách. Nevýznamné role v buenosaireských

divadlech ji jen stěží uživily a je tak vcelku logické, že se snažila dostat do jiné společnosti, kde by její kariéra nabrala jiný obrat.

Existuje mnoho spekulací o jejím seznámení s generálem Imbertem, který jí měl dopomoci k rolím v rozhlasu. Ale ať už to byla prostituce či pouhé sympatie, vztah s generálem nejspíš determinoval celou její budoucnost. Imbert Evu oficiálně seznámil s budoucím prezidentem Juanem Dominguem Perónem. Setkání s Perónem ovlivnilo zbytek Evina života i osud samotné Argentiny.

Je těžké posoudit, jakou měrou se Evita podílela na událostech, které stály za propuštěním Peróna z Ostrova *Martín García*. Jistěže antiperonisté vždy minimalizovali Evitinu účast a připomínali, že v říjnu 1945 to byla stále jen milenka Juana D. Peróna a nemohla proto znát takové množství důležitých lidí. K tomu se připojuje i Cipriano Reyes, který díky svému postavení v odborech měl i v té době podstatný vliv. Je rovněž samozřejmé, že Evitiny podporovatelé události idealizovali v její prospěch. V tomto se přikláním ke Gambinimu a Lunovi, kteří oba tvrdí, že Evitin vliv v té době se nedá srovnávat s tím, jaký měla v letech následujících.

I přes velmi krátkou dobu, během které byla Evita u moci, se jí povedlo něco neuvěřitelného. Přes absenci vzdělání a bez předchozích politických zkušeností bylo vidět, že se Evita velmi rychle učila, a že její řečnické schopnosti, kterých dosáhla díky svému působení v rozhlasovém vysílání, se jí více než zúročily. Masy, které Evitu podporovaly, byly obrovské, celá její popularita byla založena na třech slovech – *descamisados*, Argentina a Perón. Její oddanost, tedy alespoň ta, kterou se snažila předávat během veškerých svých vystoupení, neměla konce. Při poslechu jejích projevů je slyšet procítěnost a důvěra v to, co říká. Když jí opozice označovala za fanatika, nikterak se tomu nebránila, naopak s nimi souhlasila, protože to podle ní byl fanatismus za dobrou věc.

Cílem práce je poskytnout čtenáři komplexní pohled na život a význam Evy Perónové, rozené Duartové. Existuje řada možností, jak přistupovat ke

zkoumání natolik významné osobnosti, jakou Evita pro argentinskou historii byla. Domnívám se, že základním přístupem, který v českém akademickém prostředí dosud chybí, je rešerše sekundární literatury a chronologický popis nejen životních událostí, ale především i historických a společenských okolností. Eva Perónová byla okolním prostředím bezpochyby ovlivněna, ale zároveň se ona sama stala hybatelem i tvůrcem mnoha historických i sociálních změn s přesahem za argentinské hranice.

Resumé

El propósito de esta tesis es la descripción cronológica de la historia reciente de Argentina, especialmente entre los años 1945 y 1952 incorporando la vida de Eva Perón y su influencia política.

A pesar de sus humildes orígenes, María Eva Duarte de Perón llegó hasta la cima del poder de su época. Aunque al principio no disponía de recursos económicos y estudios, consiguió llegar a Buenos Aires con la edad de quince años con el sueño de convertirse en actriz. Por esta época fue duramente criticada años después, debido a los numerosos rumores relacionados con la forma en que conoció a Perón y otros generales. Entre otros, se le achacaba un pasado de prostitución y fraudes financieros, los cuales no detuvieron a los fieles descamisados que la apoyaron incondicionalmente. Después de que Perón llegara al poder, la primera dama de la nación empezó a lucir y a llamar cada vez más atención. Desencadenando opiniones divergentes y extremas, unos defendían que se deshacía de sus enemigos, gente incómoda y non grata; otros que dedicó mucho tiempo, fuerza y finanzas a la ayuda social.

De cualquier forma, su trabajo es remarcable, en solo cinco años de su activa participación el país y su desarrollo social floreció más que en las décadas anteriores. Su influencia en la Secretaría del Trabajo y Previsión Social era considerable aunque no tuvo ningún cargo político oficial. Prácticamente era ella quién daba órdenes incluso al ministro de esta institución. Luego se convirtió en presidenta de la Fundación Eva Perón. Hospitales, escuelas y hogares para las familias sin recursos fueron financiadas por la dicha fundación. Aunque algunos cuestionen la forma en la cual se habían obtenido los fondos financieros, el mérito sigue allí visible. A parte de todo esto tuvo mucha popularidad con el Partido Peronista Femenino durante cuya existencia recordaba a los miembros su fidelidad a Perón.

Entre otras cosas Evita era propietaria de diferentes periódicos bonaerenses que le sirvieron no solo de propaganda del régimen y de sí misma sino también para evitar que sus opositores tuvieran publicidad. Con el tiempo, especialmente en los años cincuenta el régimen se endureció y empezó a desencadenar varias prácticas represaliales, los opositores no tuvieron la posibilidad de hacer una propia campaña electoral para el año 1952 y los periódicos de la oposición habían sido nacionalizados.

La popularidad de la primera dama argentina era inmensa, atraía a las masas y no solo a los descamisados e influía en diferentes sectores políticos, aunque oficialmente no tenía ningún cargo oficial. Incluso después de su muerte seguía siendo ella la principal propagadora del peronismo y su huella siguió omnipresente. Su nominación a la vicepresidencia en lugar de a la presidencia del gobierno pone de manifiesto que Argentina o mejor dicho, los altos cargos militares y políticos en Argentina, todavía no estaban preparados para estar bajo el mando de una mujer.

Se cuestionaba quién tenía más poder en el matrimonio gobernante, unos, incluido el mismo Perón, decían que era él quien formó a Evita, otros hacían comentarios respecto al cambio de Evita (incluyendo su nuevo vestuario y su apariencia poco femenina), defendiendo que en realidad era ella quien tomaba las decisiones.

A pesar de la corta carrera de Eva Perón en la política activa, su influencia trascendió mas allá de su época, marcando un nuevo estilo en la política argentina que perdura incluso muchos años después de su muerte. Evita inspiró y sigue inspirando a mucha gente pero siempre ha habido simpatizantes y contrarios a su figura. Siendo una figura que no ha dejado ni deja indiferente a nadie, convirtiéndose en símbolo de tanto de la corrupción y manipulación, como de la esperanza. Incluso hoy en día la sociedad argentina sigue dividida entre los que la adoran y los que la odian.

Bibliografie – tištěné tituly

- ALONSO, F.: Perón o El espíritu del pueblo. Criterio Libros, Madrid: 2003
- BLANKSTEN, G.: Perón's Argentina. Russell and Russell, New York: 1967, první vydání 1953
- BORRONI, O., VACCA, R.: Eva Perón (La historia popular, vida y milagros de nuestro pueblo), Centro Editor de América Latina, Buenos Aires: 1970
- BOURNE, R.: Political Leaders of Latin America. Random House, New York: 1970
- COSSE, I.: Estigmas de nacimiento, Peronismo y orden familiar 1946 – 1951. Fondo de Cultura Económica, Universidad de San Andrés, Buenos Aires: 2006
- ECO, U.: Jak napsat diplomovou práci. Gruppo Editoriale Fabbri, Bompiani, Sonzogno, Etas S. p. A., Milano 1977, překlad Ivan Saidl, 1997
- FRASER, N., NAVARRO, M.: Evita, The Real Life of Eva Perón, W. W. Norton & Company, New York: 1996, první vydání 1980
- GAMBINI, H.: El 17 de Octubre, Sebastián de Amorrortu, S.A., Buenos Aires: 1971
- CHALUPA, J.: Dějiny Argentiny, Uruguaye a Chile. Nakladatelství Lidové Noviny, Praha: 2012, první vydání 1999
- LÓPEZ, E.: El movimiento feminista; Primeros trazos del feminismo en Argentina. Ediciones Biblioteca Nacional, Buenos Aires: 2009
- LUNA, F.: El 45, Hyspamérica Ediciones Argentinas, S.A., Madrid: 1984, první vydání 1971
- LYNN, S.: Women and Social Movements in Latin America: Power from Below. University of Texas Press (<http://site.ebrary.com/id/1001525?>)
- MAIN, M.: The Woman with the Whip. Corgi, London: 1996; první vydání 1952
- OPATRŇY, J.: Amerika v proměnách staletí. Libri, Praha 1998
- PERÓN, Eva: La razón de mi vida, Peuser, Buenos Aires: 1951
- PERÓN, E.: In My Own Words. The New York Press, New York 1996
- POSSE, A.: Příběh vášně a utrpení Evy Perónové. Lidové noviny, Praha: 1996; překl. Blanka Stárková
- RIVERS EDITORS, Ch.: Evita: The Legacy and Mythology of Eva Perón, kindle edition
- SÁEZ QUESADA, M.: La Argentina : Historia del país y de su gente, Editorial Sudamericana S.A., Buenos Aires: 2001

SURGMONT, J.: Los protagonistas: Eva Perón. CINCO E.C.S.A., Argentina: 2003

TAYLOR, J. M.: Eva Perón, The Myth of a Woman. The University Chicago Press, Chicago: 1981; první vydání 1979

ZANATTA, L.: Eva Perón, Una biografía política, kindle edition

Články a studie

BERHÓ, Deborah, L.: *Juan Domingo Perón's Creation of Positive Social Identity*. Rocky Mountain Review of Language and Literature, Vol. 54, No. 2 (2000)

CARO, Nancy: *Si Evita Viviera*. Latin American Perspectives, Vol. 1, No. 3, Argentina: Peronism and Crisis (Autumn, 1974), pp. 42 – 57

CIRIA, Alberto: *Flesh and Fantasy: The Many Faces of Evita*, Latin American Research Review, Vol. 18, No. 2, (1983), pp. 150 - 165

CORRADI, Juan Eugenio: *Argentina and Peronism: Fragments of the Puzzle*. Latin American Perspectives, Vol. 1, No. 3 (Autumn 1974), pp. 3 – 20

D'AMICO, David, F.: *Religious Liberty in Argentina during the First Perón Regime, 1943 – 1955*, Church History, Vol. 46, No. 4 (Dec., 1977), pp. 490 - 503

DÍAZ, Gwendolyn: *Making the Myth of Evita Perón: Saint, Martyr, Prostitute*. Studies in Latin America Popular Culture 22, pp. 181 – 192

ELENA, Eduardo: *What the People Want: State Planning and Political Participation in Peronist Argentina, 1946 – 1955*. Journal of Latin American Studies, Vol. 37, No. 1 (Feb., 2005)

GARCÍA SEBASTIANI, Marcela: *Other Side of Peronist Argentina: Radicals and Socialist in the Political Opposition to Perón (1946 – 1955)*. Journal of Latin American Studies, Vol. 35, No. 2 (May, 2003), pp. 311 - 339

GOLDWERT, Marvin: *The Rise of Modern Militarism in Argentina*. The Hispanic American Historical Review. Vol. 48, No. 2 (May 1968), pp. 189 – 205

LITTLE, Walter.: *Party and State in Peronist Argentina, 1945 – 1955*. The Hispanic American Review. Vol. 53, No. 4 (Nov. 1973), pp. 644 - 662

McGee DEUTSCH, Sandra: *Gender and Sociopolitical Change in Twentieth-Century Latin America*. The Hispanic American Historical Review. Vol. 71 . No. 2 (May 1991), pp. 259 - 306

NAVARRO, Marysa: *The Case of Eva Perón*. Women and National Development: The Complexities of Change (Autumn, 1977), pp. 229-240, Chicago Journals

NAVARRO, Marysa: *Evita and the Crisis of 17 October 1945: A Case Study of Peronist and Anti-Peronist Mythology*. Journal of Latin American Studies, vol. 12, No.1 May 1980, Cambridge University Press

OFFEN, Karen: *Defining Feminism: A comparative historical approach*. Vol.14, No. 1 (Autumn, 1988), pp. 119 – 157, Chicago Journals

ROMERO, L.A.: *A History of Argentina in the Twentieth Century*, Penn State University (March 2002)

SALVIGLIANO, Marta E.: *Evita: Globalization of a National Myth*. Latin American Perspectives, Vol. 24, No. 6, Argentina Under Menem (Nov. 1997), pp. 156 – 172

VERDU, Mario: *Argentina y los Regimenes de Facto*. Journal of Inter-American Studies, Vol. 6, No. 1 (Jan. 1964)

Elektronické odkazy

Obecná definice Habeas Corpus:

<http://www.wordreference.com/definicion/h%C3%A1beas%20corpus>

Originální znění dopisu J. D. Peróna z vězení na Ostrově Martín García k dispozici na:

http://archivohistorico.educ.ar/sites/default/files/VI_34.pdf a také na:

<http://lacamporgraduadosfsoc.blogspot.cz/2011/05/carta-de-peron-evita-desde-martin.html>

Eva Perónové a odmítnutí kandidatury na viceprezidentku:

<http://www.youtube.com/watch?v=bBWLHLdOptM>

Úryvek z poslední řeči Evy Perónové: <http://www.youtube.com/watch?v=cQbdVR862NY>

Informace k historii ILO k dispozici na: <http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/history/lang--en/index.htm>

The New York Times, článek o COPIho hře: <http://www.nytimes.com/1993/06/30/style/30iht-copi.html> (Autor: Quinn Curtiss, Thomas)